

บทที่ 1

หลักการบัญชีและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบัญชี

อาจารย์เบญญา หวังมหาพร

ความสำคัญและความหมายของการจัดทำบัญชี

ในปัจจุบันการสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจซึ่งผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายใน (Internal Information Users) และภายนอก (External Information Users) ขององค์กรต้องการ ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินเพื่อการตัดสินใจ

- **ผู้ใช้ข้อมูลภายใน (Internal Information Users)** หมายถึง ผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นบุคคลภายในขององค์กร เกี่ยวข้องกับการจัดการและบริหารองค์กร
- **ผู้ใช้ข้อมูลภายนอก (External Information Users)** หมายถึง ผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นบุคคลภายนอก องค์กร

การบัญชี (Accounting) คือ การจัดทำระบบข้อมูลทางการเงินของกิจการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยกระบวนการเพื่อให้ได้มาเพื่อข้อมูลที่ต้องการต้องมีการจัดบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจ จัดหมวดหมู่ของรายการที่เกิดขึ้น สรุปผลและแปลความของผลการดำเนินงาน

การบัญชีเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (**Identifies**) เป็นขั้นตอนในการเลือกกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะนำข้อมูลมาบันทึกบัญชี
2. การจดบันทึก (**Records**) เมื่อสามารถระบุเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่ต้องการบันทึกบัญชีแล้ว กระบวนการต่อมาคือการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังกล่าวมาบันทึกบัญชี
3. การสื่อสาร (**Communicates**) เป็นการนำข้อมูลที่บันทึกบัญชีแล้วมาสรุปผลตามงวดเวลา โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจจะสื่อสารให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในรูปแบบรายงานทางการเงิน (**Financial Reporting**) ซึ่งเป็นรายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ

รายงานทางการเงินจะแสดงถึงฐานะการเงินของกิจการเมื่อวันสิ้นงวดบัญชีและผลการดำเนินงานของกิจการโดยการบันทึกบัญชีนั้นจัดทำขึ้นตาม**เกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis)**

เกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) จะรับรู้รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีเมื่อเกิดขึ้น ไม่ใช่เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดหรือได้รับหรือจ่ายสิ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ใน ซึ่งแตกต่างจาก**เกณฑ์เงินสด (Cash Basis)** ซึ่งรับรู้รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีเมื่อมีการรับเงินสดหรือจ่ายเงินสดเท่านั้น

มาตรฐานรายงานทางการเงินของไทย

(Thai Financial Reporting Standard: TFRS)

มาตรฐานการบัญชี หรือ มาตรฐานรายงานทางการเงินเป็นแนวทางกฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีในแต่ละเรื่อง เพื่อให้การบันทึกบัญชีและการนำเสนอรายงานทางการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกันซึ่งกฎเกณฑ์พื้นฐานเรียกว่า หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (**Generally Accepted Accounting Principles: GAAP**) โดยในแต่ละประเทศมีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานรายงานทางการเงินของตนเองให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

มาตรฐานการบัญชีส่วนใหญ่ของประเทศไทยในปัจจุบันจึงสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard Board: IASB) ภายใต้ความตกลงร่วมกับสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountant: IFAC) ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการยอมรับและปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ IASB กำหนดไว้ซึ่งมีความเป็นสากลเพื่อให้รายงานทางการเงินของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลกสามารถเปรียบเทียบกันได้

มาตรฐานรายงานทางการเงินที่ประเทศไทยใช้ในปัจจุบันจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี (Thai Accounting Standards-Setting Committee) ซึ่งเป็นกรรมการชุดหนึ่งในสภาวิชาชีพบัญชีประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการบัญชี มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 15 ท่าน โดยพิจารณาจากผู้ปฏิบัติทางบัญชี สำนักงานสอบบัญชี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงินและการลงทุนหน่วยงานกำกับดูแลทั้งภาครัฐและตลาดทุน รวมถึงมุมมองจากอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีจะมีการสื่อสารผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี ก่อนวันที่ปฏิบัติของมาตรฐานฯ ฉบับดังกล่าว เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานฯ ดังกล่าว

ทั้งนี้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินจะมีผลบังคับใช้ได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว โดยผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปัจจุบัน มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จะมีผลบังคับใช้ในอนาคต และแนวปฏิบัติทางการบัญชีได้จากเว็บไซต์ของสภาวิชาชีพ (<http://www.tfac.or.th>)

สภาวิชาชีพบัญชี (Federation of Accounting Professions) ซึ่งเป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย

มาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยสองกลุ่มนี้จะใช้มาตรฐานฯ แยกจากกัน

1. มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่อ้างอิงมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ซึ่งหมายถึงกิจการที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการ ซึ่งมีการซื้อขายต่อประชาชน

1.2 กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง

1.3 บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน

2. มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 20/2554 ซึ่งมีจำนวน 22 บท กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หมายถึง กิจการที่ไม่ใช่กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

กรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน

กรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงินอธิบายถึง

- วัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงิน
- ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์

วัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงิน เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้หลัก เรียกว่าวัตถุประสงค์ทั่วไป **(The Objective of General Purpose Financial Reporting)** คือ การให้ข้อมูลการเงินเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานที่มีประโยชน์ต่อนักลงทุน ผู้ให้กู้ยืม และเจ้าหนี้อื่นทั้งในปัจจุบันและที่อาจจะเป็นในอนาคตในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรให้แก่กิจการ

ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์

ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ (Qualitative Characteristics of Useful Financial Information) หมายถึง ลักษณะที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ประกอบด้วย ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน (Fundamental Qualitative Characteristics) และ ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม (Enhancing Qualitative Characteristics) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

-
1. ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน (Fundamental Qualitative Characteristics)
 - 1.1 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance)
 - 1.2 ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation)
 - 1.2.1 ความครบถ้วน (Completeness)
 - 1.2.2 ความเป็นกลาง (Neutrality)
 - 1.2.3 การปราศจากข้อผิดพลาด (Free from Error)
 2. ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม (Enhancing Qualitative Characteristics)
 - 2.1 การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability)
 - 2.2 การพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability)
 - 2.3 ความทันเวลา (Timeliness)
 - 2.4 ความเข้าใจได้ (Understandability)

องค์ประกอบของงบการเงิน

องค์ประกอบของงบการเงิน (The Elements of Financial Statements) หมายถึง ประเภทของรายการทางบัญชีที่เรียกแสดงตามลักษณะเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบของงบการเงินได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับฐานะการเงิน ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ รายได้และค่าใช้จ่าย

ข้อจำกัดด้านต้นทุนต่อการรายงานทางการเงินที่มีประโยชน์

ความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่จะเกิดขึ้นถือเป็นข้อจำกัดพื้นฐานในการนำเสนอรายงานทางการเงิน ในการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีประโยชน์ของกิจการอาจถูกจำกัดด้วยต้นทุนต่าง ๆ ประกอบด้วยต้นทุนในการรวบรวม การประมวลผล ตลอดจนการพิสูจน์ยืนยันและการเผยแพร่ข้อมูลทางการเงิน นอกจากนี้ในด้านผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินยังมีต้นทุนเกิดขึ้น เช่น ต้นทุนในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น

ข้อสมมติในการจัดทำงบการเงิน

งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2563) ต้องมีข้อสมมติในการจัดทำงบการเงิน คือ การดำเนินงานต่อเนื่อง ที่ว่ากิจการจะดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน
4. การรักษาความลับ
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ
6. ความโปร่งใส

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีได้มีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและการดำเนินธุรกิจ ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีที่สำคัญ มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2543 โดยกำหนดแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีของธุรกิจไว้ 2 ฝ่าย คือ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชี

1.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ ประเภทของธุรกิจที่มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามกฎหมายฉบับนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีข้างต้นจะดำเนินการโดย “ผู้ที่กระทำการแทน” นิติบุคคลหรือธุรกิจ หมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้

1. หุ่นส่วนผู้จัดการ ของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
2. กรรมการบริษัท ของ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด
3. ผู้กระทำการแทนที่ได้รับแต่งตั้งจากนิติบุคคลต่างประเทศของนิติบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาประกอบธุรกิจในไทย
4. ผู้กระทำการแทนที่ได้รับแต่งตั้งของกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร
5. ผู้จัดการ ของสถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ

1.2 ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะกระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม ซึ่งต้องมีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิการศึกษาตามขนาดธุรกิจ

2. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ให้คำนิยามของ "วิชาชีพบัญชี" หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

วิชาชีพบัญชีไม่ได้เกี่ยวข้องกับแค่กับบัญชี ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานทางการเงินเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (**Certified Public Accountants: CPA**)

นอกจากนี้ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชีฉบับนี้ยังกำหนดให้มีสภาวิชาชีพบัญชี (**TFAC**) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำหนดแนวทางปฏิบัติ รับรอง ความรู้ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ควบคุม คุ้มครอง ประสิทธิภาพของสมาชิก เพื่อความมีมาตรฐานและคุณภาพของวิชาชีพบัญชีอีกด้วย

หลักการบัญชี

บทที่ 2

รูปแบบธุรกิจ

และงบการเงิน

อาจารย์เบญญา

ห้วงมหาพร

รูปแบบของธุรกิจ

ในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจมีการจัดตั้งกิจการขึ้นหลายรูปแบบ แต่ละประเภทของธุรกิจต่างก็มีกฎหมายที่ควบคุมกำกับดูแลแตกต่างกัน จึงสามารถแบ่งรูปแบบของธุรกิจออกได้หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

1. แบ่งตามสถานะของผู้เป็นเจ้าของ
2. แบ่งตามลักษณะโครงสร้างการเป็นเจ้าของ
3. แบ่งตามลักษณะการดำเนินงานของกิจการ
4. แบ่งตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งกำหนดประเภทของธุรกิจไว้ 5 ประเภท ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน กิจการร่วมค้า และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ
5. แบ่งตามการหวังผลกำไรจากการดำเนินงาน

ความหมายของรูปแบบของธุรกิจ

การประกอบธุรกิจอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของจำนวนผู้ร่วมธุรกิจ วิธีการจัดตั้ง วัตถุประสงค์ ลักษณะการดำเนินงาน และความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งความหมายของรูปแบบของธุรกิจต่าง ๆ มี ดังนี้

1. กิจการเจ้าของคนเดียว คือกิจการที่ลงทุนโดยบุคคลเดียว ซึ่งมีสถานะเป็นเจ้าของและเป็นผู้บริหารจัดการดำเนินงานเองทั้งหมด

2. ห้างหุ้นส่วน คือ กิจการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงทำสัญญาเข้ากันเพื่อกระทำกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แก่กิจการที่ทำนั้น การร่วมลงทุนโดยนำเงินสด ทรัพย์สินหรือแรงงานมาลงทุนตามข้อตกลง

ห้างหุ้นส่วนแยกตามกฎหมายได้เป็น ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วนจำกัด

3. บริษัท คือรูปแบบธุรกิจที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนออกเป็นหุ้น ซึ่งแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน ผู้ที่ลงทุนในหุ้นจะเรียกว่า “ผู้ถือหุ้น” ซึ่งเป็นได้ทั้งบุคคลและนิติบุคคล โดยในการบริหารจัดการบริษัท ผู้ถือหุ้นต้องแต่งตั้งกรรมการเข้ามาดำเนินการตามข้อบังคับ เมื่อจดทะเบียนบริษัทแล้วจะมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น

บริษัทแยกตามกฎหมายได้เป็น บริษัทจำกัด บริษัทจำกัดคนเดียว และบริษัทมหาชนจำกัด

4. รัฐวิสาหกิจ คือ องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือเป็นนิติบุคคลที่รัฐถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

5. รูปแบบธุรกิจอื่น ได้แก่ กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร นิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทย มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์

งบการเงินและส่วนประกอบของงบการเงิน

รายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ประมวลผลและสรุปผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปแบบการ
นำเสนอทางการบัญชี โดยมีทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลขและไม่เป็นตัวเลขเพื่อสื่อสารไปยังผู้ใช้ ผู้ใช้ส่วน
ใหญ่จึงนิยมเรียกว่า งบการเงิน โดยปกติกิจการจะต้องนำเสนองบการเงินประจำปี

ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน องค์ประกอบของงบการเงินประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะการเงิน เป็นงบที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันที่ใดวันที่หนึ่ง ว่ากิจการมีฐานะการเงิน โดยมีสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นเท่าใด ดังนั้น งบแสดงฐานะการเงินจึงแสดงถึงสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวก่อให้เกิดสมการทางบัญชี คือ $\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$

การนำเสนอรายการในงบแสดงฐานะการเงินจะต้องแยกแสดงสินทรัพย์และหนี้สินเป็นรายการหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน โดยพิจารณาจากส่วนที่คาดว่าจะได้รับคืนหรือจ่ายชำระนับจากรอบระยะเวลารายงาน หากไม่เกิน 12 เดือนให้ถือเป็นรายการหมุนเวียน และหากเกินกว่า 12 เดือนให้ถือเป็นรายการไม่หมุนเวียน

การระบุวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ต้องใช้คำว่า “ณ วันที่” และควรระบุ “พ.ศ.” หรือ “ค.ศ.” ให้ชัดเจน และเนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนอของบการเงินกำหนดให้กิจการต้องนำเสนอของบการเงินปีปัจจุบัน และนำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า และต้องระบุสกุลเงินที่ใช้ในการนำเสนอรายงานด้วย

บริษัท แอดบา จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25๕1

หน่วย : บาท

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 25๕1	ปี 25๕0
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
เงินลงทุนชั่วคราว	5	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	6	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	7	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
สินค้าคงเหลือ	8	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	9	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	10	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	11	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	12	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	13	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	14	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	15	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมสินทรัพย์		๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕	๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินหมุนเวียน			
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้น	16	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	17	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	18	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	19	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมหนี้สินหมุนเวียน		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินกู้ยืมระยะยาว	20	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	21	๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมหนี้สิน		๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕	๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕
ส่วนของผู้ถือหุ้น			
ทุนจดทะเบียน หุ้นสามัญ		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
ทุนที่ออกและชำระแล้ว หุ้นสามัญ		๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
กำไรสะสมยังไม่ได้จัดสรร		๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕	๕,๑๐๕,๑๐๕.๐๕
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕	๑๐,๒๑๐,๒๑๐.๐๕

รูปแบบงบแสดงฐานะการเงิน

49

สินทรัพย์หมุนเวียน (**Current assets**) หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต โดยคาดว่าจะได้รับคืนไม่เกิน 12 เดือนนับจากรอบระยะเวลารายงาน

1. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (**Cash and cash equivalents**)
2. เงินลงทุนระยะสั้น
3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น
4. เงินให้กู้ยืมระยะสั้น
5. สินค้าคงเหลือ
6. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (**Non-current assets**) หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต โดยคาดว่าจะได้รับคืนเกินกว่า 12 เดือนนับจากรอบระยะเวลารายงาน

1. เงินลงทุนระยะยาว (**Long-term investments**)
2. เงินให้กู้ยืมระยะยาว (**Long-term loans**)
3. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (**Investment property**)
4. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (**Property, plant and equipment**)
5. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (**Intangible assets**)
6. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น (**Other non-current assets**)

หนี้สินหมุนเวียน (**Current liabilities**) หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่การชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการต้องสูญเสียทรัพยากรในเชิงเศรษฐกิจ โดยคาดว่าจะต้องจ่ายชำระไม่เกิน 12 เดือนนับจากรอบระยะเวลารายงาน

1. เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน (**Bank overdrafts and short-term borrowings from financial institutions**)
2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น (**Trade and other payables**)
3. เงินกู้ยืมระยะสั้น (**Short-term borrowings**)
4. ภาษีเงินได้ค้างจ่าย (**Current Income tax payable**)
5. หนี้สินหมุนเวียนอื่น (**Other current liabilities**)

หนี้สินไม่หมุนเวียน (**Non-current liabilities**) หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่การชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการต้องสูญเสียทรัพยากรในเชิงเศรษฐกิจ โดยคาดว่าจะต้องจ่ายชำระในช่วงเวลาส่วนที่เกินกว่า 12 เดือน นับจากรอบระยะเวลารายงาน

1. เงินกู้ยืมระยะยาว (**Long-term borrowings**)
2. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (**Other liabilities**)

ส่วนของเจ้าของ (**Capital**) หมายถึง เงินลงทุนในส่วนของผู้เป็นเจ้าของ และกำไร(ขาดทุน) สะสม ซึ่งแตกต่างกันตามประเภทของธุรกิจ เช่น ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด

1. ห้างหุ้นส่วน (**Partnership**) เรียกส่วนนี้ว่า ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน (**Partners' equity**)
2. บริษัทจำกัด (**Company**) เรียกส่วนนี้ว่า ส่วนของผู้ถือหุ้น (**Shareholders' equity**)

2. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (**Statement of Comprehensive Income**) เป็นงบที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการในแต่ละงวด แสดงถึงรายได้ค่าใช้จ่าย และผลกำไร(ขาดทุน)ของกิจการที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี

องค์ประกอบของงบการเงินที่ให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินในการประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่

1. รายได้ (**Revenue**)
2. ค่าใช้จ่าย (**Expenses**)

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนของกำไรขาดทุน และส่วนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

บริษัท แอศบา จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25x1 หน่วย : บาท

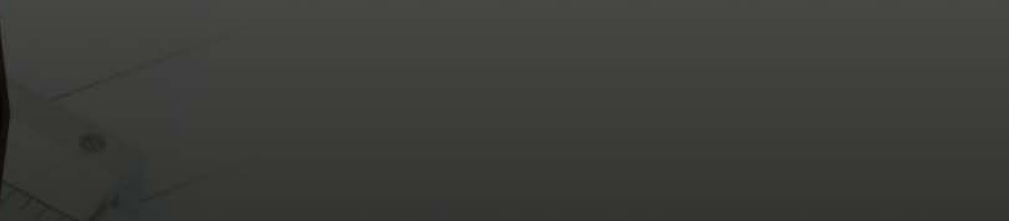
1. กำไรขาดทุน		หมายเหตุ	ปี 25x1	ปี 25x0
รายได้				
รายได้จากการขายสินค้า	22		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
รายได้จากการให้บริการ	23		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
รายได้อื่น	24		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
รวมรายได้			<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
ค่าใช้จ่าย				
ต้นทุนของสินค้าที่ขาย	25		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ต้นทุนของการให้บริการ	26		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการขาย	27		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	28		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายอื่น	29		x,xxx.xx	x,xxx.xx
รวมค่าใช้จ่าย			<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ต้นทุนทางการเงิน			xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ			<u>xxx,xxx.xx</u>	<u>xxx,xxx.xx</u>
2. กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน			xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)จากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเมื่อขาย			xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)จากการตีมูลค่าสินทรัพย์ใหม่			xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่นรวม			<u>xx,xxx.xx</u>	<u>xx,xxx.xx</u>
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี			<u>xxx,xxx.xx</u>	<u>xxx,xxx.xx</u>

ทั้งนี้ กิจการสามารถนำเสนองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ได้ 2 แบบ
ดังนี้

1. รวมแสดงส่วนของกำไรขาดทุน และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น เป็น
งบเดี่ยว ภายใต้ชื่อ “งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ” โดยเริ่มต้นด้วยการ
แสดงรายละเอียดของงบกำไรขาดทุน จนได้กำไร(ขาดทุน)สุทธิ
สำหรับงวดแล้ว ตามด้วยรายละเอียดของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

บริษัท แอคบา จำกัด			
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ			
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25x1			
	หมายเหตุ	ปี 25x1	ปี 25x0
รายได้จากการขายหรือการให้บริการ	22,23	x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ	25,26	x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
รายได้อื่น	24	xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)ก่อนค่าใช้จ่าย		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการขาย	27	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	28	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายอื่น	29	x,xxx.xx	x,xxx.xx
รวมค่าใช้จ่าย		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ต้นทุนทางการเงิน		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			
กำไร(ขาดทุน)จากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ ประยุกต์สำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในบริษัทร่วม กิจการร่วมค้า		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่นรวม		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)สำหรับงวดที่เป็นของ			
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
ส่วนของผู้เป็นเจ้าของของบริษัทใหญ่		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จรวมที่เป็นของ			
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
ส่วนของผู้เป็นเจ้าของของบริษัทใหญ่		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx

2. แยกแสดงทั้ง 2 ส่วนออกเป็น 2 งบ คือ ส่วนของกำไรขาดทุนสำหรับงวดนำเสนอ ภายใต้ชื่อ “งบกำไรขาดทุน” และต่อด้วยส่วนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ภายใต้ชื่อ “งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ” โดยนำบรรทัดสุดท้ายของงบกำไรขาดทุนมาแสดงเป็นบรรทัดแรกของงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จากนั้น จึงต่อด้วยรายละเอียดของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

บริษัท แอคบา จำกัด งบกำไรขาดทุน			
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25x1			
	หมายเลข	หน่วย : บาท	
		ปี 25x1	ปี 25x0
รายได้			
รายได้จากการขายสินค้า	22	x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
รายได้จากการให้บริการ	23	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
รายได้อื่น	24	xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
รวมรายได้		<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
ค่าใช้จ่าย			
ต้นทุนของสินค้าที่ขาย	25	x,xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
ต้นทุนของการให้บริการ	26	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการขาย	27	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	28	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
ค่าใช้จ่ายอื่น	29	x,xxx.xx	x,xxx.xx
รวมค่าใช้จ่าย		<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
ต้นทุนทางการเงิน		<u>xx,xxx.xx</u>	<u>xx,xxx.xx</u>
กำไร(ขาดทุน)ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		<u>x,xxx,xxx.xx</u>	<u>x,xxx,xxx.xx</u>
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		<u>xx,xxx.xx</u>	<u>xx,xxx.xx</u>
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		<u>xxx,xxx.xx</u>	<u>xxx,xxx.xx</u>

บริษัท แอคบา จำกัด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ			
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25x1			
	หมายเลข	หน่วย : บาท	
		ปี 25x1	ปี 25x0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)จากการวัดมูลค่ายุทธศาสตร์		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)จากการตีมูลค่าสินทรัพย์ใหม่		xx,xxx.xx	xx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่นรวม		<u>xx,xxx.xx</u>	<u>xx,xxx.xx</u>
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		<u>xxx,xxx.xx</u>	<u>xxx,xxx.xx</u>

3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นงบการเงินที่แสดงการเคลื่อนไหวในแต่ละงวดของรายการที่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

บริษัท แอคบา จำกัด
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25x1 หน่วย : บาท

	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและชำระแล้ว	กำไร(ขาดทุน) สะสม	รวม
ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25x0	x,xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
การเพิ่มหุ้นสามัญ	xxx,xxx.xx	-	xxx,xxx.xx
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ สำหรับปี 25x0	-	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
เงินปันผลจ่าย	-	(xx,xxx.xx)	(xx,xxx.xx)
ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25x0	x,xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx
การ(ลด)หุ้นสามัญ	(xxx,xxx.xx)	-	(xxx,xxx.xx)
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ สำหรับปี 25x1	-	xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx
เงินปันผลจ่าย	-	(xx,xxx.xx)	(xx,xxx.xx)
ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25x1	x,xxx,xxx.xx	xxx,xxx.xx	x,xxx,xxx.xx

ส่วนในธุรกิจรูปแบบห้างหุ้นส่วนไม่จำเป็นต้องจัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นเนื่องจาก
รายการไม่ซับซ้อน ผู้จัดทำงบการเงินมักใช้วิธีการเปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเฉพาะส่วน
ของการเพิ่มขึ้น (ลดลง) ของกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่ได้แบ่ง

หมายเหตุ ข้อ 30 กำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่ได้แบ่ง

ยอดยกมาต้นปี

กำไร(ขาดทุน)สุทธิ สำหรับปี

ยอดคงเหลือวันสิ้นปี

ปี 25x1

xxx,xxx.xx

xx,xxx.xx

xxx,xxx.xx

ปี 25x0

xxx,xxx.xx

(xx,xxx.xx)

xxx,xxx.xx

4. งบกระแสเงินสด เป็นงบการเงินที่แสดงให้เห็นการเคลื่อนไหวของเงินสดว่า ในแต่ละงวด
กิจการได้มาและใช้ไปของเงินสดในเรื่องอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรม
ลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน ทั้งนี้ การนำเสนองบการเงินให้ความสำคัญกับระยะเวลา ดังนั้น
ในบางครั้งตัวเลขทางการบัญชีจึงต้องอาศัยการประมาณการเพื่อให้สามารถแบ่งส่วนแห่ง
ระยะเวลาได้จึงใช้หลักการบัญชีที่เรียกว่า เกณฑ์คงค้าง

เมื่อพิจารณางบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ อาจพบว่ากิจการดำเนินงานด้วยดี มีกำไร และฐานะการเงินที่มั่นคง แต่ในความเป็นจริงแล้ว กระแสเงินสดที่หมุนเวียนของกิจการกลับประสบปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคตได้ ดังนั้น งบกระแสเงินสดจึงถูกนำมาใช้เพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว

บริษัท แอคบา จำกัด		หน่วย : บาท
งบกระแสเงินสด		
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.25๕1		
	ปี 25๕1	ปี 25๕0
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิ	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕
รายการปรับปรุงเพื่อระบยอดกำไรสุทธิเป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	๑๐,๐๐๐.๐๕	๑๐,๐๐๐.๐๕
กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	(๕,๐๐๐.๐๕)	๕,๐๐๐.๐๕
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	๑๐,๐๐๐.๐๕	๑๐,๐๐๐.๐๕
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้การค้า	๑๐,๐๐๐.๐๕	(๑๐,๐๐๐.๐๕)
สินค้าคงเหลือ	(๑๐,๐๐๐.๐๕)	๑๐,๐๐๐.๐๕
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้การค้า	๑๐,๐๐๐.๐๕	(๕,๐๐๐.๐๕)
เจ้าหนี้อื่น	๑๐,๐๐๐.๐๕	(๕,๐๐๐.๐๕)
เงินสดสุทธิ ได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์	๑๐,๐๐๐.๐๕	๑๐,๐๐๐.๐๕
เงินสดซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(๑๐๐,๐๐๐.๐๕)	(๑๐๐,๐๐๐.๐๕)
เงินสดสุทธิ ได้มาจาก (ใช้ไปใน) ในกิจกรรมลงทุน	(๑๐๐,๐๐๐.๐๕)	(๑๐๐,๐๐๐.๐๕)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้น (ลดลง)	(๑๐,๐๐๐.๐๕)	(๑๐,๐๐๐.๐๕)
เงินสดรับจากการกู้ยืมระยะยาว	๑๐๐,๐๐๐.๐๕	๑๐๐,๐๐๐.๐๕
เงินสดจ่ายชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	(๑๐,๐๐๐.๐๕)	(๑๐,๐๐๐.๐๕)
เงินสดรับจากการออกหุ้นสามัญ	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕
เงินสดจ่ายปันผล	(๑๐,๐๐๐.๐๕)	(๑๐,๐๐๐.๐๕)
เงินสดสุทธิ ได้มาจาก(ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕	๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๕
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เพิ่มขึ้น (ลดลง)	๑๐,๐๐๐.๐๕	(๑๐,๐๐๐.๐๕)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวด	๑๐๐,๐๐๐.๐๕	๑๐๐,๐๐๐.๐๕
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายงวด	๑๑๐,๐๐๐.๐๕	๑๑๐,๐๐๐.๐๕
ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบกระแสเงินสด	๑๐,๐๐๐.๐๕	(๑๐,๐๐๐.๐๕)

5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to the Financial Statements) อธิบายถึง
สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ข้อมูลอื่น ๆ ที่ต้องเปิดเผยตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และ
ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจมากยิ่งขึ้น

หลักการบัญชี

บทที่ 3

การวิเคราะห์และการบันทึกรายการค้า

อาจารย์เบญญา หวังมหาพร

กระบวนการทางการบัญชี (Accounting Cycle)

กระบวนการทางการบัญชี (Accounting Cycle) คือ การปฏิบัติงานทางการบัญชีตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการให้อยู่ในรูปของรายงานทางการเงินได้

1. การระบุและวิเคราะห์รายการค้า (Identifying business transaction)

การระบุรายการค้า คือ กิจกรรมต้องระบุว่ารายการหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีรายการใดบ้างที่ถือเป็นรายการค้าที่จะต้องนำมาบันทึกบัญชี โดยรายการค้าที่ต้องนำมาบันทึกบัญชีนั้นมีเงื่อนไขคือต้องเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของกิจการ และต้องสามารถวัดเป็นหน่วยเงินตราได้

การวิเคราะห์รายการค้า คือ การพิจารณาว่ารายการค้าที่เกิดขึ้นนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับบัญชีต่าง ๆ ของกิจการอย่างไร

เมื่อมีรายการค้าเกิดขึ้น ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์รายการ โดยต้องพิจารณาว่ารายการค้านั้นกระทบกับบัญชีใดบ้างและมีผลทำให้บัญชีดังกล่าวเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นจำนวนเงินเท่าใด

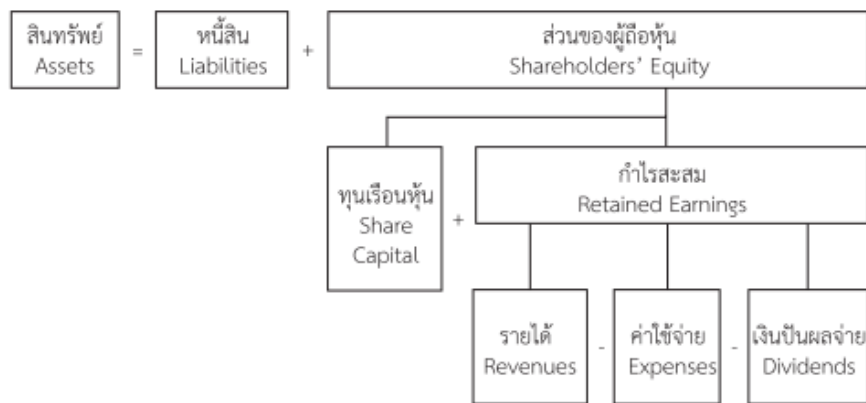

สมการบัญชี (Accounting equation)

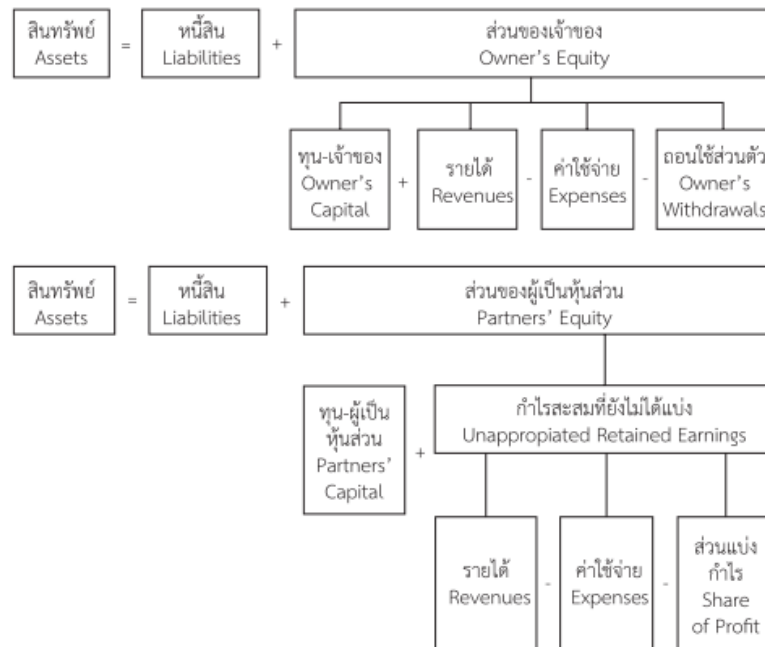
สมการบัญชี คือ สมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สินทรัพย์ (Assets) หนี้สิน (Liabilities) และส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (Equity) หรือส่วนทุน (Capital)

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{สินทรัพย์} \\ \hline \text{Assets} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{หนี้สิน} \\ \hline \text{Liabilities} \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \text{ส่วนของผู้เจ้าของ} \\ \hline \text{Owner's Equity} \\ \hline \end{array}$$

ภาพที่ 3.3 แสดงความสัมพันธ์ของบัญชีหมวดสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของในรูปแบบของสมการบัญชี

ภาพที่ 3.4 แสดงสมการบัญชีที่แสดงรายการที่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการรูปแบบบริษัทจำกัด

ภาพที่ 3.5 แสดงสมการบัญชีที่แสดงรายการที่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการรูปแบบเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน

การวิเคราะห์รายการค้าโดยใช้สมการบัญชี

ตัวอย่างที่ 3.1 กรณีกิจการจัดตั้งในรูปแบบของบริษัทจำกัด

บริษัท สบายสภา จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสปาครบวงจร ได้แก่ นวดแผนไทย นวดน้ำมันหอมระเหย นวดฝ่าเท้า นวดหน้า และขัดผิว โดยได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เมื่อวันที่ 1 เมษายน 25X1 และมีรายการที่เกิดขึ้นในเดือนเมษายน 25X1 ดังนี้

รายการที่ 1 ผู้ถือหุ้น 10 ราย นำเงินสดมาลงทุนในหุ้นสามัญของ บริษัท สบายสภา จำกัด เป็นเงินทั้งสิ้น 100,000 บาท ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้จดทะเบียนและออกจำหน่ายหุ้นสามัญโดยจำหน่ายหุ้นทั้งหมด 10,000 หุ้น ในราคาที่เราไว้หุ้นละ 10 บาท

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสด เพิ่มขึ้น และ ส่วนของผู้ถือหุ้น คือ หุ้นสามัญ เพิ่มขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด	=			หุ้นสามัญ
+100,000				+100,000

รายการที่ 2 บริษัทฯ ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อมาใช้ในการให้บริการ ได้แก่ น้ำมันนวด น้ำมันหอมระเหย และเกลือขัดผิว เป็นเงินสดทั้งสิ้น 7,000 บาท

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ วัสดุสิ้นเปลือง เพิ่มขึ้น ในขณะที่สินทรัพย์อีกตัวหนึ่ง คือ เงินสด ลดลง โดยไม่มีผลกระทบต่อทั้งหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				
-7,000				
วัสดุสิ้นเปลือง	=			
+7,000				
			0	
┌ 0 ─┐				

รายการที่ 3 บริษัทฯ ซื้อคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ในสำนักงาน จากร้านไอทีท็อป เป็นเงิน 120,000 บาท โดยตกลงจ่ายเป็นเงินสดในวันที่ซื้อ จำนวน 80,000 บาท ส่วนที่เหลืออีก 40,000 บาท จะชำระให้ในภายหลัง ทั้งนี้ มีการส่งมอบอุปกรณ์ดังกล่าวให้กับบริษัทฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผลกระทบ: แม้ว่าบริษัทฯ จะยังไม่ได้ชำระค่าซื้ออุปกรณ์ดังกล่าวทั้งจำนวน แต่ตาม **เกณฑ์คงค้าง** ถือว่าการซื้อสินทรัพย์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากมีการโอนการควบคุมในสินค้าไปยังลูกค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น สินทรัพย์ คือ **อุปกรณ์เพิ่มขึ้น** ในขณะที่สินทรัพย์อีกรายการหนึ่ง คือ **เงินสดลดลง** (สำหรับส่วนที่ชำระแล้ว) สำหรับส่วนที่ค้างชำระอยู่นั้นถือเป็น **เจ้าหนี้อื่น (เจ้าหนี้-อุปกรณ์)** เนื่องจากเป็นหนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมาใช้เพื่อดำเนินงาน

ดังนั้น ในขณะที่สินทรัพย์ คือ อุปกรณ์เพิ่มขึ้น และเงินสดลดลง หนี้สิน คือ เจ้าหนี้-อุปกรณ์จะเพิ่มขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด		เจ้าหนี้ - อุปกรณ์		
-80,000	+	+40,000	=	
				+40,000

รายการที่ 4 บริษัทฯ ได้รับรายได้จากการให้บริการสปาในงานสัมมนาประจำปี เป็นเงินสด จากบริษัท สยามการบิน จำกัด จำนวน 60,000 บาท

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสดเพิ่มขึ้น และส่วนของผู้ถือหุ้น คือ รายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				รายได้ค่าบริการ
+60,000	=			+60,000

รายการที่ 5 บริษัทฯ นำเงินสดไปชำระหนี้ให้แก่ร้าน ไอทีซีอ็อป สำหรับค่าคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์มือถือที่ยังค้างชำระอยู่ (ดูรายการที่ 3) จำนวน 40,000 บาท

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสดลดลง และหนี้สิน คือ เจ้าหนี้-อุปกรณ์ ลดลง โดยไม่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด		เจ้าหนี้-อุปกรณ์		
-40,000	=	-40,000		

รายการที่ 6 บริษัทฯ ได้ตกลงให้บริการตัดผิวให้กับผู้เช่าประกวดของ บริษัท นางงามไทย จำกัด เป็นเวลา 5 วัน โดยได้มีการตกลงอัตราค่าบริการกันไว้เป็นเงินทั้งสิ้น 50,000 บาท ทั้งนี้ การให้บริการดังกล่าวได้เสร็จสิ้นไปแล้ว แต่บริษัทฯ ยังไม่ได้รับชำระเงินค่าบริการดังกล่าว และทางบริษัทฯ ยังไม่ได้เรียกเก็บเงินไปยังบริษัท นางงามไทย จำกัด

ผลกระทบ: แม้ว่าบริษัทฯ จะยังไม่ได้รับชำระเงินค่าบริการ แต่ตาม*เกณฑ์คงค้าง* ถือว่า **รายได้เกิดขึ้นแล้ว** เนื่องจากบริษัทฯ ได้ให้บริการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว บริษัทฯ จึงต้องรับรู้รายการดังกล่าวเป็นรายได้ ในขณะที่เดียวกัน บริษัทฯ จะต้องบันทึกส่วนที่ยังไม่ได้รับชำระเป็น*ลูกหนี้การค้า*

ดังนั้น สินทรัพย์ คือ ลูกหนี้การค้าเพิ่มขึ้น และส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น (รายได้=รายได้ค่าบริการเพิ่มขึ้น) โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
ลูกหนี้การค้า				รายได้ค่าบริการ
+50,000	=			+50,000

รายการที่ 7 บริษัท สวยแม่ จำกัด ได้มาขอเช่าสถานที่ของบริษัทฯ เพื่อใช้ในการสาธิตผลิตภัณฑ์ให้กับลูกค้า ทั้งนี้ บริษัท สวยแม่ จำกัด ได้ใช้สถานที่ไปเรียบร้อยแล้ว โดยได้จ่ายค่าเช่าเป็นเงินสด จำนวน 9,000 บาท

ผลกระทบ: เนื่องจากบริษัทฯ ได้ให้บริการเช่าสถานที่ไปเรียบร้อยแล้ว บริษัทฯ จึงต้องรับรู้รายการดังกล่าวเป็นรายได้ เหตุผลที่บันทึกไว้เป็น **รายได้อื่น** ก็เพราะเป็นรายได้ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานหลักหรือตามปกติธุรกิจ กล่าวคือ กิจกรรมนี้เกิดขึ้นเพื่อให้บริการสปา ไม่ได้เกิดขึ้นเพื่อให้เช่าสถานที่ ดังนั้น จึงถือว่า รายได้จากการให้เช่าสถานที่ดังกล่าวเป็นรายได้อื่น

ดังนั้น สินทรัพย์ คือ เงินสดเพิ่มขึ้น และส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น (รายได้=รายได้อื่นเพิ่มขึ้น) โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				รายได้อื่น
+9,000	=			+9,000

รายการที่ 8 บริษัทฯ ได้รับชำระค่าบริการในรายการที่ 6 บางส่วน จาก บริษัท นางงามไทย จำกัด จำนวน 25,000 บาท ส่วนที่เหลืออีก 25,000 บาท จะได้รับในเดือนถัดไป

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสดเพิ่มขึ้น ในขณะที่สินทรัพย์อีกรายการหนึ่ง คือ ลูกหนี้การค้าลดลง โดยไม่มีผลกระทบต่อทั้งหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

สินทรัพย์		=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด	ลูกหนี้การค้า	=			
+25,000	-25,000	=		0	
┌ 0 ─┘					

รายการที่ 9 บริษัทฯ ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อมาใช้ในการให้บริการ ได้แก่ น้ำมันนวด น้ำมันหอมระเหย และเกลือขัดผิว เป็นเงินเชื่อ จำนวน 10,000 บาท

ผลกระทบ: แม้ว่าบริษัทฯ จะยังไม่ได้ชำระค่าซื้อวัสดุสิ้นเปลืองดังกล่าว แต่ตามเกณฑ์คงค้าง ถือว่าการซื้อวัสดุสิ้นเปลืองดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากมีการโอนการควบคุมในสินค้าไปยังลูกค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น สินทรัพย์ คือ **วัสดุสิ้นเปลืองเพิ่มขึ้น** และหนี้สินเพิ่มขึ้น คือ **เจ้าหนี้การค้า** เนื่องจากเป็นหนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินทรัพย์หมุนเวียนมาใช้เพื่อให้บริการตามปกติธุรกิจ นั่นคือ เพื่อใช้ในการให้บริการนวดสปา และขัดผิวซึ่งเป็นรายได้หลักของกิจการ

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
วัสดุสิ้นเปลือง		เจ้าหนี้การค้า		
+10,000	=	+10,000		0

รายการที่ 10 บริษัทฯ ได้จ่ายเงินเดือนพนักงาน จำนวน 11,000 บาท ค่าเช่าสำนักงาน จำนวน 6,000 บาท และค่าสาธารณูปโภค จำนวน 3,000 บาท เป็นเงินสด

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสดลดลง และต้องจ่ายเงินเดือนพนักงาน ค่าเช่าสำนักงาน และค่าสาธารณูปโภค ซึ่งมีผลทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง (ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง) โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				ค่าใช้จ่าย
-11,000				(เงินเดือน) -11,000
-6,000				(ค่าเช่าสำนักงาน) -6,000
-3,000				(ค่าสาธารณูปโภค) -3,000

รายการที่ 11 บริษัทฯ ประกาศจ่ายเงินปันผล โดยได้จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้นในอัตราหุ้นละ 3 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 30,000 บาท

ผลกระทบ: สินทรัพย์ คือ เงินสดลดลง และส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง เนื่องจากการจ่ายเงินปันผล โดยไม่มีผลกระทบต่อหนี้สิน

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				เงินปันผลจ่าย
-30,000	=			-30,000

	สินทรัพย์				=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น		
	เงินสด	ลูกหนี้การค้า	วัสดุสิ้นเปลือง	อุปกรณ์				เจ้าหนี้	หุ้นสามัญ	เงินปันผลจ่าย
(1)	+ 100,000				=			+ 100,000		
(2)	- 7,000		+ 7,000		=					
(3)	- 80,000			+ 120,000	=	+ 40,000				
(4)	+ 60,000				=				+ 60,000	
(5)	- 40,000				=	- 40,000				
(6)		+ 50,000			=				+ 50,000	
(7)	+ 9,000				=				+ 9,000	
(8)	+ 25,000	- 25,000			=					
(9)			+ 10,000		=	+ 10,000				
(10)	- 20,000				=					- 20,000
(11)	- 30,000				=			- 30,000		
รวม	17,000	25,000	17,000	120,000	=	10,000	100,000	- 30,000	119,000	- 20,000
	179,000					179,000				

ตัวอย่างที่ 3.2 กรณีกิจการจัดตั้งในรูปแบบของกิจการเจ้าของคนเดียว

ในกรณีที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว การวิเคราะห์รายการอาจมีความแตกต่างจากกรณีที่ตั้งอยู่ในรูปแบบของบริษัท โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้เป็นเจ้าของ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การเพิ่มขึ้นของส่วนของเจ้าของ

กิจการเจ้าของคนเดียวจะจัดหาเงินทุนโดยการที่เจ้าของนำเงินสด และ/หรือ สินทรัพย์อื่นๆ มาลงทุนเอง ซึ่งมีผลทำให้ ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น (สำหรับกิจการรูปแบบนี้ให้เรียกส่วนของเจ้าของว่า ส่วนของเจ้าของ) เช่น นายอิทธิ นำเงินสด 20,000 บาท และอาคาร มูลค่า 80,000 บาท มาลงทุนในร้านเสริมสวยไฉไล เมื่อทำการวิเคราะห์รายการจะเป็นดังนี้

เงินสด	อาคาร	=	หนี้สิน	+	ส่วนของเจ้าของ
+20,000	+80,000	=			ทุน-นายอิทธิ +100,000

2. การลดลงของส่วนของผู้ถือหุ้น

กิจการเจ้าของคนเดียว อาจมีรายการถอนใช้ส่วนตัว ซึ่งมีผลทำให้ ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง เช่น นายอิทธิ ขอดถอนเงินที่ลงทุนในร้านเสริมสวยไดโกลไปใช้ส่วนตัว จำนวน 30,000 บาท เมื่อทำการวิเคราะห์รายการ จะเป็นดังนี้

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				ถอนใช้ส่วนตัว
-30,000	=			-30,000

นอกจากรายการที่กระทบส่วนของผู้ถือหุ้นดังรายการข้างต้นนี้ การวิเคราะห์รายการค้าอื่นๆ ของบริษัท สบายสภา จำกัด ไม่มีความแตกต่างกับการวิเคราะห์รายการค้าของกิจการเจ้าของคนเดียว

ตัวอย่างที่ 3.3 กรณีกิจการจัดตั้งในรูปแบบของห้างหุ้นส่วน

ในกรณีที่เป็นกิจการห้างหุ้นส่วน การวิเคราะห์รายการอาจมีความแตกต่างจากกรณีที่ตั้งอยู่ในรูปแบบของบริษัท โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้เป็นเจ้าของ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การเพิ่มขึ้นของส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนจะจัดหาเงินทุนโดยการที่ผู้เป็นหุ้นส่วนนำเงินสด และ/หรือ สินทรัพย์อื่นๆ มาลงทุนร่วมกัน ซึ่งมีผลทำให้ ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนเพิ่มขึ้น (สำหรับกิจการรูปแบบนี้ให้เรียกส่วนของเจ้าของว่า ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน) เช่น นายอิทธิ นำเงินสด 20,000 บาท มาลงทุนร่วมกับนายอัธ ซึ่งนำอาคาร มูลค่า 80,000 บาท มาลงทุนในร้านเสริมสวยไฉไล เมื่อทำการวิเคราะห์รายการ จะเป็นดังนี้

สินทรัพย์		=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด	อาคาร				ทุน-นายอิทธิ ทุน-นายอัธ
+20,000	+80,000	=			+20,000 +80,000

2. การลดลงของส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วน อาจมีรายการถอนใช้ส่วนตัว เช่นเดียวกับกิจการเจ้าของคนเดียว ซึ่งมีผลทำให้ ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนลดลง เช่น นายอิทธิ ขอถอนเงินที่ลงทุนในร้านเสริมสวย ไฉไลไปใช้ส่วนตัว จำนวน 10,000 บาท และนายอัธ ขอถอนเงินไปใช้ส่วนตัว จำนวน 20,000 บาท เมื่อทำการวิเคราะห์รายการ จะเห็นว่ามีความแตกต่างจากกิจการเจ้าของคนเดียว โดยการถอนใช้ส่วนตัวจะนำไปลดจากบัญชีทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนโดยตรง ไม่ต้องบันทึกไว้เป็นบัญชีถอนใช้ส่วนตัวดังเช่นของกิจการเจ้าของคนเดียว ดังนี้

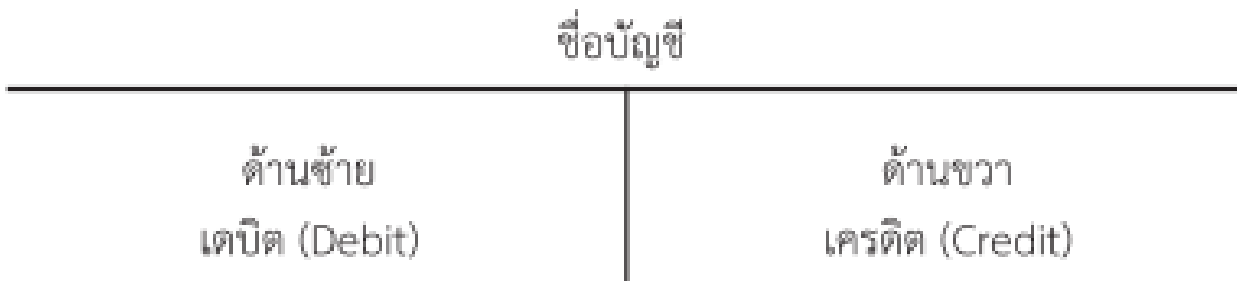
สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				ทุน-นายอิทธิ ทุน-นายอัธ
-30,000	=			-10,000 -20,000

นอกจากรายการที่กระทบส่วนของผู้เป็นเจ้าของดังรายการข้างต้นนี้ การวิเคราะห์รายการค้าอื่นๆ ของบริษัท สบายสภา จำกัด ไม่มีความแตกต่างกับการวิเคราะห์รายการค้าของกิจการเจ้าของคนเดียว

การเดบิตและเครดิต (Debit and Credit)

การเดบิตและเครดิตเป็นการบันทึกบัญชีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบัญชีหนึ่ง ๆ อันเป็นผลมาจากรายการค้าที่เกิดขึ้น เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์รายการบัญชีที่จะทำการเดบิตหรือเครดิตเรียกว่าบัญชีรูปแบบตัวที (T-Account) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

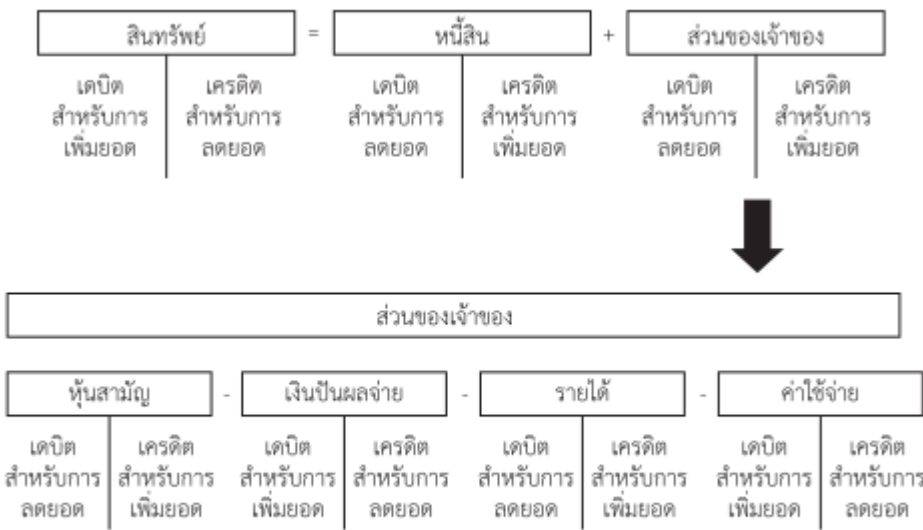
ภาพที่ 3.6 แสดงบัญชีรูปแบบตัวที (T-Account)

การเดบิตและเครดิตบัญชีในหมวดสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นสามารถแสดงพร้อมกันสมการบัญชี

ภาพที่ 3.7 แสดงหลักการเดบิตและเครดิตสำหรับบัญชีในสมการบัญชี

ภาพที่ 3.8 แสดงหลักการเดบิตและเครดิตสำหรับสมการบัญชีที่แสดงรายการที่มีผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

เนื่องจากด้านหนึ่งของบัญชีแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของบัญชี และอีกด้านหนึ่งแสดงถึงการลดลงของบัญชี ผลต่างระหว่างยอดในด้านเดบิตและเครดิตของบัญชีจึงแสดงถึงยอดคงเหลือของบัญชีนั้น

ถ้าบัญชีมียอดในด้านเดบิตสูงกว่ายอดด้านเครดิต บัญชีนั้นจะมียอดคงเหลือด้านเดบิต และถ้าบัญชีมียอดในด้านเครดิตสูงกว่ายอดด้านเดบิต บัญชีนั้นจะมียอดคงเหลือด้านเครดิต

โดยปกติแล้วบัญชีในหมวดสินทรัพย์และค่าใช้จ่ายจะมียอดคงเหลือในด้านเดบิต ส่วนบัญชีในหมวดหนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น และรายได้จะมียอดคงเหลือในด้านเครดิต

การบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ (Double entry accounting)

ตัวอย่างที่ 3.4 ผู้ถือหุ้นนำเงินสดมาลงทุนในหุ้นสามัญของ บริษัท สบายสปา จำกัด เป็นเงินทั้งสิ้น 100,000 บาท

รายการค้ำนี้ทำให้เงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ และบัญชีหุ้นสามัญเป็นบัญชีในหมวดส่วนของเจ้าของ (หุ้นสามัญถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนเรือนหุ้น) เพิ่มขึ้น 100,000 บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักการของสมการบัญชี คือ ทั้งสองด้านของสมการมียอดเพิ่มขึ้นด้วยจำนวนที่เท่ากัน

การบันทึกบัญชีการเพิ่มขึ้นของเงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ ต้องทำด้วยการเดบิต ส่วนการบันทึกบัญชีการเพิ่มขึ้นของหุ้นสามัญซึ่งเป็นบัญชีในหมวดส่วนของเจ้าของ (และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนเรือนหุ้น) ต้องทำด้วยการเครดิต ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบันทึกบัญชีสำหรับรายการค้ำนี้ทำด้วยการเดบิตเงินสด และเครดิตหุ้นสามัญด้วยจำนวน 100,000 บาทเท่ากัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการบัญชีคู่

การวิเคราะห์รายการค้ำนี้แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ทุนเรือนหุ้น	-	เงินปันผลจ่าย	+	รายได้	-	ค่าใช้จ่าย
เดบิต เงินสด 100,000				เครดิต หุ้นสามัญ 100,000						

ภาพที่ 3.9 แสดงการวิเคราะห์รายการค้ำของตัวอย่างที่ 3.4

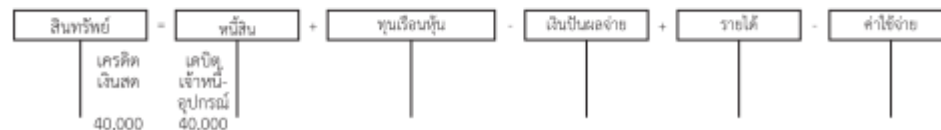

ตัวอย่างที่ 3.5 บริษัทฯ นำเงินสดไปชำระหนี้ให้แก่บริษัท ไอทีซีอบ จำกัด สำหรับค่าอุปกรณ์
ที่ยังค้างชำระอยู่จำนวน 40,000 บาท

รายการค้านี้ทำให้เงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ และบัญชีเจ้าหนี้การค้า ซึ่งเป็นบัญชี
ในหมวดหนี้สินลดลง 40,000 บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักการของสมการบัญชี คือ ทั้งสองด้านของ
สมการมียอดลดลงด้วยจำนวนที่เท่ากัน

การบันทึกบัญชีการลดลงของเงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ ต้องทำด้วยการเครดิต
ส่วนการบันทึกบัญชีการลดลงของเจ้าหนี้การค้าซึ่งเป็นบัญชีในหมวดหนี้สินต้องทำด้วยการเดบิต
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการบันทึกบัญชีสำหรับรายการค้านี้ทำด้วยการเดบิตเจ้าหนี้-อุปกรณ์ และเครดิต
เงินสดด้วยจำนวน 40,000 บาทเท่ากัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการบัญชีคู่

การวิเคราะห์รายการค้านี้แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3.10 แสดงการวิเคราะห์รายการค้าของตัวอย่างที่ 3.5

ตัวอย่างที่ 3.6 บริษัทฯ ซื้อวัสดุสำนักงาน ได้แก่ กระดาษ และเครื่องเขียน เป็นเงินสด จำนวน 7,000 บาท

รายการค่านี้นำให้วัสดุสำนักงานซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันก็ทำให้เงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์เช่นเดียวกันลดลง ดังนั้น ยอดเปลี่ยนแปลงสุทธิในหมวดสินทรัพย์ซึ่งอยู่ด้านซ้ายของสมการจึงเท่ากับศูนย์ รายการค่านี้นี้จึงไม่มีผลกระทบต่อบัญชีที่อยู่ด้านขวาของสมการ

การบันทึกบัญชีการเพิ่มขึ้นของวัสดุสำนักงานซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ต้องทำด้วยการเดบิต ส่วนการบันทึกบัญชีการลดลงของเงินสดซึ่งเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์เช่นเดียวกันทำด้วยการเครดิต ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ากรบันทึกบัญชีสำหรับรายการค่านี้นี้ทำด้วยการเดบิตบัญชีวัสดุสำนักงาน และเครดิตบัญชีเงินสดด้วยจำนวน 7,000 บาทเท่ากัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการบัญชีคู่

การวิเคราะห์รายการค่านี้นี้แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3.11 แสดงการวิเคราะห์รายการค้าของตัวอย่างที่ 3.6

ผังบัญชี (Chart of accounts)

โดยทั่วไปแล้ว ตัวเลขหลักแรกของรหัสบัญชีจะแสดงถึงหมวดบัญชี 5 หมวด ดังนี้

บัญชีในหมวดสินทรัพย์	กำหนดตัวเลขหลักแรกเป็น 1
บัญชีในหมวดหนี้สิน	กำหนดตัวเลขหลักแรกเป็น 2
บัญชีในหมวดส่วนของผู้เจ้าของ	กำหนดตัวเลขหลักแรกเป็น 3
บัญชีในหมวดรายได้	กำหนดตัวเลขหลักแรกเป็น 4
บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย	กำหนดตัวเลขหลักแรกเป็น 5

ตัวเลขหลักต่อ ๆ ไปอาจจะแสดงถึงหมวดย่อยรองลงไป จนกระทั่งถึงหลักสุดท้ายจะหมายถึงบัญชีหนึ่งๆ ตัวอย่างเช่น รหัสบัญชี 101 หมายถึง บัญชีเงินสด โดยเลข 1 ในหลักแรก หมายถึงการเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์

เลข 0 ในหลักที่สอง หมายถึงบัญชีในหมวดสินทรัพย์หมุนเวียน

ส่วนเลข 1 ในหลักสุดท้ายหมายถึงบัญชีเงินสด ซึ่งเป็นบัญชีแรกในหมวดสินทรัพย์หมุนเวียน

2. การบันทึกบัญชีในสมุดรายวัน (Journalizing)

สมุดรายวันทั่วไป (General journal) เป็นสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดบัญชีตามลำดับเหตุการณ์ โดยแสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรายการค้านั้น

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		

ภาพที่ 3.12 แสดงรูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป

เมื่อบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ในสมุดรายวันขึ้นต้นแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการผ่านหรือโอนรายการจากสมุดรายวันทั่วไปไปยังบัญชีแยกประเภท (General ledger) เพื่อหายอดคงเหลือของแต่ละบัญชี ก่อนที่จะสรุปยอดคงเหลือเหล่านั้นเพื่อจัดทำงบการเงินต่อไป การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทนี้ไม่ได้เป็นการบันทึกบัญชีสำหรับรายการค้าใหม่ แต่เป็นเพียงการโอนข้อมูลที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไปไปยังบัญชีแยกประเภทเท่านั้น

3. การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท (Posting)

3.1 บัญชีแบบมาตรฐาน (Standard account form)

ชื่อบัญชี								เลขที่บัญชี.....	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	จำนวนเงิน		
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)		

ภาพที่ 3.13 แสดงรูปแบบของบัญชีแยกประเภทแบบมาตรฐาน

3.2 บัญชีแบบแสดงยอดคงเหลือ (Balance account form)

ชื่อบัญชี						เลขที่บัญชี.....	
วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		

ภาพที่ 3.14 แสดงรูปแบบของบัญชีแยกประเภทแบบแสดงยอดคงเหลือ

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1	เงินสด	101	100,000	-
ณ.ย. 1	หุ้นสามัญ	301		100,000
	ผู้ถือหุ้นนำเงินสดมาลงทุนในหุ้นสามัญ 100,000 บาท			

1

3

5

2

4

6

เงินสด

เลขที่บัญชี 101

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
ณ.ย. 1	หุ้นสามัญ	ข.1	100,000	-	100,000

7

หุ้นสามัญ

เลขที่บัญชี 301

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
ณ.ย. 1	เงินสด	ข.1		100,000	100,000

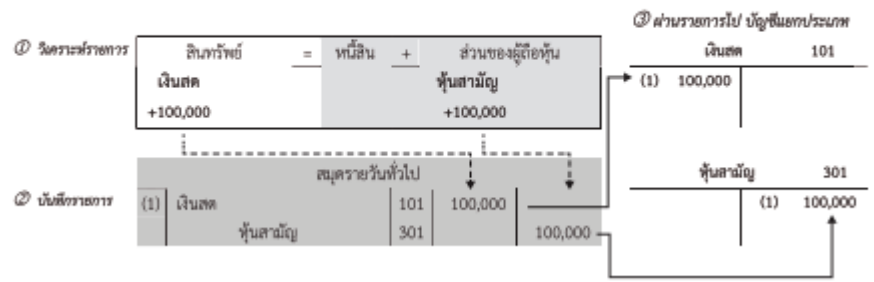
7

ตัวอย่างที่ 3.10

ตัวอย่างต่อไปนี้จะเป็นการแสดงการบันทึกและประมวลผลรายการค้าแต่ละรายการ ของ บริษัท สบายสภา จำกัด โดยใช้โจทย์เดิมจากตัวอย่างที่ 3.1 และ 3.7 ตั้งแต่ขั้นตอนการนำผลการวิเคราะห์รายการมาบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปตามหลักบัญชีคู่ และทำการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจง่าย จะแสดงการผ่านบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภทรูปแบบมาตรฐานก่อนในเบื้องต้น และจะได้แสดงบัญชีแยกประเภทแบบแสดงยอดคงเหลือในภายหลัง

รายการที่ 1 (1 เม.ย.) ผู้ถือหุ้น 10 ราย นำเงินสดมาลงทุนในหุ้นสามัญของ บริษัท สบายสภา จำกัด เป็นเงินทั้งสิ้น 100,000 บาท

รายการที่ 2 (3 เม.ย.) ซื้อวัสดุสิ้นเปลือง เป็นเงินสด 7,000 บาท

① บัญชีราคาขาย

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด		วัสดุสิ้นเปลือง		
-7,000		+7,000		0

② บัญชีราคาขาย

วัสดุสำนักงาน		เงินสด	
(2) 105	7,000	(1) 100,000	(2) 7,000

③ ส่วนรายการไป บัญชีแยกประเภท

วัสดุสำนักงาน	105
(2) 7,000	

สมุดรายวันทั่วไป

วัสดุสำนักงาน		เงินสด	
(2) 105	7,000	(1) 100,000	(2) 7,000
			7,000

รายการที่ 3 (5 เม.ย.) บริษัทฯ ซื้อคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ เพื่อใช้ในสำนักงาน จากร้าน ไอทีช็อป เป็นเงิน 120,000 บาท โดยตกลงจ่ายเป็นเงินสดในวันที่ซื้อ จำนวน 80,000 บาท ส่วนที่เหลืออีก 40,000 บาท จะชำระให้ในภายหลัง ทั้งนี้ มีการส่งมอบอุปกรณ์ดังกล่าวให้กับบริษัทฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

① บัญชีราคาขาย

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด		สุปรณ		เจ้าหนี้-สุปรณ
-80,000		+120,000		+40,000
				0

② บัญชีราคาขาย

สุปรณ		เงินสด		เจ้าหนี้-สุปรณ	
(3) 112	120,000	(1) 100,000	(2) 7,000	(3) 80,000	(3) 40,000

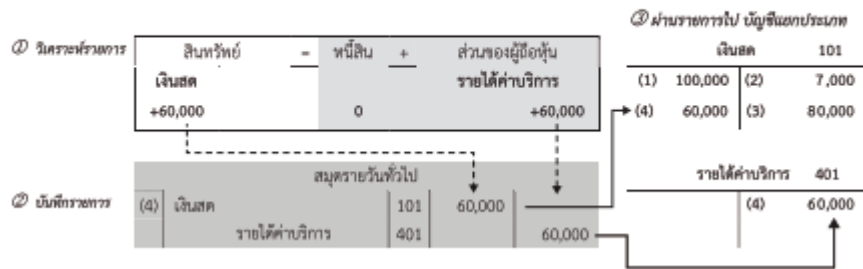
③ ส่วนรายการไป บัญชีแยกประเภท

สุปรณ	112
(3) 120,000	

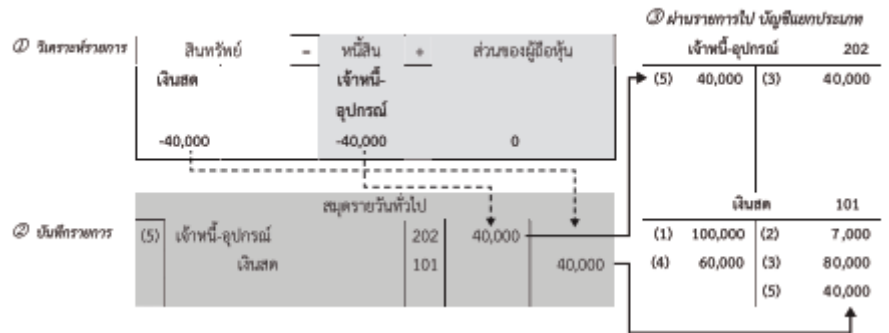
สมุดรายวันทั่วไป

สุปรณ		เงินสด		เจ้าหนี้-สุปรณ	
(3) 112	120,000	(1) 100,000	(2) 7,000	(3) 80,000	(3) 40,000

รายการที่ 4 (10 เม.ย.) บริษัทฯ ได้รับรายได้จากการให้บริการสปาในงานสัมมนาประจำปี เป็นเงินสด จาก บริษัท สยามการบิน จำกัด จำนวน 60,000 บาท

รายการที่ 5 (12 เม.ย.) ชำระหนี้ค่าอุปกรณ์ให้ร้าน ไอทีซ้อป เป็นเงินสด 40,000 บาท

รายการที่ 6 (20 เม.ย.) ให้บริการตัดผมให้กับผู้เช่าประกวดของบริษัท นางงามไทย จำกัด เสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังไม่ได้รับเงินค่าบริการ จำนวน 50,000 บาทตามที่ได้ตกลงกันเอาไว้

① บัญชีรายทวาร

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
ลูกหนี้การค้า		0		รายได้ค่าบริการ +50,000
+50,000				+50,000

② บัญชีรายทวาร

(6) ลูกหนี้การค้า	103	50,000	รายได้ค่าบริการ	401
รายได้ค่าบริการ	401	50,000		

③ ฝ่ายรายการไป บัญชีแยกประเภท

ลูกหนี้การค้า	103
(6) 50,000	
รายได้ค่าบริการ	401
(4) 60,000	
(6) 50,000	

สรุปรายวันทั่วไป

ลูกหนี้การค้า	103	รายได้ค่าบริการ	401
50,000		50,000	

รายการที่ 7 (23 เม.ย.) บริษัท สวยแน่ จำกัด ได้มาขอเช่าสถานที่ของบริษัทฯ และได้ใช้สถานที่ไปเรียบร้อยแล้ว โดยได้จ่ายค่าเช่าเป็นเงินสด จำนวน 9,000 บาท

① บัญชีรายทวาร

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด		0		รายได้อื่น +9,000
+9,000				+9,000

② บัญชีรายทวาร

(7) เงินสด	101	9,000	รายได้อื่น	402
รายได้อื่น	402	9,000		

③ ฝ่ายรายการไป บัญชีแยกประเภท

เงินสด	101
(7) 9,000	
(1) 100,000	
(4) 60,000	
(7) 9,000	

สรุปรายวันทั่วไป

เงินสด	101	รายได้อื่น	402
9,000		9,000	

รายการที่ 8 (25 เม.ย.) รับชำระค่าบริการบางส่วน จากบริษัท นางงามไทย จำกัด จำนวน 25,000 บาท

① วิเคราะห์รายการ	สินทรัพย์				=				หนี้สิน + ส่วนของผู้ถือหุ้น				
	เงินสด	ลูกหนี้การค้า											
	+25,000	-25,000			0								

② บัญชีรวมการ				③ ผ่านรายการไป บัญชีแยกประเภท			
สมุดรายวันทั่วไป				เงินสด 101			
(8)	เงินสด		101	(1)	100,000	(2)	7,000
		ลูกหนี้การค้า	103	(4)	60,000	(3)	80,000
				(7)	9,000	(5)	40,000
				(8)	25,000		
						ลูกหนี้การค้า 103	
				(6)	50,000	(8)	25,000

รายการที่ 9 (26 เม.ย.) ซื้อวัสดุสิ้นเปลือง เป็นเงินเชื่อ 10,000 บาท

① วิเคราะห์รายการ	สินทรัพย์			=			หนี้สิน + ส่วนของผู้ถือหุ้น		
	วัสดุสิ้นเปลือง	เจ้าหนี้การค้า							
	+10,000	+10,000							0

② บัญชีรวมการ				③ ผ่านรายการไป บัญชีแยกประเภท					
สมุดรายวันทั่วไป				วัสดุสิ้นเปลือง 105					
(2)	วัสดุสิ้นเปลือง		105	(2)	7,000				
		เจ้าหนี้การค้า	201	(9)	10,000				
							เจ้าหนี้การค้า 201		
								(9) 10,000	

รายการที่ 10 (28 เม.ย.) บริษัทฯ ได้จัดเงินเดือนพนักงาน จำนวน 11,000 บาท ค่าเช่าสำนักงาน จำนวน 6,000 บาท และค่าสาธารณูปโภค จำนวน 3,000 บาท เป็นเงินสด

① วิเคราะห์รายการ

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				ค่าใช้จ่าย
				(เงินเดือนพนักงาน) -11,000
				(ค่าเช่าสำนักงาน) -6,000
				(ค่าสาธารณูปโภค) -3,000
-20,000		0		

② บัญชีทวิภาค

สมุดรายวันทั่วไป		บัญชีแยกประเภท	
(10) เงินเดือนพนักงาน	501	11,000	
ค่าเช่าสำนักงาน	502	6,000	
ค่าสาธารณูปโภค	503	3,000	
เงินสด	101		20,000

③ ส่วนรายการไป บัญชีแยกประเภท

เงินเดือนพนักงาน		501	
(10)	11,000		
	ค่าเช่าสำนักงาน	502	
(10)	6,000		
	ค่าสาธารณูปโภค	503	
(10)	3,000		
	เงินสด	101	
(1)	100,000	(2)	7,000
(4)	60,000	(3)	80,000
(7)	9,000	(5)	40,000
(8)	25,000	(10)	20,000

รายการที่ 11 (30 เม.ย.) ประกาศและจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น เป็นเงินสด จำนวน 30,000 บาท

① วิเคราะห์รายการ

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด				เงินปันผลจ่าย
-30,000		0		-30,000

② บัญชีทวิภาค

สมุดรายวันทั่วไป		บัญชีแยกประเภท	
(11) เงินปันผลจ่าย	303	30,000	
เงินสด	101		30,000

③ ส่วนรายการไป บัญชีแยกประเภท

เงินปันผลจ่าย		303	
(11)	30,000		
	เงินสด	101	
(1)	100,000	(2)	7,000
(4)	60,000	(3)	80,000
(7)	9,000	(5)	40,000
(8)	25,000	(10)	20,000
		(11)	30,000

บัญชีแยกประเภทแบบมาตรฐาน หรือ แบบตัวที

เงินสด				เลขที่บัญชี 101			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 1	หุ้นสามัญ	ร.ว.1	100,000	25x1 เม.ย. 3	วัสดุสิ้นเปลือง	ร.ว.1	7,000 -
10	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.1	60,000	5	อุปกรณ์	ร.ว.1	80,000
23	รายได้อื่น	ร.ว.1	9,000	12	เจ้าหนี้-อุปกรณ์	ร.ว.1	40,000
25	ลูกหนี้การค้า	ร.ว.1	25,000	28	บัญชีต่างๆ	ร.ว.1	20,000
			17,000	30	เงินปันผลจ่าย	ร.ว.1	30,000

ลูกหนี้การค้า				เลขที่บัญชี 103			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 20	รายได้ค่าบริการ	ร.ว.1	50,000	25x1 เม.ย. 25	เงินสด	ร.ว.1	25,000 -
			25,000				

วัสดุสิ้นเปลือง				เลขที่บัญชี 105			
วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 3	เงินสด	ร.ว.1	7,000				
26	เจ้าหนี้การค้า	ร.ว.1	10,000				
			17,000				

อุปกรณ์

เลขที่บัญชี 112

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 5	บัญชีต่างๆ	ร.ว.1	120,000				
	120,000						

เจ้าหน้าที่-อุปกรณ์

เลขที่บัญชี 202

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 12	เงินสด	ร.ว.1	40,000	25x1 เม.ย. 5	อุปกรณ์	ร.ว.1	40,000
					-		

เจ้าหน้าที่การค้า

เลขที่บัญชี 201

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
				25x1 เม.ย. 26	วัสดุสิ้นเปลือง	ร.ว.1	10,000
					10,000		

หุ้นสามัญ

เลขที่บัญชี 301

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
				25x1 เม.ย. 1	เงินสด	ร.ว.1	100,000
					100,000		

เงินปันผลจ่าย

เลขที่บัญชี 303

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 30	เงินสด	ร.ว.1	30,000				
	30,000						

รายได้ค่าบริการ

เลขที่บัญชี 401

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
				25x1 เม.ย 10	เงินสด	ร.ว.1	60,000
				20	ลูกหนี้การค้า	ร.ว.1	50,000
					110,000		

รายได้อื่น

เลขที่บัญชี 402

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
				25x1 เม.ย.23	เงินสด	ร.ว.1	9,000
					9,000		

เงินเดือนพนักงาน

เลขที่บัญชี 501

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 28	เงินสด	ร.ว.1	11,000				
	11,000						

คำเช่าสำนักงาน

เลขที่บัญชี 502

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 28	เงินสด	ร.1	6,000				
	6,000						

ค่าสาธารณูปโภค

เลขที่บัญชี 503

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย. 28	เงินสด	ร.1	3,000				
	3,000						

บัญชีแยกประเภทแบบแสดงยอดคงเหลือ

เงินสด

เลขที่บัญชี 101

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 1	หุ้นสามัญ	ร.1	100,000		100,000
3	วัสดุสิ้นเปลือง	ร.1		7,000	93,000
5	อุปกรณ์	ร.1		80,000	13,000
10	รายได้ค่าบริการ	ร.1	60,000		73,000
12	เจ้าหนี้-อุปกรณ์	ร.1		40,000	33,000
23	รายได้อื่น	ร.1	9,000		42,000
25	ลูกหนี้การค้า	ร.1	25,000		67,000
28	บัญชีต่างๆ	ร.1		20,000	47,000
30	เงินปันผลจ่าย	ร.1		30,000	17,000

ลูกหนี้การค้า

เลขที่บัญชี 103

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 20	รายได้ค่าบริการ	ร.1	50,000		50,000
25	เงินสด	ร.1		25,000	25,000

วัสดุสิ้นเปลือง

เลขที่บัญชี 105

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 3	เงินสด	ร.1	7,000		7,000
26	เจ้าหนี้การค้า	ร.1	10,000		17,000

อุปกรณ์

เลขที่บัญชี 112

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 5	บัญชีต่างๆ	จว.1	120,000		120,000

เจ้าหน้าที่การค้า

เลขที่บัญชี 201

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 26	วัสดุสิ้นเปลือง	จว.1		10,000	10,000

เจ้าหน้าที่-อุปกรณ์

เลขที่บัญชี 202

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 5	อุปกรณ์	จว.1		40,000	40,000
	12	เงินสด	จว.1	40,000	-

หุ้นสามัญ

เลขที่บัญชี 301

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 1	เงินสด	จว.1		100,000	100,000

เงินปันผลจ่าย

เลขที่บัญชี 303

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 30	เงินสด	จว.1	30,000		30,000

รายได้ค่าบริการ

เลขที่บัญชี 401

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 10	เงินสด	ข.1		60,000	60,000
	20 ลูกหนี้การค้า	ข.1		50,000	110,000

รายได้อื่น

เลขที่บัญชี 402

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 23	เงินสด	ข.1		9,000	9,000

เงินเดือนพนักงาน

เลขที่บัญชี 501

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 28	เงินสด	ข.1	11,000		11,000

ค่าเช่าสำนักงาน

เลขที่บัญชี 502

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 28	เงินสด	ข.1	6,000		6,000

ค่าสาธารณูปโภค

เลขที่บัญชี 503

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 28	เงินสด	ข.1	3,000		3,000

แม้ว่าในทางปฏิบัติ กิจการสามารถเลือกจัดทำบัญชีแยกประเภทแบบใดก็ได้ระหว่าง
แบบมาตรฐาน กับแบบแสดงยอดคงเหลือ และโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีส่วนมาก
ก็ให้เลือกได้ว่าจะแสดงผลในรูปแบบใด

4. การจัดทำบททดลอง (Preparing a Trial Balance)

งบทดลอง (Trial Balance) เป็นงบที่แสดงรายชื่อบัญชีทั้งหมดของกิจการ รวมทั้งยอดคงเหลือของทุกบัญชี ณ วันใดวันหนึ่งเอาไว้ด้วยกัน ซึ่งจะทำให้ทราบว่ากิจการบันทึกบัญชีและผ่านรายการมายังบัญชีแยกประเภทได้ถูกต้องตามหลักการบัญชีหรือไม่ เพราะงบทดลองจะแสดงผลรวมของยอดคงเหลือของทุกบัญชีทั้งด้านเดบิตและเครดิต ซึ่งจะทำให้สามารถนำไปสู่การแก้ไขการบันทึกและผ่านรายการให้ถูกต้องก่อนจะนำข้อมูลดังกล่าวเผยแพร่ข้อมูลต่อไป โดยส่วนใหญ่กิจการมักจะจัดทำบททดลองในวันสิ้นงวดบัญชี แต่หากกิจการต้องการพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกและการผ่านรายการบัญชี ก็สามารถจัดทำบททดลองได้ทุกเมื่อ

ขั้นตอนในการจัดทำบทรดลง

การจัดทำบทรดลง สามารถ
แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อบัญชี เลขที่บัญชี
และยอดคงเหลือของแต่ละบัญชีจาก
บัญชีแยกประเภท

ลูกหนี้การค้า

เลขที่บัญชี 103

วันที่	รายการ	หน้า/ข	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x1					
เม.ย. 20	รายได้ค่าบริการ	ร.1	50,000		50,000
	29 เงินสด	ร.1		25,000	25,000

ภาพที่ 3.16 แสดงยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทแบบแสดงยอดคงเหลือที่จะนำมาจัดทำบทรดลง

ลูกหนี้การค้า

เลขที่บัญชี 103

วัน ที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วัน ที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x1				25x1			
เม.ย. 20	รายได้จากการให้บริการ	ร.1	50,000	เม.ย. 29	เงินสด	ร.1	25,000
			25,000				

ภาพที่ 3.17 แสดงการคำนวณหายอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทแบบมาตรฐานที่จะนำมาจัดทำบทรดลง

2. จัดทำบทรดลอง

บริษัท สบายสภา จำกัด
งบทดลอง
วันที่ 30 เมษายน 25x1 หน่วย : บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	

ภาพที่ 3.18 รูปแบบของงบทดลอง

3. แสดงรายชื่อบัญชีลงในช่อง “ชื่อบัญชี” รวมทั้งเลขที่บัญชีของบัญชีดังกล่าวในช่อง “เลขที่บัญชี” โดยแสดงเรียงตามลำดับจากเลขที่บัญชีน้อยไปหามาก (เรียงตามหมวดบัญชี เริ่มจาก สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย)
4. ระบุจำนวนเงินซึ่งเป็นยอดคงเหลือของแต่ละบัญชี หากเป็นยอดคงเหลือด้านเดบิต ให้เขียนลงในช่อง “เดบิต” และหากเป็นยอดคงเหลือด้านเครดิต ให้เขียนลงในช่อง “เครดิต”
5. หาผลรวมแนวตั้งของช่องเดบิตและเครดิต และเขียนไว้ในบรรทัดสุดท้าย โดยผลรวมของด้านเดบิตจะต้องเท่ากับด้านเครดิตเสมอ

บริษัท สบายสภา จำกัด

งบทดลอง

วันที่ 30 เมษายน 25x1

หน่วย : บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	17,000	
ลูกหนี้การค้า	103	25,000	
วัสดุสำนักงาน	105	17,000	
อุปกรณ์	112	120,000	
เจ้าหนี้การค้า	201		10,000
เจ้าหนี้-อุปกรณ์	202		-
หุ้นสามัญ	301		100,000
เงินปันผลจ่าย	303	30,000	
รายได้ค่าบริการ	401		110,000
รายได้อื่น	402		9,000
เงินเดือนพนักงาน	501	11,000	
ค่าเช่าสำนักงาน	502	6,000	
ค่าสาธารณูปโภค	503	3,000	
		229,000	229,000

ผลรวมของยอดคงเหลือด้านเดบิตเท่ากับผลรวมของยอดคงเหลือด้านเครดิต หรือเรียกอีกอย่างว่า งบทดลอง “ลงตัว”

แต่การที่ยอดคงเหลือทั้งสองด้านเท่ากันไม่ได้หมายความว่า ว่างบทดลองนี้จะถูกต้องเสมอไป จึงควรใช้ความระมัดระวังในทุกขั้นตอนทั้งในการบันทึกรายการบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปและการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท รวมทั้งการนำตัวเลขจากบัญชีแยกประเภทมาจัดทำงบทดลอง

การค้นหาและแก้ไขข้อผิดพลาด (Searching for and Correcting Errors)

ในการจัดทำบททดลอง หากพบปัญหาว่า ผลรวมแนวตั้งของด้านเดบิตไม่เท่ากับด้าน เครดิต หรือเรียกว่า บททดลองไม่ลงตัว แสดงว่า ต้องมีอะไรผิดพลาดแน่นอน ต้องทำการค้นหา ข้อผิดพลาดนั้นให้พบและทำการแก้ไข ข้อผิดพลาดนั้น ซึ่งการค้นหาและแก้ไข ข้อผิดพลาด สามารถทำได้โดยการสอบทาน ย้อนจากขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำบททดลองไปยังขั้นตอนแรกของการบันทึกบัญชี

-
- ขั้นตอนที่ 1** สอบทานการคำนวณผลรวมแนวตั้งทั้งด้านเดบิตและเครดิตอีกครั้งว่าคำนวณไว้ถูกต้องแล้วหรือไม่ เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะคำนวณผลรวมผิดพลาด หากยังไม่พบข้อผิดพลาดให้ทำตามขั้นตอนต่อไป
 - ขั้นตอนที่ 2** สอบทานการนำยอดคงเหลือจากบัญชีแยกประเภทมาใส่ในงบทดลองว่าถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากอาจเกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนนี้ได้ เช่น นำยอดคงเหลือทางด้าน “เครดิต” ของบัญชีแยกประเภทมาใส่ในช่อง “เดบิต” ของงบทดลอง ทำให้ผลต่างของผลรวมแนวตั้งของช่องเดบิตและช่องเครดิตเป็นสองเท่าของจำนวนเงินที่บันทึกผิดช่อง หรือ อาจจะนำตัวเลขจากบัญชีแยกประเภทมาแล้วเขียนตัวเลขผิด ยกตัวอย่างเช่น ตัวเลขที่ถูกต้องคือ 25,000 แต่มาใส่ในงบทดลองเป็น 52,000 เป็นต้น หากยังไม่พบข้อผิดพลาดให้ทำตามขั้นตอนต่อไป
 - ขั้นตอนที่ 3** จำนวนยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทแต่ละบัญชีใหม่ เพราะอาจเป็นไปได้ว่าจำนวนเงินที่แสดงไว้ผิดพลาดตั้งแต่การคำนวณยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทแล้ว เมื่อนำตัวเลขไปจัดทำบททดลอง จึงทำให้งบทดลองไม่ลงตัวไปด้วย หากยังไม่พบข้อผิดพลาดให้ทำตามขั้นตอนต่อไป
 - ขั้นตอนที่ 4** สอบทานการผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีแยกประเภทแต่ละบัญชี เนื่องจากเป็นไปได้ว่าความผิดพลาดเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนของการผ่านรายการ เช่น ผ่านรายการด้านเดบิตไปยังช่องด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภท หรือ ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทด้วยจำนวนเงินคนละจำนวนกันกับในสมุดรายวันทั่วไป หากยังไม่พบข้อผิดพลาดให้ทำตามขั้นตอนต่อไป
 - ขั้นตอนที่ 5** สอบทานการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปว่ารายการคำทุกรายการที่บันทึกไว้มีการบันทึกบัญชีด้านเดบิตเท่ากับด้านเครดิตทุกครั้งหรือไม่

บทที่ 4

การปรับปรุงบัญชี
และกระดาษทำการ

อาจารย์เบญญา
หวังมหาพร

เมื่อมีการบันทึกรายการลงในสมุดรายวันทั่วไป ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท และจัดทำบทดลองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะมีการวัดผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกิจการ จำเป็นต้องมีการพิจารณาการบันทึกบัญชีว่าเป็นไปตามเกณฑ์คงค้างหรือไม่เสียก่อน รวมทั้งพิจารณาว่ารายการใดเป็นรายได้จากกิจการในงวดบัญชีนี้ และรายการใดเป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดรายได้ในงวดบัญชีนี้ จากนั้นจึงจะทำการวัดผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินได้

เกณฑ์การบันทึกบัญชี

เกณฑ์ที่จะนำมาใช้สำหรับการบันทึกบัญชีและใช้ในการวัดผลการดำเนินงานสำหรับแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีมี 2 เกณฑ์ คือ

- เกณฑ์เงินสด (Cash Basis) และ
- เกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis)

รายการที่จะนำมาพิจารณาเป็นรายได้ และค่าใช้จ่ายของงวดเดือน ม.ค. 25x1 มีดังนี้

ด้านรับ

รายได้ค่าบริการชกอบริตที่รับเป็นเงินสด	10,000 บาท
ลูกค้าค้างค่าบริการชกอบริต	3,000 บาท
รับเงินสดล่วงหน้าจากลูกค้า	1,000 บาท

ด้านจ่าย

จ่ายเงินเดือนพนักงานเดือนมกราคม	3,000 บาท
ค้างชำระค่าสาธารณูปโภค	1,000 บาท
จ่ายค่าเช่าร้านล่วงหน้า 3 เดือน (ม.ค.-มี.ค.)	6,000 บาท

1. ด้านรายได้

1.1	รายได้ค่าบริการที่รับมาเป็นเงินสดเป็นไปตามหลักการเกิดขึ้นของรายได้แล้ว จึงสามารถบันทึกเป็นรายได้ได้	10,000 บาท
1.2	ลูกค้าค้างค่าบริการ ชัก อบ ริต แต่ถือเป็นรายได้ของกิจการ เนื่องจากให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว	3,000 บาท
1.3	รายการรับเงินสดล่วงหน้า ไม่ถือเป็นรายได้ของกิจการในงวดเดือนมกราคม เนื่องจากไม่มีการให้บริการ	_____บาท
	รวมรายได้เดือนมกราคม	<u>13,000</u> บาท

2. ด้านค่าใช้จ่าย

2.1	เงินเดือนพนักงานเดือนมกราคม ถือเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการเดือนมกราคม เนื่องจากก่อให้เกิดรายได้ในเดือนมกราคม	3,000 บาท
2.2	ค่าสาธารณูปโภค ถึงแม้จะมีการค้างชำระแต่ถือเป็นค่าใช้จ่ายของเดือนมกราคม เนื่องจากมีการใช้บริการไปแล้ว	1,000 บาท
2.3	ค่าเช่าร้านจ่ายล่วงหน้าเป็นเวลา 3 เดือน นั้นจะถือเป็นค่าใช้จ่ายได้เพียงแค่เฉพาะของเดือนมกราคมเท่านั้น เนื่องจากก่อให้เกิดรายได้ในเดือนมกราคม	<u>2,000</u> บาท
	รวมค่าใช้จ่ายเดือนมกราคม	<u>6,000</u> บาท

การปรับปรุงบัญชี (Adjusting Entries)

ในการวัดผลการดำเนินงานของกิจการนั้น เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริงถูกต้องตามงวดบัญชี จะใช้เกณฑ์คงค้างเพื่อให้ได้ข้อมูลในการจัดทำงบการเงินที่ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่เนื่องจากการบันทึกบัญชีของกิจการในระหว่างงวดบัญชีนั้น มีการบันทึกบัญชีตามรายการที่เกิดขึ้นจริง บางรายการกิจการได้รับประโยชน์และส่งมอบสินค้าหรือให้บริการแล้ว ในขณะที่บางรายการกิจการยังไม่ได้รับประโยชน์แต่กิจการจ่ายเงินสดแล้ว

รายการดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลให้การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้องตามงวดบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบัญชีในตอนสิ้นงวดเพื่อให้แสดงข้อมูลบัญชีได้ถูกต้องตามงวดบัญชี ก่อนนำข้อมูลเหล่านั้นไปจัดหมวดหมู่และสรุปออกมาในรูปของรายงานทางการเงินต่อไป

รายการปรับปรุงบัญชี อาจแยกพิจารณาได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การปรับปรุงรายการบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง
2. การปรับปรุงรายการบัญชีเพื่อปรับมูลค่าสินทรัพย์
3. การปรับปรุงบัญชีเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี

โดยรายการปรับปรุงบัญชีที่มักเกิดขึ้น ได้แก่รายการต่อไปนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expense)
- (2) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expense)
- (3) รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue or Revenue Received in Advance)
- (4) รายได้ค้างรับ (Accrued Revenue)
- (5) ค่าเสื่อมราคา (Depreciation)
- (6) หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account หรือ Bad Debts Expense)
- (7) วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies Used หรือ Supplies Expenses)
- (8) การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี (Correction of Accounting Errors)

(1) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expense) วิธีที่ 1 บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

ตัวอย่างที่ 4.1 ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 25x1 กิจการจ่ายค่าโฆษณาสำหรับระยะเวลา 3 เดือน เริ่มวันที่ 1 พฤศจิกายน 25x1 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 12,000 บาท กิจการปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคม กรณีที่กิจการบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน ณ วันที่เกิดรายการ (วันที่ 1 พฤศจิกายน 25x1) กิจการจะบันทึกค่าโฆษณาจำนวน 12,000 บาท ซึ่งจ่ายสำหรับระยะเวลา 3 เดือน (พ.ย. 25x1, ธ.ค. 25x1 และ ม.ค.25x2) ค่ารวมค่าโฆษณาต่อเดือนได้เท่ากับ 4,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

การบันทึกบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 พ.ย.	1 ค่าโฆษณา เงินสด	5.. 1..	12,000 -	12,000 -
	บันทึกการจ่ายเงินค่าโฆษณาเป็นเงินสด			

เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันที่ 31 ธันวาคม 25x1) เนื่องจากกิจการได้รับประโยชน์ ในส่วนของการโฆษณาไปแล้ว 2 เดือน (พ.ย. 25x1 และ ธ.ค.25x1) ดังนั้นเพื่อให้ข้อมูลบัญชีแสดงได้ ถูกต้องตามงวดบัญชี กิจการจึงต้องทำการปรับปรุงสำหรับส่วนที่เหลือที่กิจการยังไม่ได้รับประโยชน์ ซึ่งได้แก่ ค่าโฆษณาของเดือน ม.ค.25x2 จำนวนทั้งสิ้น 4,000 บาท เป็นสินทรัพย์ (ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า)

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค.	31 ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า ค่าโฆษณา ปรับปรุงค่าโฆษณา	1.. 5..	4,000 -	4,000 -

(1) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expense) วิธีที่ 2 บันทึกเป็นสินทรัพย์ (ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า) ทั้งจำนวน

จากตัวอย่างที่ 4.1 การบันทึกบัญชีและรายการปรับปรุงจะเป็นดังนี้

กรณีที่กิจการบันทึกเป็นสินทรัพย์ (ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า) ทั้งจำนวน ณ วันที่เกิดรายการ

การบันทึกบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน
25x1 พ.ย.	1 ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า เงินสด	1..	12,000	-	
	บันทึกการจ่ายเงินค่าโฆษณาเป็นเงินสด	1..			12,000 -

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค.	31 ค่าโฆษณา ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	5..	8,000	-	
	ปรับปรุงค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า	1..			8,000 -

เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันที่ 31 ธันวาคม 25x1) เนื่องจากกิจการได้รับประโยชน์ ในส่วนของการโฆษณาไปแล้ว 2 เดือน (พ.ย. 25x1 และ ธ.ค.25x1) ดังนั้นเพื่อให้ข้อมูลบัญชีแสดง ได้ถูกต้องตามงวดบัญชี กิจการจึงต้องทำการปรับปรุงรายการดังกล่าวให้เป็นค่าใช้จ่าย จำนวนทั้งสิ้น 8,000 บาท ในส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ซึ่งได้แก่ ค่าโฆษณาของเดือน ม.ค.25x2 ให้คงไว้เป็น สินทรัพย์

(2) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expense)

ตัวอย่างที่ 4.2-1 ในวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 กิจการมีค่าแรงค้างจ่าย 3,000 บาท

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค. 31	ค่าแรง	5..	3,000	-
	ค่าแรงค้างจ่าย	2..		3,000
	ปรับปรุงบัญชีค่าแรงค้างจ่าย			-

ตัวอย่างที่ 4.2-2 กิจการกู้เงินจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก. จำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25x1 จำนวน 600,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 8% ต่อปี โดยกำหนดจ่ายดอกเบี้ยให้ทุกเดือนในวันที่ 1 ของเดือนถัดไป

การคำนวณดอกเบี้ยค้างจ่ายในวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 เนื่องจากกิจการกู้เงินจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก. จำกัด และมีเงื่อนไขการจ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 1 ของเดือนถัดไป ดังนั้นกิจการจะต้องชำระดอกเบี้ยสำหรับเดือนธันวาคม 25x1 ในวันที่ 1 มกราคม 25x2 จึงทำให้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีกิจการมีดอกเบี้ยค้างจ่ายเหลืออยู่เป็นเวลา 1 เดือน ซึ่งสามารถคำนวณดอกเบี้ยได้เท่ากับ $(600,000 \times 8\% \times 1/12 = 4,000)$

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค. 31	ดอกเบี้ยจ่าย	5..	4,000	-
	ดอกเบี้ยค้างจ่าย	2..		4,000
	ปรับปรุงบัญชีดอกเบี้ยจ่าย			-

(3) รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue or Revenue Received in Advance)

วิธีที่ 1 บันทึกเป็นรายได้ทั้งจำนวน

ตัวอย่างที่ 4.3 ในวันที่ 1 ธันวาคม 25x1 กิจการได้รับเงินค่าเช่าอาคาร 50,000 บาท สำหรับระยะเวลา 5 เดือน เริ่มวันที่ 1 ธันวาคม 25x1 กิจการปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคม

กรณีที่กิจการบันทึกเป็นรายได้ทั้งจำนวน ณ วันที่เกิดรายการ (วันที่ 1 ธันวาคม 25x1) กิจการจะบันทึกเป็นรายได้ค่าเช่าอาคารจำนวน 50,000 บาท ซึ่งจ่ายสำหรับระยะเวลา 5 เดือน (คำนวณรายได้ค่าเช่าอาคารต่อเดือนได้เท่ากับ 10,000 บาท) เป็นรายได้ทั้งจำนวน

การบันทึกบัญชี

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1	1	เงินสด	1..	50,000	-	
ธ.ค.		รายได้ค่าเช่าอาคาร	4..		50,000	-
		บันทึกการรับรายได้ค่าเช่าอาคาร				

เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันที่ 31 ธันวาคม 25x1) เนื่องจากกิจการได้ให้บริการไปแล้ว 1 เดือน (ธ.ค.25x1) ดังนั้นกิจการจึงต้องทำการปรับปรุงสำหรับส่วนที่เหลือที่กิจการยังไม่ได้ให้บริการ ซึ่งได้แก่ เดือน ม.ค. - เม.ย. 25x2 จำนวนทั้งสิ้น 40,000 บาท เป็นหนี้สิน (รายได้ค่าเช่าอาคารรับล่วงหน้า)

รายการปรับปรุง

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1	31	รายได้ค่าเช่าอาคาร	4..	40,000	-	
ธ.ค.		รายได้ค่าเช่าอาคารรับล่วงหน้า	2..		40,000	-
		ปรับปรุงรายได้ค่าเช่าอาคาร				

(3) รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue or Revenue Received in Advance)

วิธีที่ 2 บันทึกเป็นหนี้สิน (รายได้รับล่วงหน้า) ทั้งจำนวน

จากตัวอย่างที่ 4.3 การบันทึกบัญชีและรายการปรับปรุงจะเป็นดังนี้

กรณีที่กิจการบันทึกเป็นหนี้สิน (รายได้รับล่วงหน้า) ทั้งจำนวน ณ วันที่เกิดรายการ

การบันทึกบัญชี

วันที่		สมุดรายวันทั่วไป	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		หน้า ..
25x1	1	เงินสด รายได้ค่าเช่าอาคารรับล่วงหน้า	1..	50,000	-	
ธ.ค.			2..			50,000 -
		บันทึกการรับรายได้ค่าเช่าอาคารเป็น				
		รายได้รับล่วงหน้า				

เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (วันที่ 31 ธันวาคม 25x1) เนื่องจากกิจการได้ให้บริการไปแล้ว 1 เดือน (ธ.ค.25x1) ดังนั้นกิจการจึงต้องทำการปรับปรุงรายการดังกล่าวเป็นรายได้ จำนวน 10,000 บาท ส่วนที่เหลือที่กิจการยังไม่ได้ให้บริการ ซึ่งได้แก่ เดือน ม.ค. - เม.ย. 25x2 ให้คงไว้เป็นหนี้สิน

รายการปรับปรุง

วันที่		สมุดรายวันทั่วไป	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		หน้า ..
25x1	31	รายได้ค่าเช่าอาคารรับล่วงหน้า	2..	10,000	-	
ธ.ค.			4..			10,000 -
		ปรับปรุงรายได้ค่าเช่าอาคารรับล่วงหน้า				

(4) รายได้ค้างรับ (Accrued Revenue)

ตัวอย่างที่ 4.4 ในวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 กิจการมีดอกเบี้ยค้างรับ 1,000 บาท

รายการปรับปรุง

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		หน้า ..	
25x1	ธ.ค. 31	ดอกเบี้ยค้างรับ	1..	1,000	-		
		ดอกเบี้ยรับ	4..			1,000	-
		ปรับปรุงบัญชีดอกเบี้ยรับ					

(5) ค่าเสื่อมราคา (Depreciation)

การคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ นั้นจะต้องคำนึงถึงราคาต้นทุนของสินทรัพย์ มูลค่าคงเหลือหรือราคาที่เราคาดว่าจะขายได้เมื่อสินทรัพย์ นั้น สิ้นอายุการใช้งาน และอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ นั้น

วิธีการในการคิดค่าเสื่อมราคามีหลายวิธี แต่สำหรับการศึกษาการบัญชีขั้นต้นและในบทเรียนนี้ จะใช้ตัวอย่างวิธีที่ง่ายต่อการคำนวณและเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งได้แก่ วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight – line Method)

สูตร
$$\text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} = \frac{\text{ราคาต้นทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุใช้งาน (ปี)}}$$

หรือ

$$\text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} = (\text{ราคาต้นทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}) \times \text{อัตราค่าเสื่อมราคา}$$

ราคาต้นทุน	หมายถึง ราคาที่บันทึกไว้ของสินทรัพย์ ที่กิจการซื้อมา รวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เสียไปทั้งหมดเพื่อที่จะทำให้สินทรัพย์ นั้น อยู่ในสภาพที่จะใช้ประโยชน์ได้ เช่น ค่าขนส่ง และ ค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง เป็นต้น
มูลค่าคงเหลือ	หมายถึง มูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ ที่กิจการคาดว่าจะขายสินทรัพย์นั้นได้หลังจากที่ สินทรัพย์นั้นหมดอายุการใช้งานแล้ว
อายุใช้งาน	หมายถึง ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้สินทรัพย์ นั้น จะให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ อาจกำหนดระยะเวลาเป็นปี เป็นชั่วโมง หรือเป็นกิโลเมตรก็ได้ แต่โดยปกติมักจะประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ ไว้เป็นจำนวนปี

การคำนวณค่าเสื่อมราคากรณีซื้อ หรือ เริ่มใช้สินทรัพย์ฯ ตั้งแต่ต้นปี

ตัวอย่างที่ 4.5-1 ในวันที่ 1 มกราคม 25x1 กิจการซื้อยานพาหนะมูลค่า 1,200,000 บาท คาดว่า จะมีอายุการใช้งานนาน 5 ปี โดยมีมูลค่าคงเหลือ 250,000 บาท

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad \text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} &= \frac{\text{ราคาต้นทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุใช้งาน (ปี)}} \\
 &= \frac{1,200,000 - 250,000}{5} \\
 &= 190,000 \text{ บาท / ปี}
 \end{aligned}$$

การบันทึกบัญชี

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1	1	ยานพาหนะ	1..	1,200,000	-	
ม.ค.		เงินสด	1..		1,200,000	-
		บันทึกการจ่ายเงินสดซื้อยานพาหนะ				

รายการปรับปรุง

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1	31	ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	5..	190,000	-	
ธ.ค.		ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	1..		190,000	-
		ปรับปรุงบัญชีค่าเสื่อมราคายานพาหนะ ปี 25x1				

การคำนวณค่าเสื่อมราคากรณีซื้อ หรือ เริ่มใช้สินทรัพย์ฯ ในระหว่างปี

ตัวอย่างที่ 4.5-2 ในวันที่ 1 เมษายน 25x1 กิจการซื้อยานพาหนะมูลค่า 1,200,000 บาท คาดว่า จะมีอายุการใช้งานนาน 5 ปี โดยมีมูลค่าคงเหลือ 250,000 บาท

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad \text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} &= \frac{\text{ราคาต้นทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุใช้งาน (ปี)}} \\ &= (1,200,000 - 250,000) / 5 \\ &= 190,000 \text{ บาท / ปี} \end{aligned}$$

เนื่องจากยานพาหนะนี้ได้มีการซื้อเข้ามาในกิจการในระหว่างปี คือ เดือนเมษายน ดังนั้น ระยะเวลาการให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจของยานพาหนะนี้จึงไม่ครบตลอดทั้งปี (ระยะเวลาการให้ประโยชน์เพียง 9 เดือน นับตั้งแต่วันเริ่มใช้งาน ในวันที่ 1 เมษายน 25x1 ถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี วันที่ 31 ธันวาคม 25x1) ดังนั้นจึงไม่สามารถตัดเป็นค่าใช้จ่ายได้ทั้งปี ต้องนำมาเป็นส่วนค่าใช้จ่ายต่อจำนวนเดือนที่สินทรัพย์ฯ นั้น ให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแก่กิจการ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} &= 190,000 \text{ บาท} \\ \text{ค่าเสื่อมราคา (9 เดือน)} &= 190,000 \times 9/12 = 142,500 \text{ บาท} \end{aligned}$$

การบันทึกบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 เม.ย.	1 ยานพาหนะ เงินสด บันทึกการจ่ายเงินสดซื้อยานพาหนะ	1.. 1..	1,200,000	-	1,200,000 -

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค.	31 ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ ปรับปรุงบัญชีค่าเสื่อมราคายานพาหนะ ปี 25x1	5.. 1..	142,500	-	142,500 -

การขายสินทรัพย์

ตัวอย่างที่ 4.5-3 เพิ่มเติมจากตัวอย่างที่ 4.5-1 โดยสมมติว่าในวันที่ 31 มีนาคม 25x3 ก็การขายยานพาหนะซึ่งซื้อเมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x1 ไปในราคา 740,000 บาท

รายละเอียดประกอบการคำนวณ

1. ให้ทำการคำนวณและปรับปรุงค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ตั้งแต่วันต้นงวดบัญชีของปีที่มีการจำหน่ายสินทรัพย์ (1 ม.ค. 25x3) จนถึงวันที่จำหน่ายสินทรัพย์ (31 มี.ค. 25x3) นั้น

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad \text{ค่าเสื่อมราคา (ต่อปี)} &= \frac{\text{ราคาต้นทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุใช้งาน (ปี)}} \\ &= (1,200,000 - 250,000) / 5 \\ &= 190,000 \text{ บาท / ปี} \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad \text{ค่าเสื่อมราคา ปี 25x3 (3 เดือน)} = 190,000 \times 3/12 = 47,500 \text{ บาท}$$

2. ให้ทำการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ทั้งหมดจำนวนตั้งแต่วันที่เริ่มใช้สินทรัพย์ (1 ม.ค.25x1) จนถึงวันที่จำหน่ายสินทรัพย์ (31 มี.ค.25x3)

$$\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม ปี 25x1 (ใช้งานเต็มปี)} = 190,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม ปี 25x2 (ใช้งานเต็มปี)} = 190,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม ปี 25x3 (3 เดือน)} = 47,500 \text{ บาท}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad \text{ค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ ทั้งหมด} = 427,500 \text{ บาท}$$

3. ให้ทำการคำนวณหามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ (Carrying Amount) ซึ่งคำนวณจากราคาต้นทุน หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ทั้งหมด (ตามที่คำนวณได้ในข้อ 2)

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad \text{มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์} &= \text{ราคาต้นทุน} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสมสินทรัพย์} \\ &= 1,200,000 - 427,500 \\ &= 772,500 \text{ บาท} \end{aligned}$$

4. ทำการคำนวณหาเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad \text{กำไร/ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์} &= \text{ราคาขาย} - \text{มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์} \\ &= 740,000 - 772,500 \end{aligned}$$

เนื่องจากมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่าราคาขาย ดังนั้นผลต่างที่เกิดขึ้นจึงถือเป็นผลขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ = 32,500 บาท

การปรับปรุงและการบันทึกบัญชีสำหรับปี 25x3

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x3 มี.ค. 31	ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	5..	47,500	-
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	1..		47,500
	ปรับปรุงบัญชีค่าเสื่อมราคายานพาหนะ ปี 25x3			
	เงินสด	1..	740,000	
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	1..	427,500	
	ขาดทุนจากการขายยานพาหนะ	5..	32,500	
	ยานพาหนะ	1..		1,200,000
	บันทึกการขายยานพาหนะ ณ วันที่ 31 มี.ค. 25x3			

(6) หนี้สงสัยจะสูญ (Doubtful Account)

(6.1) คำนวณจากยอดลูกหนี้การค้ารายตัว (Individual Estimation Method)

(6.2) คำนวณโดยจัดกลุ่มจำแนกยอดลูกหนี้การค้าตามอายุของหนี้ค้างชำระ (Aging of Receivables Method)

ตัวอย่างที่ 4.6 กิจกรรมมีรายละเอียดของยอดลูกหนี้การค้า ดังต่อไปนี้

ลูกหนี้การค้า	จำนวน	ยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้	จำนวนวันที่เกินกำหนดชำระหนี้			
			1-30 วัน	31-60 วัน	61-90 วัน	เกิน 90 วัน
ลูกหนี้ A	1,240	900	-	240	-	100
ลูกหนี้ B	460	300	100	-	60	-
ลูกหนี้ C	1,300	700	600	-	-	-
ลูกหนี้การค้าอื่น	7,000	3,200	2,200	960	240	400
รวม	10,000	5,100	2,900	1,200	300	500
ร้อยละที่คาดว่าจะสูญ		1%	3%	5%	10%	20%

จากตารางข้างต้น สามารถนำมาคำนวณหายอดลูกหนี้การค้าตามอายุของหนี้ต่างชำระได้ดังนี้

การคำนวณ การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากยอดลูกหนี้การค้าตามอายุของหนี้ต่างชำระ สามารถแสดงรายละเอียดการคำนวณ ได้ดังนี้

กลุ่มลูกหนี้การค้าจำแนกตามอายุ	จำนวน	ร้อยละที่คาดว่าจะสูญ	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
ยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้	5,100	1%	51
เกิน 1-30 วัน	2,900	3%	87
เกิน 31-60 วัน	1,200	5%	60
เกิน 61-90 วัน	300	10%	30
เกิน 90 วัน	500	20%	100
รวม	10,000	5,100	328

ดังนั้น การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ = 328 บาท

หลังจากที่กิจการคำนวณหาค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญได้แล้ว กิจการจะต้องนำผลลัพธ์ที่คำนวณได้มาปรับกับยอดยกมาต้นงวดของยอดค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งวิธีการปรับปรุงและการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการประมาณการหนี้สงสัยจะสูญ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีที่งวดบัญชีก่อนไม่มีบัญชีค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ให้ประมาณค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญตามผลลัพธ์ที่คำนวณได้ จากนั้นทำการบันทึกบัญชีโดยเดบิตบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ และเครดิตบัญชีค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ

รายการปรับปรุง

สมุทราয়วันทั่วไป

หน้า ..

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25x1	31	หนี้สงสัยจะสูญ ค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ ปรับปรุงค่าเมื่อหนี้สงสัยจะสูญ	5..	328	-	328	-
ธ.ค.			1..				

2. กรณีที่งวดบัญชีก่อนมีบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

- กรณีที่ยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือมีจำนวนน้อยกว่ายอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ทำการประมาณการใหม่

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือของงวดบัญชีก่อนและยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณการใหม่แล้วพบว่ายอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือของงวดบัญชีก่อนน้อยกว่าเป็นจำนวนเท่าใด ให้ทำการปรับเพิ่มขึ้นจนเท่ากับยอดของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ทำการประมาณใหม่

จากตัวอย่างที่ 4.6 สมมติกิจการมียอดคงเหลือของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 เท่ากับ 100 บาท

การคำนวณ

ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	=	328
มียอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญยกมา	=	(100)
ต้องปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่ม	=	<u>228</u>

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..				
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25x1 ธ.ค.	31	หนี้สงสัยจะสูญ	5..	228	-	228
		ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1..			
		ปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ				

- กรณีที่ยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือมีจำนวนมากกว่ายอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ทำการประมาณการใหม่

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือของงวดบัญชีก่อนและยอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ประมาณการใหม่แล้วพบว่ายอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญคงเหลือของงวดบัญชีก่อนมีจำนวนมากกว่าเป็นเท่าใดให้ทำการโอนกลับ โดยหักจากบัญชีหนี้สงสัยจะสูญเพื่อให้เท่ากับยอดของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ทำการประมาณใหม่

จากตัวอย่างที่ 4.6 สมมติกิจการมียอดคงเหลือของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 เท่ากับ 400 บาท

การคำนวณ

ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	=	328
มียอดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญยกมา	=	(400)
ต้องปรับปรุงลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	=	<u>72</u>

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..				
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25x1 ธ.ค.	31	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1..	72	-	72
		หนี้สงสัยจะสูญ	5..			
		ปรับปรุงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ				

(7) วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies Used หรือ Supplies Expenses)

ตัวอย่างที่ 4.7 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x1 กิจการมียอดคงเหลือวัสดุสิ้นเปลืองยกมา 7,450 บาท
 ในระหว่างปีกิจการได้ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองรวมทั้งสิ้น 1,250 บาท ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี 31
 ธันวาคม 25x1 กิจการทำการสำรวจวัสดุสิ้นเปลืองทั้งหมดที่คงเหลืออยู่ปรากฏว่าตีราคาได้ 3,650
 บาท

การคำนวณ

วัสดุสิ้นเปลือง ณ 1 ม.ค. 25x1	=	7,450	บาท
บวก ซื้อในระหว่างงวด	=	1,250	บาท
หัก วัสดุสิ้นเปลือง ณ 31 ธ.ค. 25x1	=	<u>(3,650)</u>	บาท
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	=	<u>5,050</u>	บาท

รายการปรับปรุง

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค. 31	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป วัสดุสิ้นเปลือง ปรับปรุงวัสดุสิ้นเปลือง	5.. 1..	5,050 -	5,050 -

(8) การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี (Correction of Accounting Errors)

ในการบันทึกรายการทางการบัญชีอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้ เมื่อพบข้อผิดพลาดก่อนปิดบัญชีสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดที่ตรวจพบได้กับบัญชีนั้นโดยตรง แต่ถ้ารายการข้อผิดพลาดที่พบนั้นพบหลังจากที่กิจการปิดบัญชีไปแล้ว ให้ทำการแก้ไขบัญชีที่ผิดพลาดเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายในบัญชีกำไรขาดทุน (**Profit and loss**) หรือ บัญชีสรุปรายได้ค่าใช้จ่าย (**Income Summary**) ทั้งนี้

การแก้ไขรายการจะบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปของกิจการ อาจสรุปได้ว่ารายการข้อผิดพลาดทางการบัญชีที่พบบ่อยมาจากสาเหตุ ดังนี้

- (8.1) การลืมบันทึกรายการบัญชี
- (8.2) การวิเคราะห์บัญชีผิด
- (8.3) การลงบัญชีกลับด้าน
- (8.4) การบันทึกจำนวนเงินผิด

(8.1) การลี้มนบันทึกการบัญชี

		สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค.	31	ลูกหนี้การค้า รายได้จากการให้บริการ บันทึกรายได้จากการให้บริการ	1.. 4..	100 -	100 -

(8.2) การวิเคราะห์บัญชีผิด

		สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 ธ.ค.	31	ลูกหนี้การค้า เงินสด บันทึกแก้ไขรายการเกี่ยวกับการขาย เชื้อสินค้า	1.. 1..	100 -	100 -

(8.3) การลงบัญชีกลับด้าน

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1 ธ.ค.	31	ลูกหนี้การค้า	1..	200	-	200 -
		รายได้จากการให้บริการ บันทึกแก้ไขรายการเกี่ยวกับรายได้ค่าบริการ	4..			

(8.4) การบันทึกจำนวนเงินผิด

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	หน้า ..
25x1 ธ.ค.	31	รายได้จากการให้บริการ	4..	900	-	900 -
		ลูกหนี้การค้า บันทึกแก้ไขรายการเกี่ยวกับการขาย เชื่อสินค้า	1..			

รายการโอนกลับ (Reversing Entries)

รายการโอนกลับ คือ การบันทึกกลับรายการปรับปรุงที่ได้ปรับปรุงไว้แล้วเมื่อสิ้นงวดบัญชีก่อน นำมาบันทึกกลับในสมุดรายวันทั่วไปในต้นงวดบัญชีถัดไป และผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะมีการบันทึกรายการสำหรับงวดบัญชีถัดไป

วัตถุประสงค์ของรายการโอนกลับ คือ

1. เพื่อการบันทึกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าตามวิธีค่าใช้จ่าย และการบันทึกกำไรได้รับล่วงหน้าตามวิธีรายได้ยังคงเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการรับเงินรายได้ และการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายสะดวกขึ้น

รายการปรับปรุง เมื่อสิ้นงวดที่ 1	รายการโอนกลับเมื่อ ต้นงวดบัญชีถัดไป	เมื่อมีการรับจ่ายเงินสด
Dr. บัญชีในหมวดรายได้ +ค้างรับ Cr. บัญชีในหมวดรายได้	Dr. บัญชีในหมวดรายได้ Cr. บัญชีในหมวดรายได้ +ค้างรับ	Dr. บัญชีเงินสด Cr. บัญชีในหมวดรายได้
Dr. บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย Cr. บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย จ่าย+ค้างจ่าย	Dr. บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย +ค้างจ่าย Cr. บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย	Dr. บัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย Cr. บัญชีเงินสด

บทที่ 7

สมุดรายวันเฉพาะ
อาจารย์เบญญา หวังมหาพร

จากขั้นตอนการบันทึกบัญชีในขั้นแรกที่มีการบันทึกในสมุดรายวันขั้นต้น ซึ่งสมุดรายวันขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการค้าของกิจการมีด้วยกัน 2 ประเภท คือ สมุดรายวันทั่วไป และสมุดรายวันเฉพาะ

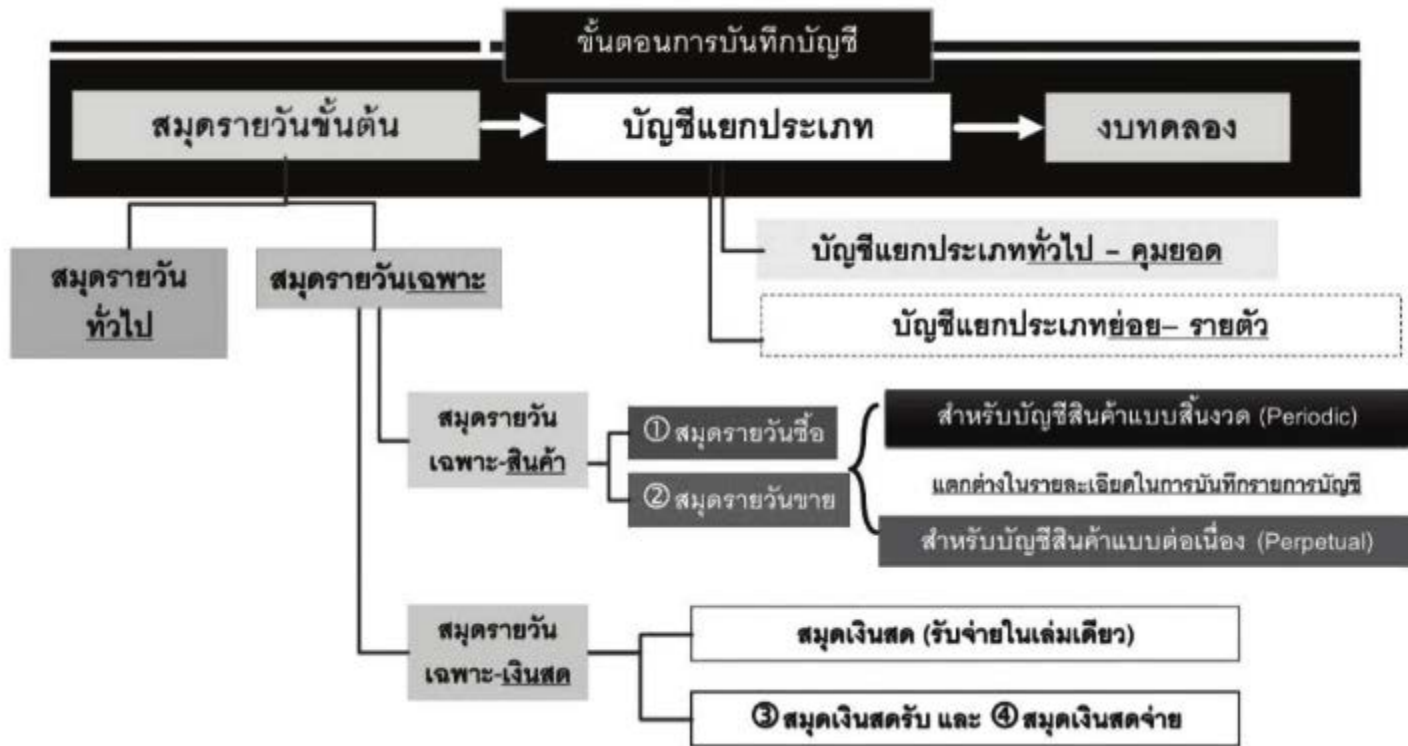
สำหรับกิจการขนาดเล็กที่มีรายการค้าไม่มาก รายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปซึ่งถือเป็นสมุดรายวันขั้นต้นเพียงเล่มเดียว แต่สำหรับกิจการที่มีขนาดใหญ่ ปริมาณรายการค้ามีจำนวนมาก และมีลักษณะเหตุการณ์และการบันทึกซ้ำ ๆ กัน เช่น การซื้อ-ขายสินค้า การรับ-จ่ายเงินสด เป็นต้น

การบันทึกรายการค้าทุกรายการในสมุดรายวันทั่วไปเพียงเล่มเดียว และต้องผ่านบัญชีทุกครั้งที่เกิดรายการค้า จะทำให้เกิดการกระจุกตัวของการบันทึกบัญชีอยู่ที่สมุดรายวันเพียงเล่มเดียว และเสียเวลาในการผ่านบัญชี

ดังนั้น จึงได้มีการนำสมุดรายวันเฉพาะมาใช้บันทึกรายการขึ้นต้นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งการใช้สมุดรายวันเฉพาะจะมีการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทเพียงเดือนละครั้ง ด้วยยอดรวม ณ วันสิ้นเดือน สำหรับรายการใดที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำจะยังคงบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทุกครั้งที่บ้านที่รายการ ทำให้เป็นการกระจายงานการบันทึกบัญชี และลดความถี่ของการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

ตัวอย่างของสมุดรายวันเฉพาะ เช่น สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย สมุดรายวันส่งคืนและส่วนลด สมุดรายวันรับคืนและส่วนลด สมุดเงินสด สมุดเงินสดรับ สมุดเงินสดจ่าย เป็นต้น

แผนภาพแสดงขั้นตอนการบันทึกบัญชีที่มีการใช้สมุดรายวันเฉพาะเป็นสมุดรายวันขั้นต้น

1. สมุดรายวันซื้อ (Purchases Journal)

1.1 กรณีที่กิจการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

วันที่	เลขที่ใบกำกับ สินค้า	ชื่อเจ้าหนี้การค้า	เงื่อนไข การชำระเงิน	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

1.2 กรณีที่กิจการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

วันที่		เลขที่ใบกำกับ สินค้า/ ใบกำกับภาษี	ชื่อเจ้าหนี้การค้า	เงื่อนไข การชำระเงิน	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต
						ซื้อ / สินค้า	ภาษีซื้อ	เจ้าหนี้การค้า
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

2. สมุดรายวันขาย (Sales Journal)

2.1 กรณีที่กิจการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

วันที่	เลขที่ใบกำกับ สินค้า	ชื่อลูกหนี้การค้า	เงื่อนไข การชำระเงิน	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

2.2 กรณีที่กิจการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

สมุดรายวันขาย						หน้า	
วันที่	เลขที่ใบกำกับ สินค้า/ ใบกำกับภาษี	ชื่อลูกหนี้การค้า	เงื่อนไข การชำระเงิน	เลขที่ บัญชี	เดบิต ลูกหนี้การค้า	เครดิต	
						ขาย	ภาษีขาย
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

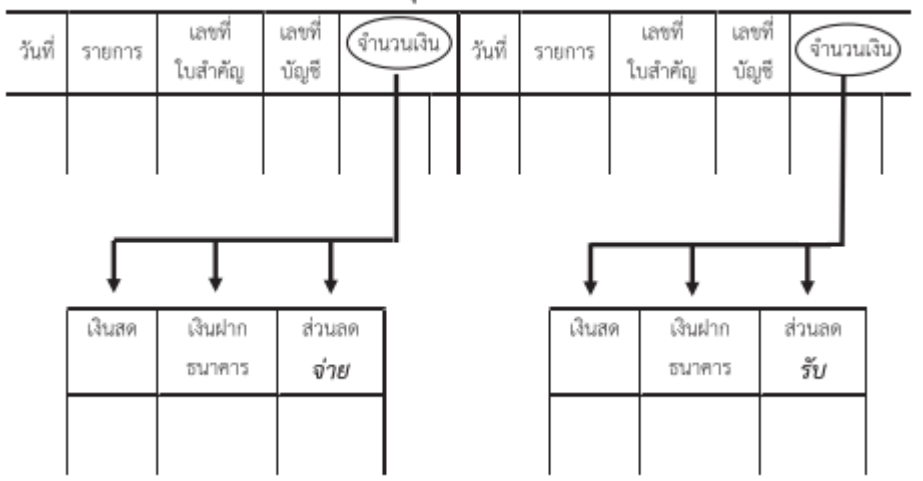
สมุดเงินสด

หน้า.....

วันที่	รายการ	เลขที่ ใบสำคัญ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	เลขที่ ใบสำคัญ	เลขที่ บัญชี	จำนวนเงิน

สมุดเงินสด

หน้า.....

รูปแบบของสมุดเงินสดนี้สามารถปรับได้ตามความต้องการ
ของแต่ละกิจการ โดยในบางกิจการสามารถเพิ่ม
รายละเอียดในช่อง “จำนวนเงิน” จากเดิมที่มีเพียงช่องเดียว
ขยายเป็น 3 ช่อง ได้

ประโยชน์ของสมุดรายวันเฉพาะ

1. เกิดความรวดเร็วในการบันทึกบัญชี เนื่องจากรายการค้าประเภทเดียวกันจะถูกแยกไปบันทึกไว้ในสมุดรายวันเฉพาะเรื่องเล่มเดียวกัน แทนการบันทึกทุกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไปเพียงเล่มเดียว
2. ลดเวลาในการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท เนื่องจากรายการในสมุดรายวันเฉพาะจะผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปเพียงเดือนละครั้ง แทนการผ่านรายการทุกครั้งในกรณีที่บันทึกรายการค้าสมุดรายวันทั่วไป
3. เกิดการควบคุมภายในที่ดีขึ้น เนื่องจากมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการบันทึกบัญชีออกเป็นแต่ละเรื่องตามลักษณะของการเกิดรายการ ซึ่งเป็นการกระจายงานบันทึกบัญชีทำให้การบันทึกบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บัญชีแยกประเภท (Ledger)

สำหรับธุรกิจที่มีรายการซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อไม่บ่อยครั้ง จะมีรายการบัญชีเจ้าหนี้การค้าและลูกหนี้การค้าไม่มาก รายการบัญชีทั้ง 2 นี้ หลังจากบันทึกในสมุดรายวันขั้นต้นจะถูกผ่านไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger) ซึ่งจะมีลักษณะเหมือนบัญชีคุมยอดเจ้าหนี้การค้าและลูกหนี้การค้าของกิจการทั้งหมดในภาพรวม แต่ในธุรกิจที่มีรายการซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อเป็นจำนวนมาก การที่กิจการเหล่านี้มีเพียงบัญชีแยกประเภททั่วไป (บัญชีคุมยอด) ของบัญชีเจ้าหนี้การค้าและลูกหนี้การค้า ไม่ช่วยให้กิจการทราบถึงรายละเอียดของเจ้าหนี้การค้าและลูกหนี้การค้าแต่ละราย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารกิจการ

1. บัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger) หรือบัญชีคุมยอด (Control Account) ใช้ผ่านรายการบัญชีที่บันทึกในสมุดรายวันขั้นต้น (สมุดรายวันทั่วไป และสมุดรายวันเฉพาะ) ซึ่งถือเป็นการผ่านรายการตามหลักการบัญชี
2. บัญชีแยกประเภทย่อย (Subsidiary Ledger) ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับเจ้าหนี้การค้า และลูกหนี้การค้าแต่ละราย ซึ่งถือเป็นการบันทึกเพื่อเตือนความจำเท่านั้น

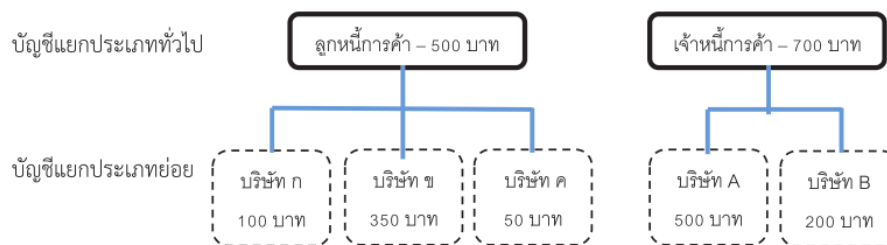
รูปแบบของบัญชีแยกประเภทย่อย

ชื่อเจ้าหนี้การค้า หรือ ลูกหนี้การค้า เลขที่.....

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

หลักการของบัญชีแยกประเภททั่วไป (บัญชีคุมยอด) และบัญชีแยกประเภทย่อยสามารถนำไปใช้กับบัญชีใดก็ตามที่กิจการต้องการทราบรายละเอียดของบัญชีนั้น ๆ ควบคู่กับบัญชีคุมยอด

ความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีแยกประเภททั่วไปและบัญชีแยกประเภทย่อย

ขั้นตอนการบันทึกรายการและการผ่านรายการ

ในการบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันขั้นต้น และการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนดังนี้

1. การบันทึกรายการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 วิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้น
 - 1.2 บันทึกรายการค้าในสมุดรายวันเฉพาะเล่มที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมุดรายวันเฉพาะเรื่องนั้น ๆ
 - 1.3 รายการใดที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะเล่มใดได้ ให้บันทึกในสมุดรายวันทั่วไป

2. การผ่านรายการในสมุดรายวันเฉพาะ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผ่านรายการที่บันทึกในช่องบัญชีเจ้าหนี้การค้าหรือลูกหนี้การค้า ไปยังบัญชีแยกประเภทย่อย ลูกหนี้การค้าและเจ้าหนี้การค้าทุกครั้ง พร้อมทั้งลงเลขหน้าของสมุดรายวันเฉพาะในช่องอ้างอิงของบัญชีแยกประเภทย่อย รายการใดที่ผ่านไปยังบัญชีแยกประเภทย่อยเรียบร้อยแล้ว ให้กลับมาใส่เลขที่เจ้าหนี้การค้าหรือลูกหนี้การค้ารายตัวในช่อง “เลขที่บัญชี” ของสมุดรายวันเฉพาะนั้น ๆ

2.2 รายการที่บันทึกในช่อง “บัญชีอื่น ๆ” ให้ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททันที

2.3 รายการที่เปิดบัญชีเฉพาะไว้ เช่น บัญชีเจ้าหนี้การค้า ลูกหนี้การค้า ชื่อ ขาย เป็นต้น ให้รวมยอดจำนวนเงินของช่องเดบิตให้เท่ากับเครดิต และให้ผ่านรายการของบัญชีเฉพาะนั้น ๆ ไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้องด้วยยอดรวมทุกสิ้นเดือน (รายการที่บันทึกในบัญชีช่อง “บัญชีอื่น ๆ” ไม่ต้องผ่านรายการตอนสิ้นเดือนอีก เพราะได้ผ่านรายการทันทีที่บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นแล้วตามข้อ 2.2)

ตัวอย่าง 7-1 บริษัท รุ่งเรือง จำกัด ใช้สมุดรายวันซื้อ ขาย รับ จ่าย และสมุดรายวันทั่วไป ในการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้น รายการซื้อสินค้าของบริษัท รุ่งเรือง จำกัด ในเดือนมีนาคม 25X5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 3 ซื้อสินค้ามูลค่า 5,000 บาท เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ดวงดาว จำกัด เดือนไข 2/10, n/30 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 10541 ส่วนลดการค้า 5%
- 12 ซื้อคอมพิวเตอร์มูลค่า 15,000 บาท เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ไอที จำกัด ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 10723 เพื่อนำมาใช้ในกิจการ
- 23 ซื้อสินค้ามูลค่า 7,000 บาท เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ดีเด่น จำกัด เดือนไข 2/10, n/45 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 2583
- 26 ส่งคืนสินค้ามูลค่า 1,000 บาท ที่ซื้อจากบริษัท ดีเด่น จำกัด ในวันที่ 23 เนื่องจากสินค้าเสียหาย
- 27 ซื้อสินค้ามูลค่า 15,000 บาท เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ดีเด่น จำกัด เดือนไข 1/10, n/60 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 2777

จากรายการค้าข้างต้นจะเห็นได้ว่ารายการในวันที่ 12 มีนาคม นั้นเป็นการซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินเชื่อ ไม่ใช่การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ เช่นเดียวกับรายการในวันที่ 26 มีนาคม ซึ่งเป็นการส่งคืนสินค้าที่ซื้อมาเป็นเงินเชื่อ ไม่ใช่การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ดังนั้นรายการทั้ง 2 นี้ จึงไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวันซื้อได้ แต่ต้องมาบันทึกที่สมุดรายวันทั่วไปแทน โดยเหตุการณ์ในวันที่ 12 นี้ไม่ว่ากิจการจะบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวดหรือแบบต่อเนื่อง รายการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปก็จะเหมือนกัน ในขณะที่รายการในวันที่ 26 จะบันทึกบัญชีแตกต่างกันสำหรับการบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวดหรือแบบต่อเนื่อง ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต			
25X5 มี.ค.	12	อุปกรณ์สำนักงาน เจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่อุปกรณ์ สำนักงาน	110 205	15,000	-	15,000	-
	26	เจ้าหน้าที่การค้า ส่งคืนสินค้าและส่วนลด** ส่งคืนสินค้าที่เสียหาย	201 502	1,000	-	1,000	-

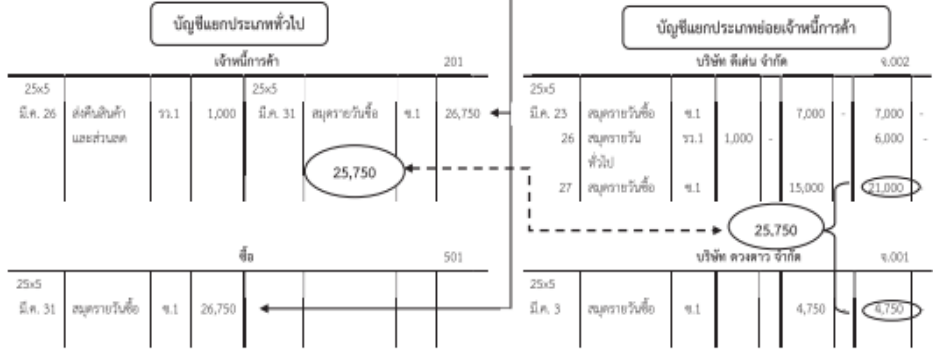
** หากกิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่องจะ เครดิต สินค้าคงเหลือ

1. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory Method)

หน้า 1

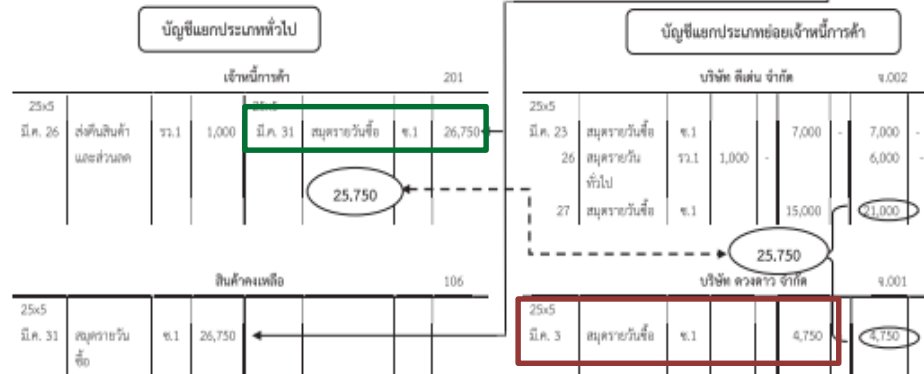
สมุดรายวันซื้อ					
วันที่	เลขที่ใบกำกับสินค้า	ชื่อเจ้าหนี้การค้า	เงื่อนไขการชำระเงิน	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25x5					
มี.ค. 3	10541	บริษัท ดวงดาว จำกัด	2/10, n/30	๑.001	4,750 -
23	2583	บริษัท ดีเด่น จำกัด	2/10, n/45	๑.002	7,000 -
27	2777	บริษัท ดีเด่น จำกัด	1/10, n/60	๑.002	15,000 -
31		เดบิต <u>ซื้อ</u> / เครดิต เจ้าหนี้การค้า		501/201	26,750 -

2. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

หน้า 1

สมุดรายวันซื้อ					
วันที่	เลขที่ใบกำกับสินค้า	ชื่อเจ้าหนี้การค้า	เงื่อนไขการชำระเงิน	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25x5					
มี.ค. 3	10541	บริษัท ดวงดาว จำกัด	2/10, n/30	๑.001	4,750 -
23	2583	บริษัท ดีเด่น จำกัด	2/10, n/45	๑.002	7,000 -
27	2777	บริษัท ดีเด่น จำกัด	1/10, n/60	๑.002	15,000 -
31		เดบิต <u>สินค้าคงเหลือ</u> / เครดิต เจ้าหนี้การค้า		106/201	26,750 -

แต่สำหรับอีก 3 รายการที่บันทึกในสมุดรายวันซื้อนั้น จะมีความแตกต่างกันในกรณีที่กิจการบันทึกบัญชีสินค้าต่างกัน ซึ่งแตกต่างกันที่บัญชีทางด้านเดบิตในสมุดรายวันซื้อ โดยจะเดบิตบัญชี "ซื้อ" ในกรณีที่กิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด และเดบิตบัญชี "สินค้าคงเหลือ" ในกรณีที่กิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง ดังนี้

สำหรับกิจการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม รูปแบบของสมุดรายวันซื้อจะมีการเพิ่มช่อง “จำนวนเงิน” จาก 1 ช่อง เป็น 3 ช่อง ประกอบด้วยช่องด้านเดบิต 2 ช่อง และเครดิต 1 ช่อง ดังนี้

1. บัญชี “ซื้อ” ในกรณีที่กิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด หรือบัญชี “สินค้า” ในกรณีที่กิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง ในด้านเดบิต
2. บัญชี “ภาษีซื้อ” ในด้านเดบิต
3. บัญชี “เจ้าหนี้การค้า” ในด้านเครดิต

สมุดรายวันซื้อ						หน้า.....	
วันที่	เลขที่ใบกำกับ สินค้า / ใบกำกับภาษี	ชื่อเจ้าหนี้การค้า	เงื่อนไขการ ชำระเงิน	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต เจ้าหนี้การค้า
					ซื้อ / สินค้า	ภาษีซื้อ	

1. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory Method)

ตัวอย่าง 7-2 รายการขายสินค้าของบริษัท ยิ่งเจริญ จำกัด ในเดือนมีนาคม 25x5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 2 ขายสินค้าต้นทุน 6,000 บาท ไปในราคา 7,000 บาท เป็นเงินเชื่อให้บริษัท คีตก จำกัด เดือนไซ 2/10, n/30 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 7745
- 3 ขายสินค้าต้นทุน 15,000 บาท ไปในราคา 17,000 บาท เป็นเงินเชื่อให้บริษัท มั่งมี จำกัด เดือนไซ 2/10, n/45 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 7746
- 25 ขายสินค้าต้นทุน 22,000 บาท ไปในราคา 25,000 บาท เป็นเงินเชื่อให้บริษัท คีตก จำกัด เดือนไซ 2/10, n/30 ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 7747

จากรายการค้าข้างต้นสามารถบันทึกในสมุดรายวันขาย ดังนี้

สมุดรายวันขาย					
วันที่	เลขที่ใบกำกับสินค้า	ชื่อลูกค้าการค้า	เงื่อนไขการชำระเงิน	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25x5 มี.ค. 2 3 25 31	7745	บริษัท คีตก จำกัด	2/10, n/30	อ.001	7,000 -
	7746	บริษัท มั่งมี จำกัด	2/10, n/45	อ.002	17,000 -
	7747	บริษัท คีตก จำกัด	2/10, n/30	อ.001	25,000 -
		เดบิต ลูกหนี้การค้า / เครดิต ขาย		105/401	49,000 -

บัญชีแยกประเภททั่วไป					
ลูกหนี้การค้า 105					
25x5 มี.ค. 31	สมุดรายวันขาย	ข.1	49,000		49,000

บัญชีแยกประเภทย่อยลูกหนี้การค้า					
บริษัท มั่งมี จำกัด อ.002					
25x5 มี.ค. 3	สมุดรายวันขาย	ข.1	17,000	-	17,000
					49,000

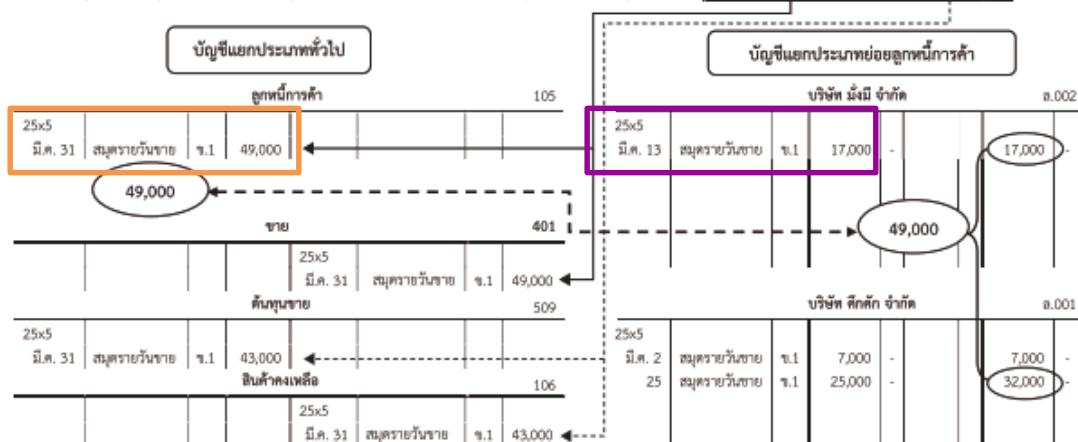
ขาย 401					
25x5 มี.ค. 31	สมุดรายวันขาย	ข.1	49,000		

บริษัท คีตก จำกัด อ.001					
25x5 มี.ค. 2	สมุดรายวันขาย	ข.1	7,000	-	7,000
25	สมุดรายวันขาย	ข.1	25,000	-	32,000

2. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

สมุดรายวันขาย หน้า 1

วันที่	เลขที่ใบกำกับสินค้า	ชื่อลูกหนี้การค้า	เงื่อนไขการชำระเงิน	เลขที่บัญชี	เดบิต ลูกหนี้การค้า เครดิต ขาย	เครดิต ต้นทุนขาย เดบิต สินค้าคงเหลือ
25x5 มี.ค. 2	7745	บริษัท สีกัก จำกัด	2/10, n/30	อ.001	7,000 -	6,000 -
13	7746	บริษัท มั่งมี จำกัด	2/10, n/45	อ.002	17,000 -	15,000 -
25	7747	บริษัท สีกัก จำกัด	2/10, n/30	อ.001	25,000 -	22,000 -
31					49,000 -	43,000 -

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการรับเช็ค

1. การรับเช็คลงวันที่ปัจจุบัน

ตัวอย่าง 7-3 รายการรับเช็คของบริษัท เรื่องกิจ จำกัด ในเดือนมีนาคม 25X5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 7 รับเช็คจากการขายสินค้า 10,000 บาท สินค้ามีราคาทุน 7,000 บาท กิจการยังไม่ได้นำเช็คที่ได้รับฝากธนาคาร ณ สิ้นวัน
- 8 นำเช็คที่ได้รับในวันที่ 7 มีนาคม ฝากธนาคาร

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25X5 มี.ค.	7* เช็ครอนำฝาก ขาย	103	10,000 -	
		401		10,000 -
	8 เงินฝากธนาคาร เช็ครอนำฝาก นำเช็คฝากธนาคาร	102	10,000 -	
		103		10,000 -

2. การรับเช็คลงวันที่ล่วงหน้า

ตัวอย่าง 7-4 รายการรับเช็คของบริษัท เรื่องกิจ จำกัด ในเดือนมีนาคม 25X5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 2 รับเช็คลงวันที่ 20 มีนาคม จากการขายสินค้า 12,000 บาท สินค้ามีราคาทุน 8,000 บาท
- 20 นำเช็คที่ได้รับในวันที่ 2 มีนาคม ผ่าธนาคาร

สมุดรายวันทั่วไป หน้า 1

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25X5	25x1	ลูกหนี้เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ขาย	104	12,000	-		
	มี.ค.		401			12,000	-
	20	ได้รับเช็คลงวันที่ล่วงหน้าจากการขายสินค้า					
		เงินฝากธนาคาร	102	12,000	-		
	ลูกหนี้เช็คลงวันที่ล่วงหน้า	104			12,000	-	
	นำเช็คฝากธนาคาร						

* หากกิจการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่องจะเพิ่มรายการบันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายโดย เดบิต ต้นทุนขาย เครดิต สินค้าคงเหลือ

ตัวอย่าง 7-5 รายการรับเงินของบริษัท ยิ่งเจริญ จำกัด ในเดือนมีนาคม 25X5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 15 รับเช็คจากการขายสินค้า 20,000 บาท สินค้ามีราคาทุน 17,000 บาท กิจการนำเช็คที่ได้รับฝากธนาคารทันที
- 21 รับเงินสดจากการขายสินค้า 5,000 บาท สินค้ามีราคาทุน 4,000 บาท
- 24 รับชำระหนี้จากบริษัท มั่งมี จำกัด ได้เงินสด 6,860 บาท ให้ส่วนลด 140 บาท
- 25 รับเงินค่าเช่ารับ 3,000 บาท

1. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory Method)

สมุดเงินสดรับ หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่ใบสำคัญ	เดบิต			เครดิต					
			เงินสด	เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดจ่าย	ลูกหนี้การค้า	ขาย	บัญชีอื่นๆ			
								ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	
25x5											
มี.ค. 15	รับเช็คจากการขายสินค้า			20,000			20,000				
21	รับเงินสดจากการขายสินค้า		5,000				5,000				
24	รับชำระหนี้ - บ. มั่งมี		6,860		140	7,000					
25	รับเงินค่าเช่า		3,000					ค่าเช่ารับ	405		3,000
31			15,860		140	7,000	25,000				3,000
			(101)	(102)	(402)	(105)	(401)				

เงินสด 101

วันที่	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	15,860

เงินฝากธนาคาร 102

วันที่	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	20,000

ส่วนลดจ่าย 402

วันที่	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	140

ลูกหนี้การค้า 105

วันที่	สมุดรายวัน	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 31	สมุดรายวัน	ร.ก.	49,000

ขาย 401

วันที่	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	25,000

ค่าเช่ารับ 405

วันที่	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	จำนวนเงิน
25x5			
มี.ค. 25	สมุดเงินสดรับ	ร.ก.	3,000

บัญชีแยกประเภททั่วไป

2. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

สมุดเงินสดรับ

วันที่	รายการ	เลขที่ใบสำคัญ	เดบิต				เครดิต								
			เงินสด	เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดจ่าย	ต้นทุนขาย	ลูกหนี้การค้า	ขาย	สินค้าคงเหลือ	บัญชีอื่นๆ					
										ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน			
25x5															
มี.ค. 15	รับเช็คจากการขายสินค้า			20,000		17,000		20,000	17,000						
21	รับเงินสดจากการขายสินค้า		5,000			4,000		5,000	4,000						
24	รับชำระหนี้ - บ. มั่งมี		6,860		140		7,000								
25	รับเงินสดเข้า		3,000							ค่าเช่ารับ	405			3,000	
31			15,860	20,000	140	21,000	7,000	25,000	21,000					3,000	
			(101)	(102)	(402)	(505)	(105)	(401)	(104)						

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีแยกประเภทย่อยลูกหนี้การค้า

ต้นทุนขาย				สินค้าคงเหลือ				
25x5			505				104	
มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.1	21,000		มี.ค. 31	สมุดเงินสดรับ	ร.1	21,000

บริษัท มั่งมี จำกัด ส. 001

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x5					
มี.ค. 13	สมุดรายวันขาย (จากตัวอย่าง 7-2)	ข. 1	17,000		17,000
24	สมุดเงินสดรับ	ร. 1		7,000	10,000

กรณีที่เกิดการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง แต่ไม่ได้ทำการเปิดช่องบัญชี “ต้นทุนขาย” และ “สินค้าคงเหลือ” ไว้ในสมุดเงินสดรับ ในส่วนของการบันทึกการขายได้จากการขายสินค้าเป็นเงินสดนั้น จะถูกบันทึกอยู่ในสมุดเงินสดรับ และส่วนการบันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายจะบันทึกอยู่ในสมุดรายวันทั่วไป

		สมุดรายวันทั่วไป			หน้า 1	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25x1 มี.ค.	15	ต้นทุนขาย	505	17,000	-	
		สินค้าคงเหลือ	104		17,000	-
		บันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายเป็นเงินสด				
	21	ต้นทุนขาย	505	4,000	-	
		สินค้าคงเหลือ	104		4,000	-
		บันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายเป็นเงินสด				

สำหรับกิจการที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม รูปแบบของสมุดเงินสดรับจะมีการเพิ่มช่อง “ภาษีขาย” ต่อจากช่อง “ขาย” ในด้านเครดิตอีก 1 ช่อง หรือเลือกบันทึกบัญชี “ภาษีขาย” ในช่อง “บัญชีอื่น ๆ” ในด้านเครดิตแทนการเพิ่มช่องบัญชีก็ได้

1. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory Method)

ตัวอย่าง 7-6 รายการจ่ายเงินของบริษัท มั่งคั่ง จำกัด ในเดือนมีนาคม 25X5 มีดังต่อไปนี้

- มี.ค. 5 จ่ายเช็คซื้อสินค้า 15,000 บาท จากบริษัท คำนวณ จำกัด
- 10 จ่ายเช็คชำระหนี้ค่าสินค้าให้บริษัท ดวงดาว จำกัด 4,655 บาท ได้ส่วนลด 95 บาท
- 12 จ่ายเงินสดค่าไฟฟ้า 2,000 บาท
- 25 จ่ายเช็คซื้อสินค้า 23,000 บาท จากบริษัท มั่งมี จำกัด

สมุดเงินสดจ่าย หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่ใบสำคัญ	เดบิต			เครดิต				
			เงินสด	เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดรับ	เจ้าหนี้การค้า	ซื้อ	บัญชีอื่น ๆ		
								ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25x5										
มี.ค. 5	จ่ายเช็คซื้อสินค้า			15,000			15,000			
10	จ่ายเช็คชำระหนี้ - บ.ดวงดาว			4,655	95	4,750				
12	จ่ายเงินสดค่าไฟฟ้า		2,000					ค่าไฟฟ้า	507	2,000
25	จ่ายเช็คซื้อสินค้า			23,000			23,000			
31			2,000	42,655	95	4,750	38,000			2,000
			(101)	(102)	(502)	(201)	(501)			

เงินสด	เจ้าหนี้การค้า																																								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">2,000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	2,000					<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">4,750</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	4,750				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	2,000																																				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	4,750																																				
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">42,655</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	42,655					<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">38,000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	38,000				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	42,655																																				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	38,000																																				
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">95</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95					<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 12</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">2,000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 12	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	2,000				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95																																				
	25x5	มี.ค. 12	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	2,000																																				

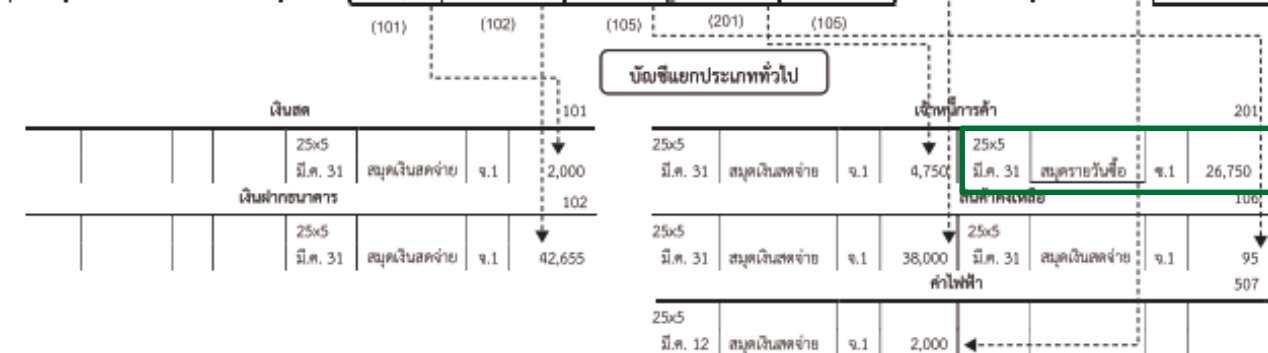
เงินฝากธนาคาร	ซื้อ																																								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">42,655</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	42,655					<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดรายวันซื้อ</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">26,750</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดรายวันซื้อ	จ.1	26,750				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	42,655																																				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดรายวันซื้อ	จ.1	26,750																																				
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">95</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95					<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td>25x5</td> <td>มี.ค. 31</td> <td>สมุดเงินสดจ่าย</td> <td>จ.1</td> <td style="text-align: right;">95</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95																																				
	25x5	มี.ค. 31	สมุดเงินสดจ่าย	จ.1	95																																				

2. กรณีกิจการใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

สมุดเงินสดจ่าย หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่ใบสำคัญ	เครดิต			เดบิต				
			เงินสด	เงินฝากธนาคาร	สินค้าคงมือ	เจ้าหนี้การค้า	สินค้าคงมือ	บัญชีอื่นๆ		
								ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25x5 มี.ค. 5	จ่ายเช็คซื้อสินค้า			15,000		15,000				
10	จ่ายเช็คชำระหนี้ - บ.ดวงดาว			4,655	95	4,750				
12	จ่ายเงินสดค่าไฟฟ้า		2,000				ค่าไฟฟ้า	507		2,000
25	จ่ายเช็คซื้อสินค้า			23,000		23,000				
31			2,000	42,655	95	4,750				2,000

บริษัท ดวงดาว จำกัด

จ. 001

วันที่	รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ
25x5 มี.ค. 3	สมุดรายวันซื้อ (จากตัวอย่าง 7-1)	ช. 1		4,750	4,750
31	สมุดเงินสดจ่าย	จ. 1	4,750		-

ตัวอย่าง 7-7 บริษัท เรือทรัพย์ จำกัด ซึ่งบันทึกบัญชีสินค้าแบบสิ้นงวด และไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีรายการค้าในเดือนพฤษภาคม 25X5 ดังต่อไปนี้

		สมุดรายวันขั้นต้น	
พ.ศ.	2	ขายสินค้า 50,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 6565 เป็นเงินเชื่อให้บริษัท ยอดเยี่ยม จำกัด เงื่อนไข 2/10, n/30	สมุดรายวันขาย
	3	จ่ายเช็คซื้อสินค้าจากบริษัท ล้าลอง จำกัด 10,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 8745	สมุดเงินสดจ่าย
	5	ขายสินค้า 40,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 6566 เป็นเงินเชื่อให้บริษัท ฟ้าไทย จำกัด เงื่อนไข 2/10, n/30	สมุดรายวันขาย
	7	ซื้อสินค้า 60,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 42586 เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ปีใหม่ จำกัด เงื่อนไข 2/10, n/45	สมุดรายวันซื้อ
	9	จ่ายค่าไฟฟ้าประจำเดือนเมษายน 2,000 บาท เป็นเงินสด	สมุดเงินสดจ่าย
	11	รับคืนสินค้าที่ขายให้บริษัท ยอดเยี่ยม ไปในวันที่ 2 มูลค่า 2,000 บาท เนื่องจากสินค้าเสียหาย	สมุดรายวันทั่วไป
	14	ขายสินค้าเป็นเงินสดตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 6567 ให้บริษัท มิ่งเมือง จำกัด 5,000 บาท	สมุดเงินสดรับ
	15	รับชำระหนี้ครั้งหนึ่งจากบริษัท ฟ้าไทย จำกัด เป็นเงินสด	สมุดเงินสดรับ
	16	นำเงินสด 10,000 บาท ผ่าธนาคาร	สมุดเงินสดรับ สมุดเงินสดจ่าย
	18	รับเช็คจากการขายสินค้า 70,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 6568 กิจการนำเช็คที่ได้รับผ่าธนาคารทันที	สมุดเงินสดรับ
	20	ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินเชื่อ 20,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 3335	สมุดรายวันทั่วไป
	21	รับเช็คสำหรับค่าเช่ารับ 2,500 บาท กิจการยังไม่ได้นำเช็คผ่าธนาคารตอนสิ้นวัน	สมุดรายวันทั่วไป
	22	นำเช็คที่ได้รับในวันที่ 21 ผ่าธนาคาร	สมุดเงินสดรับ
	23	จ่ายเช็คซื้อสินค้า 5,000 บาท จากบริษัท สงกรานต์ จำกัด ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 4848	สมุดเงินสดจ่าย
	24	จ่ายเช็คชำระหนี้ทั้งหมดให้บริษัท ปีใหม่ จำกัด	สมุดเงินสดจ่าย
	26	ซื้อสินค้า 30,000 บาท ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 50001 เป็นเงินเชื่อจากบริษัท ปีใหม่ จำกัด เงื่อนไข 2/10, n/45	สมุดรายวันซื้อ
	29	ขายสินค้า 20,000 บาท ให้ส่วนลดการค้า 5% ตามใบกำกับสินค้าเลขที่ 6569 เป็นเงินเชื่อให้บริษัท ยอดเยี่ยม จำกัด เงื่อนไข 1/10, n/30	สมุดรายวันขาย
	30	ส่งคืนสินค้าที่ซื้อมาจากบริษัท ปีใหม่ จำกัด ในวันที่ 26 มูลค่า 1,000 บาท เนื่องจากสินค้าชำรุด	สมุดรายวันทั่วไป

บทที่ 8

ระบบเงินสดย่อยและ
ระบบใบสำคัญจ่าย

อาจารย์เบญญา
หวังมหาพร

ลักษณะของระบบเงินสดย่อย

หลักการที่สำคัญคือ รายจ่ายทุกรายการของกิจการควรจ่ายเป็นเช็ค เว้นแต่เป็นรายจ่ายที่มีจำนวนไม่มากที่จะมีการจ่ายจากเงินสดย่อย

เงินสดย่อย หมายถึง เงินสดจำนวนหนึ่งที่มีการมอบหมายให้บุคคลหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ หรือเรียกบุคคลนั้นว่า **ผู้รักษาเงินสดย่อย** เพื่อไว้จ่ายค่าใช้จ่ายจำนวนไม่มาก ซึ่งไม่คุ้มหรือไม่สะดวกต่อการจัดทำเช็ค

ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องของเงินสดย่อยภายใต้วิธีระบบจำกัดวงเงิน

1. การตั้งวงเงินสดย่อย
2. การจ่ายเงินจากเงินสดย่อย
3. การเบิกชดเชยเงินสดย่อย

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งวงเงินสดย่อย

		สมุดรายวันทั่วไป			หน้า 1	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25xx		เงินสดย่อย	1.....	xx -		
		เงินฝากธนาคาร	1.....		xx	-
		บันทึกการตั้งวงเงินสดย่อย				

ขั้นตอนที่ 2 การจ่ายเงินจากเงินสดย่อย

เอกสารใบจ่ายเงินสดย่อย เป็นเอกสารที่
กิจการจัดทำเพื่อให้ภายในกิจการ

เลขที่.....		
บริษัท จันทรหอม จำกัด		
ใบจ่ายเงินสดย่อย		
วันที่.....		
จ่ายให้.....		
รายการ		จำนวนเงิน
รวมเงิน		
ผู้อนุมัติ	ผู้จ่ายเงิน	ผู้รับเงิน
...../...../...../...../...../...../.....

ขั้นตอนที่ 3 การเบิกชดเชยเงินสดย่อย

การบันทึกบัญชีรายการเบิกชดเชย

จ่ายแล้ว

สมุดรายวันทั่วไป				หน้า 1	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25xx	ค่าใช้จ่าย..... เงินฝากธนาคาร บันทึกการตั้งวงเงินสดย่อย	5..... 1.....	xx -	xx -	

1. การเพิ่มวงเงินสตัยอย

สมุดรายวันทั่วไป				หน้า 1	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25xx	เงินสตัยอย	1.....	xx -		
	เงินฝากธนาคาร	1.....		xx	-
	บันทึกการเพิ่มวงเงินสตัยอย				

เมื่อกิจการใช้ระบบเงินสตัยอยมาได้ในระยะหนึ่ง
กิจการอาจจะเพิ่มหรือลดจำนวนเงินสตัยอยที่กำหนด
ไว้ หากเห็นว่าวงเงินที่กำหนดตอนต้นนั้นไม่เพียงพอ
ต่อการใช้จ่ายหมุนเวียนหรือมีจำนวนมากเกินควร

2. การลดวงเงินสตัยอย

สมุดรายวันทั่วไป				หน้า 1	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25xx	เงินฝากธนาคาร	1.....	xx -		
	เงินสตัยอย	1.....		xx	-
	บันทึกการลดวงเงินสตัยอย				

รายการปรับปรุงตามระบบเงินสดย่อย

		สมุดรายวันทั่วไป	หน้า 1				
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25xx		ค่าใช้จ่าย..... เงินสดย่อย บันทึกปรับปรุงรายการที่ยังไม่มีการเบิก ชดเชย ณ วันสิ้นงวด	5..... 1.....	xx	-	xx	-

การกลับรายการ ณ วันต้นงวดบัญชี

สมุดรายวันทั่วไป				หน้า 1	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25xx	เงินสดย่อย ค่าใช้จ่าย.....	1..... 5.....	xx -	xx -	
	บันทึกการกลับรายการที่ยังไม่มีการเบิก ชดเชย ณ วันต้นงวด				

แต่ทั้งนี้กิจการบางแห่งอาจจะกำหนดให้ผู้ถือเงินสดย่อยเบิกชดเชยใบสำคัญจ่ายทั้งหมด ก่อนขึ้นงวดบัญชีใหม่ เพื่อที่จะไม่ต้องยุ่งยากทำการปรับปรุงและกลับรายการในวันต้นงวดก็ได้

ตัวอย่างที่ 8.1 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 25x1 บริษัท พุทธิรักษา จำกัด มีการอนุมัติการตั้งวงเงินสลดยอยเพื่อการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ จำนวน 2,000 บาท และมีนโยบายให้เบิกชดเชยทุกวันที่ 1 และ 15 ของทุกเดือน

ในระหว่างเดือนธันวาคม มีรายละเอียดการจ่ายเงินสลดยอยและการเบิกชดเชย ดังต่อไปนี้

ธ.ค.	2	ค่าไปรษณียากร	100 บาท
	3	ค่าน้ำมัน	240 บาท
	6	ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	220 บาท
	8	ค่ารับรอง	550 บาท
	9	ค่าถ่ายเอกสาร	120 บาท
	12	ค่ารับรอง	210 บาท
	15	เบิกชดเชยเงินสลดยอย	
	17	ค่าน้ำมัน	380 บาท
	19	ค่าถ่ายเอกสาร	190 บาท
	24	ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	280 บาท
	27	ค่ารับรอง	420 บาท

จากตัวอย่าง 8.1 สามารถบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป และสมุดเงินสลดยอยได้ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า 1	
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25x1 ธ.ค.	1	เงินสลดยอย	1....	2,000	-	
		เงินฝากธนาคาร บันทึกการตั้งวงเงินสลดยอย	1....			2,000 -
	15	ค่าน้ำมัน	5....	240	-	
		ค่าถ่ายเอกสาร	5....	120	-	
		ค่ารับรอง	5....	760	-	
		ค่าไปรษณียากร	5....	100	-	
		ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	5....	220	-	
		เงินฝากธนาคาร บันทึกการเบิกชดเชยของผู้รักษาเงินสลดยอย	1....			1,440 -

การแสดงผลการบัญชีเงินสดย่อยในงบแสดงฐานะการเงิน

ยอดคงเหลือในบัญชีเงินสดย่อยให้แสดงในงบแสดงฐานะการเงินในหมวดสินทรัพย์หมุนเวียน ภายใต้รายการ “เงินสดและรายการเทียบเท่า” รวมกับรายการเงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร

ลักษณะของระบบใบสำคัญจ่าย

ระบบใบสำคัญจ่ายเป็นวิธีการควบคุมการจ่ายเงินโดยมีการจ่ายเป็นเช็คทุกครั้ง โดยกิจการจะรวบรวมเอกสารการจ่ายเงิน และตรวจสอบรายการก่อนที่จะถึงกำหนดการจ่าย เพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติรายการและสั่งจ่ายเช็ค โดยมีขั้นตอนในการจัดทำ คือ

1. การเตรียมและจัดทำใบสำคัญจ่าย
2. การบันทึกใบสำคัญจ่าย
3. การเก็บใบสำคัญจ่ายที่ยังไม่ได้จ่ายเงิน
4. การจ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายและการเก็บใบสำคัญจ่ายที่จ่ายเงินแล้ว

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมและจัดทำใบสำคัญจ่าย (Preparing the Voucher)

เลขที่.....				
บริษัท จันทรหอม จำกัด				
ใบสำคัญจ่าย				
				วันที่.....
จ่ายให้.....				
จ่ายโดย ☐ โบนัสพนักงาน.....สาขา.....เลขที่บัญชี.....				
☐ เช็คเลขที่.....ธนาคาร.....สาขา.....เลขที่บัญชี.....				
☐ เอกสารอื่นๆ (ระบุ).....				
รายการ	รหัสบัญชีแยกประเภท		จำนวนเงิน	
	ทั่วไป	ย่อย	เดบิต	เครดิต
หมายเหตุ.....				
.....				
ผู้จัดทำ	ผู้จ่ายเงิน	ผู้รับเงิน		
...../...../...../...../...../...../.....		
ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ	ผู้อนุมัติการจ่ายเงิน	ผู้ผ่านรายการบัญชีแยกประเภท		
...../...../...../...../...../...../.....		

หากสิ้นเดือนช่อง “การจ่ายเงิน” ในทะเบียนใบสำคัญจ่ายของ
รายการใบสำคัญจ่ายโดยยังว่างเว้นอยู่ แสดงว่าใบสำคัญจ่ายนั้น
ยังไม่ได้จ่ายเงิน ถือเป็นใบสำคัญค้างจ่ายหรือเจ้าหนี้

กิจการสามารถทราบว่ารายการใบสำคัญจ่ายใดที่ไม่มีการจ่ายเงินได้
โดยไม่ต้องจัดทำบัญชีเจ้าหนี้รายตัว สามารถใช้วิธีดูข้อมูลจากแฟ้ม
ใบสำคัญจ่ายที่ยังไม่มีการจ่ายเงิน

ตัวอย่างที่ 8.4 แสดงการบันทึกบัญชีในระบบใบสำคัญจ่าย

บริษัท การเกษตร จำกัด บันทึกรายการตามระบบใบสำคัญจ่าย มีรายการค้าในเดือนมกราคม 25X0 ดังนี้

ม.ค.	2	ซื้อสินค้าจาก บริษัท บ้านป่าส้ม จำกัด ราคา 50,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-01
	4	ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าขนส่ง 2,000 บาท จากบริษัท กานต์ขนส่ง จำกัด สำหรับการขนส่งสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 2 มกราคม จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-02
	6	รับใบแจ้งหนี้ค่าโฆษณาจากห้างหุ้นส่วนจำกัด แอดเวอร์ไทส์ 5,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-03
	9	จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-02 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 401 จำนวนเงิน 2,000 บาท
	12	ซื้อสินค้าจากบริษัท พลอยไพลิน จำกัด ราคา 30,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-04 (เงื่อนไขการชำระหนี้ 2/10, n/90)
	14	ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าขนส่ง 1,000 บาท จากห้างหุ้นส่วนจำกัด แดงขนส่ง สำหรับการขนส่งสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 12 มกราคม จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-05
	15	ซื้อเครื่องใช้สำนักงานจากร้านต้นตาลเฟอร์นิเจอร์ ในราคา 9,400 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-06
	18	จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-06 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 402 จำนวนเงิน 9,400 บาท
	20	จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-04 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 403 จำนวนเงิน 29,400 บาท
	23	จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-05 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 404 จำนวนเงิน 1,000 บาท
	25	ค่าไฟฟ้าประจำเดือนมกราคม 4,500 บาท กิจการจัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-07 และจ่ายเช็คเลขที่ 405 ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตส่วนภูมิภาค
	28	เงินเดือนพนักงานประจำเดือนเท่ากับ 60,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-08 และได้จ่ายเป็นเช็คเลขที่ 406 แล้ว
	29	ค่าน้ำประจำเดือนมกราคม 3,700 บาท กิจการจัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-09 และจ่ายเช็คเลขที่ 407 ให้การประปาส่วนภูมิภาค

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า 1

วันที่	เลขที่ ใบ สำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	เดือนปี	การจ่ายเงิน		เครดิต ใบสำคัญ จ่าย	เดบิต						
					วันที่	เลขที่ เช็ค		ชื่อ	ค่า ขนส่ง เข้า	บัญชีอื่น ๆ				
										ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	จำนวน เงิน		
25x0 ม.ค.	2	1-01	บริษัท บ้านป่าล้อม จำกัด	ซื้อสินค้า			50,000	50,000						
	4	1-02	บริษัท กานตังขนส่ง จำกัด	ค่าขนส่ง		9 ม.ค. X0	401	2,000	2,000					
	6	1-03	หจก. แอตเวอร์โทล์	ค่าโฆษณา				5,000		ค่าโฆษณา	507	5,000		
	12	1-04	บริษัท พลอยไพอิน จำกัด	ซื้อสินค้า	2/10/99	20 ม.ค. X0	403	30,000	30,000					
	14	1-05	หจก. แดงขนส่ง	ค่าขนส่ง		23 ม.ค. X0	404	1,000	1,000					
	15	1-06	ร้านต้นตาลเฟอร์นิเจอร์	ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน		18 ม.ค. X0	402	9,400		เครื่องใช้สำนักงาน	111	9,400		
	25	1-07	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตส่วนภูมิภาค	ค่าไฟฟ้า		25 ม.ค. X0	405	4,500		ค่าไฟฟ้า	505	4,500		
	28	1-08	พนักงาน	เงินเดือน		28 ม.ค. X0	406	60,000		เงินเดือน	504	60,000		
	29	1-09	การประปาส่วนภูมิภาค	ค่าน้ำประปา		29 ม.ค. X0	407	3,700		ค่าน้ำประปา	506	3,700		
								165,600	80,000	3,000			82,600	
								(201)	(501)	(502)				

ทะเบียนเช็ค

หน้า 1

วันที่	เลขที่ เช็ค	ผู้รับเช็ค	เลขที่ ใบสำคัญ จ่าย	เดบิต ใบสำคัญ จ่าย	เครดิต		
					เงินฝาก ธนาคาร	ส่วนลดรับ	
25x0 ม.ค.	9	401	บริษัท กานตังขนส่ง จำกัด	1-02	2,000	2,000	
	18	402	ร้านต้นตาลเฟอร์นิเจอร์	1-06	9,400	9,400	
	20	403	บริษัท พลอยไพอิน จำกัด	1-04	30,000	29,400	600
	23	404	หจก. แดงขนส่ง	1-05	1,000	1,000	
	25	405	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตภาคส่วนภูมิภาค	1-07	4,500	4,500	
	28	406	พนักงาน	1-08	60,000	60,000	
	29	407	การประปาส่วนภูมิภาค	1-09	3,700	3,700	
					110,600	110,000	600
					(201)	(102)	(503)

ใบสำคัญจ่าย

เลขที่ 201

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	
25x0 ม.ค. 31	ทะเบียนเช็ค ยอดยกไป	ทช.1	110,600	-	25x0 ม.ค. 31	ทะเบียนใบสำคัญจ่าย	ทส.1	165,600	-
			55,000	-				165,600	-
			165,600	-				55,000	-
					ก.พ. 1	ยอดยกมา			

บัญชีเงินฝากธนาคาร

เลขที่ 102

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	
25x0 ม.ค. 31	ยอดยกไป		110,000	-	25x0 ม.ค. 31	ทะเบียนเช็ค	ทช.1	110,000	-
			110,000	-				110,000	-
					ก.พ. 1	ยอดยกมา		110,000	-

บัญชีส่วนลดรับ

เลขที่ 503

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน		วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	
25x0 ม.ค. 31	ยอดยกไป		600	-	25x0 ม.ค. 31	ทะเบียนเช็ค	ทช.1	600	-
			600	-				600	-
					ก.พ. 1	ยอดยกมา		600	-

บริษัท การเกษตร จำกัด
รายละเอียดใบสำคัญค้างจ่าย
ณ วันที่ 31 มกราคม 25X0

เลขที่ ใบสำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	รายการ	จำนวนเงิน
1-01	บริษัท บ้านปาล์ม จำกัด	ซื้อสินค้า	50,000
1-03	ทจก. แอดเวอร์ไทส์	ค่าโฆษณา	5,000
	รวม		55,000

การส่งคืนสินค้า เมื่อกิจการได้ซื้อสินค้ามาและมีการจัดทำและบันทึกในทะเบียนใบสำคัญจ่ายไปแล้ว ต่อมา กิจการมีการส่งคืนสินค้าซึ่งย่อมส่งผลให้ยอดใบสำคัญจ่ายหรือหนี้สินนั้นลดลงเท่ากับราคาสินค้าที่ทำการส่งคืน

การบันทึกบัญชีในการส่งคืนสามารถทำได้ 2 วิธี

1. ลดยอดใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม
2. ยกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม และจัดทำใบสำคัญจ่ายฉบับใหม่ตามจำนวนที่เป็นหนี้จริง

ตัวอย่างที่ 8.6 จากตัวอย่างที่ 8.4 เมื่อวันที่ 2 มกราคม 25X0 บริษัท การะเกด จำกัด ได้ซื้อสินค้าจากบริษัท บ้านปาล์ม จำกัด ราคา 50,000 บาท และได้จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 1-01 ต่อมาวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 25X0 กิจการได้ส่งสินค้าราคา 2,500 บาท ให้บริษัท บ้านปาล์ม จำกัดและได้รับใบลดหนี้ (Credit Note) จากผู้ขายแล้ว
การบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปเป็นดังนี้

วิธีที่ 1 ลดยอดใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม

		สมุดรายวันทั่วไป			หน้า 1	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25x0	ก.พ.	2 ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 1-01	2...	2,500	-	
		ส่งคืน	5...		2,500	-
		ส่งคืนสินค้าใช้วิธีลดยอดใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม				

ทั้งนี้กิจการจะต้องนำใบลดหนี้ที่ได้รับจากผู้ขายมาแนบไว้ในใบสำคัญเลขที่ 1-01 และทำหมายเหตุประกอบไว้ในใบสำคัญจ่ายว่ามี การส่งคืนสินค้าเป็นจำนวนเท่าใด และบันทึกข้อมูลของวันที่ หรือบันทึกอ้างอิงหน้าในสมุดรายวันทั่วไป “รว. 1” ในช่อง “การจ่ายเงิน” ของทะเบียนใบสำคัญจ่ายด้วย พร้อมทั้งต้องผ่านรายการส่งคืนของวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 25X0 ในสมุดรายวันทั่วไปนี้ไปยังบัญชีแยกประเภทใบสำคัญจ่าย

ตัวอย่างที่ 8.7 จากตัวอย่างที่ 8.6 เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 25x0 บริษัท การะเกด จำกัด ได้จ่ายชำระหนี้ให้กับ บริษัท บ้านปาล์ม จำกัด

บริษัท การะเกด จำกัด จะจัดทำเช็คส่งจ่ายให้บริษัท บ้านปาล์ม จำกัด เท่ากับ 47,500 บาท และบันทึกในทะเบียนเช็คดังนี้

ทะเบียนเช็ค

หน้า..

วันที่	เลขที่เช็ค	ผู้รับเช็ค	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	เดบิตใบสำคัญจ่าย	เครดิต	
					เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดรับ
25x0 ก.พ. 18	XX	บริษัท บ้านปาล์ม จำกัด	1-01	47,500	47,500	

วิธีที่ 2 ยกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม และจัดทำใบสำคัญ
จ่ายฉบับใหม่ เลขที่ใหม่ ตามจำนวนที่เป็นหนี้จริง

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x0				
ก.พ. 2	ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 1-01	2...	50,000	-
	ซื้อ	5...		47,500 -
	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	5...		2,500 -
	ส่งคืนสินค้าใช้วิธียกเลิกใบสำคัญฉบับเดิม และ บันทึกการส่งคืน			

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า 1

วันที่	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	เดือนปี	การจ่ายเงิน			เดบิต						
					วันที่	เลขที่เช็ค	เครดิตใบสำคัญจ่าย	ชื่อ	ค่าขนส่งเข้า	ชื่อบัญชีอื่นๆ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		
25X0 ม.ค. 2	1-01	บริษัท บ้านป่าล้ม จำกัด	ซื้อสินค้า		2 ก.พ. ๖8	๖๖.1 (๖๖.๑๓)	50,000	50,000						

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า 2

วันที่	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	เดือนปี	การจ่ายเงิน			เดบิต						
					วันที่	เลขที่เช็ค	เครดิตใบสำคัญจ่าย	ชื่อ	ค่าขนส่งเข้า	ชื่อบัญชีอื่นๆ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		
25X0 ก.พ. 2	2-01	บริษัท บ้านป่าล้ม จำกัด	ลดหนี้ใบสำคัญจ่าย 1-01				47,500	47,500						

ทะเบียนเช็ค

หน้า.

วันที่	เลขที่เช็ค	ผู้รับเช็ค	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	เดบิตใบสำคัญจ่าย	เครดิต	
					เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดรับ
25x0 ก.พ. 18	XX	บริษัท บ้านป่าล้ม จำกัด	2-01	47,500	47,500	

การชำระหนี้ใบสำคัญจ่ายเพียงบางส่วน

ตัวอย่างที่ 8.8 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 25X0 กิจการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์จากร้านดอกแค ในราคา 40,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 3-01 ต่อมาในวันที่ 5 มีนาคม 25X0 กิจการได้ตกลงกับผู้ขายชำระหนี้ในวันนี้ 10,000 บาท และจะทำการชำระยอดที่เหลือ 30,000 บาท ในวันที่ 20 เมษายน 25X0 พนักงานบัญชีจึงยกเลิกใบสำคัญจ่ายเลขที่ 3-01 และจัดทำใบสำคัญจ่ายฉบับใหม่ เลขที่ 3-09 และ 3-10

การยกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม ให้บันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25X0 มี.ค	5 ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 3-01	2..	40,000	-
	เครื่องใช้สำนักงาน	1..		40,000
	ยกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม			-

การยกเลิกใบสำคัญจ่ายโดยทำหมายเหตุในใบสำคัญจ่ายด้วยว่าได้ยกเลิก และออกใบสำคัญจ่ายฉบับใหม่ เลขที่เท่าใดแทน และในทะเบียนใบสำคัญจ่ายให้บันทึก “ยกเลิก” ในช่อง “การจ่ายเงิน” โดยใบสำคัญจ่ายฉบับเดิมให้นำไปเก็บไว้ในแฟ้มใบสำคัญจ่ายที่จ่ายเงินแล้ว ส่วนเอกสารประกอบใบสำคัญจ่ายให้นำไปทำใบสำคัญจ่ายฉบับใหม่จำนวน 2 ฉบับคือ เลขที่ 3-09 และ 3-10 การบันทึกในทะเบียนใบสำคัญจ่ายจะเป็นดังนี้

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า 1

วันที่	เลขที่ ใบสำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	เดือน/ปี	การจ่ายเงิน		เครดิต ใบสำคัญจ่าย	เดบิต				
					วันที่	เลขที่เช็ค		ชื่อ	ตำแหน่งเจ้า	ชื่อบัญชีอื่นๆ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25X0 มี.ค. 1	3-01	ร้านดอกแค	ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์		5 มี.ค.00	ร.ว.1 (ธนกิจ)	40,000			เครื่องใช้สำนักงาน	1...	40,000
5	3-09	ร้านดอกแค	ออกแทน							เครื่องใช้สำนักงาน	1....	10,000
	3-10	ร้านดอกแค	ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 3-01							เครื่องใช้สำนักงาน	1...	30,000

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses)

ตัวอย่างที่ 8.9 กิจการแห่งหนึ่งปิดบัญชีทุกวันที่ 31 ธันวาคม กิจการมีดอกเบียค้างจ่ายประจำ เดือน ธันวาคม 4,500 บาท กิจการต้องปรับปรุงรายการ ณ วันสิ้นงวด ในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

		สมุดรายวันทั่วไป			หน้า 1	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25xx						
ธ.ค.	31	ดอกเบียจ่าย	5..	4,500	-	
		ดอกเบียค้างจ่าย	2..		4,500	-
		ปรับปรุงดอกเบียจ่าย				

ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses)

ตัวอย่างที่ 8.10 ในรอบบัญชีปัจจุบันกิจการได้จัดทำใบสำคัญจ่ายรายการค่าเช่า 180,000 บาท โดยบันทึกเป็นค่าเช่าจ่ายทั้งจำนวน แต่รายการดังกล่าวมีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้าของรอบบัญชีถัดไปรวมอยู่ 20,000 บาท กิจการต้องปรับปรุงรายการ ณ วันสิ้นงวด ในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

		สมุดรายวันทั่วไป			หน้า 1	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน
25xx						
ธ.ค.	31	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	1..	20,000	-	
		ค่าเช่า	5..			20,000
		ปรับปรุงรายการค่าเช่าจ่าย				-

รายการเงินสดย่อยที่ยังไม่ได้เบิกชดเชย

ตัวอย่างที่ 8.11 กิจการแห่งหนึ่งมีรายการเงินสดย่อยที่ยังไม่มีการเบิกชดเชยจำนวน 2 รายการ ได้แก่ ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ 2,000 บาท และค่ารับรอง 3,000 บาท ดังนั้นกิจการต้องปรับปรุงรายการ ณ วันสิ้นงวด ในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป				หน้า 1		
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน
25xx						
ธ.ค.	31	ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	5.....	2,000	-	
		ค่ารับรอง	5.....	3,000	-	
		เงินสดย่อย	1.....			5,000
		ปรับปรุงรายการรายการเงินสดย่อยที่ยังไม่มีการเบิกชดเชย				-

รายการปรับปรุงข้างต้น ณ วันต้นงวดบัญชีให้กลับรายการปรับปรุงข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป เพื่อบันทึกรายการในทะเบียนใบสำคัญจ่ายและทะเบียนจ่ายเช็คตามปกติ

ตัวอย่างที่ 8.12 บริษัท ลีลาวดี จำกัด บันทึกรายการตามระบบใบสำคัญจ่าย มีใบสำคัญจ่ายที่ค้างจ่ายของเดือนพฤษภาคม ณ วันที่ 1 มิถุนายน 25X0 เป็นดังนี้

เลขที่ใบสำคัญจ่าย	ชื่อเจ้าหนี้	รายการ	จำนวนเงิน
5-12	บริษัท ทานตะวัน จำกัด	ซื้อสินค้า	90,000.-
5-30	โรงแรม บุขราควิม	ค่าบริการ	2,000.-
			<u>92,000.-</u>

รายการค้าในเดือนมิถุนายน มีดังนี้

- ม.ย. 1 ซื้อสินค้าจาก บริษัท ดาวกระจาย จำกัด ราคา 40,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่าย เลขที่ 6-01
- 2 จ่ายค่าโฆษณาให้บริษัท เจ เจ แอดเวอร์ไทส์ จำกัด 15,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่าย เลขที่ 6-02
- 4 จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 5-30 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 401 จำนวนเงิน 2,000 บาท
- 7 ส่งคืนสินค้าบริษัท ดาวกระจาย จำกัด 2,500 บาท (ใช้วิธีสต็อกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม)
- 10 ผู้รักษาเงินสดย่อยขอเบิกชดเชยเงินสดย่อยจำนวน 3,000 บาท เป็นค่าใช้จ่าย ดังรายละเอียดต่อไปนี้
- ค่ารับรอง 1,400 บาท
 - ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ 400 บาท
 - ค่าขนส่งเข้า 1,200 บาท
- โดยมีการจัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-03
- 11 จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-03 เป็นเช็คเลขที่ 402 จำนวนเงิน 2,000 บาท

- ม.ย. 14 ซื้อสินค้าจาก หจก. วาสนา จำนวนเงิน 25,000 บาท เดือนไขการชำระเงิน 2/10, n/60 จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-04
- 15 ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์จากร้านป้านไอทีเทคโนโลยี เป็นเงิน 80,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-05
- 16 ซื้อสินค้าจาก บริษัท ทานตะวัน จำกัด ราคา 22,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-06 (เดือนไขการชำระหนี้ 1/30, n/90)
- 17 จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-02 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 403 จำนวนเงิน 15,000 บาท
- 18 จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-04 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 404 จำนวนเงิน 24,500 บาท
- 19 ส่งคืนสินค้าให้บริษัท ทานตะวัน จำกัด จำนวน 1,000 บาท (ให้ยกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิมและออกใบสำคัญจ่ายฉบับใหม่เลขที่ 6-07)
- 26 ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน 60,000 บาท จากร้านดอกคุณเฟอร์นิเจอร์ จ่ายเช็คเลขที่ 405 ในวันนี้จำนวน 20,000 บาท จัดทำใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-08 ที่เหลือแบ่งจ่ายเป็น 2 งวด งวดละเท่า ๆ กัน โดยงวดแรกชำระวันที่ 1 กรกฎาคม และงวดถัดไปชำระวันที่ 28 กรกฎาคม จัดทำใบสำคัญเลขที่ 6-09 และ 6-10
- 27 จ่ายเงินตามใบสำคัญ เลขที่ 6-05 โดยจ่ายเป็นเช็คเลขที่ 406 จำนวนเงิน 80,000 บาท

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวดเพิ่มเติม

1. กิจการยังไม่ได้รับสินค้าเข้าประจำเดือนมิถุนายน จำนวน 12,500 บาท
2. กิจการมีรายการเงินสดย่อยที่ยังไม่ขอเบิกชดเชยเงินสดย่อยดังรายละเอียดต่อไปนี้
 - ค่าขนส่ง 1,000 บาท
 - ค่าสาธารณูปโภค 2,000 บาท
 - ค่าพาหนะ 800 บาท

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า 1

วันที่	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	เงื่อนไข	การจ่ายเงิน		ยอดคิดใบสำคัญจ่าย	เดบิต				
					วันที่	เลขที่เช็ค		ชื่อ	ค่าขนส่งเข้า	ชื่อบัญชีอื่นๆ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน
25X0 ม.ย. 1	6-01	บริษัท ดาวกระจาย จำกัด	ซื้อสินค้า		7มิ.ย.00	ร.ว.1	40,000	40,000				
2	6-02	บริษัท เจ เจ แอสเตอร์โฮส จำกัด	ค่าโฆษณา		17มิ.ย.00	403	15,000		ค่าโฆษณา	505	15,000	
10	6-03	ผู้รักษาเงินสต็อก	เบิกชดเชยเงินสต็อก		11มิ.ย.00	402	3,000		ค่ารับรอง ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์	506 507	1,400 400	
14	6-04	พจก. วาสนา	ซื้อสินค้า	2/10, n/90	18มิ.ย.00	404	25,000	25,000				
15	6-05	ร้านปานไอทีเทคโนโลยี	ซื้อคอมพิวเตอร์		28มิ.ย.00	406	80,000		เครื่องใช้สำนักงาน	111	80,000	
16	6-06	บริษัท ทานตะวัน จำกัด	ซื้อสินค้า	1/30, n/90	19มิ.ย.00	ร.ว.1 อนสิทธิ์	22,000	22,000				
19	6-07	บริษัท ทานตะวัน จำกัด	ออกแทนใบสำคัญจ่ายเลขที่ 6-06				21,000	21,000				
26	6-08	ร้านดอกคูณเฟอร์นิเจอร์	ซื้อเครื่องใช้		26มิ.ย.00	405	20,000		เครื่องใช้สำนักงาน	111	60,000	
	6-09	ร้านดอกคูณเฟอร์นิเจอร์	สำนักงานโดยแบ่ง				20,000					
	6-10	ร้านดอกคูณเฟอร์นิเจอร์	ชำระเป็น 3 ครั้ง				20,000					
							266,000	108,000	1,200			156,800
							(201)	(501)	(503)			

ทะเบียนเช็ค

หน้า 1

วันที่	เลขที่เช็ค	ผู้รับเช็ค	เลขที่ใบสำคัญจ่าย	เดบิตใบสำคัญจ่าย	เครดิต	
					เงินฝากธนาคาร	ส่วนลดรับ
25X0 ม.ย. 5	401	โรงแรมบุษราคัม	5-30	2,000	2,000	
11	402	ผู้รักษาเงินสต็อก	6-03	3,000	3,000	
17	403	บริษัท เจ เจ แอสเตอร์โฮส จำกัด	6-02	15,000	15,000	
18	404	พจก. วาสนา	6-04	25,000	24,500	500
26	405	ร้านดอกคูณเฟอร์นิเจอร์	6-08	20,000	20,000	
27	406	ร้านปานไอทีเทคโนโลยี	6-05	80,000	80,000	
				145,000	144,500	500
				(201)	(102)	(503)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x0 มิ.ย. 7	ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 6-01	201	2,500 -	
	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	502		2,500 -
19	ส่งคืนสินค้าใช้วิธีตัดยอดใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม			
	ใบสำคัญจ่าย เลขที่ 6-06	201	22,000 -	
	ซื้อ	501		21,000 -
	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	502		1,000 -
30	ส่งคืนสินค้าใช้วิธียกเลิกใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม และบันทึกการส่งคืน			
	ค่าเช่า	510	12,500 -	
	ค่าเช่าค้างจ่าย	202		12,500 -
30	ปรับปรุงค่าเช่าค้างจ่าย			
	ค่าขนส่ง	503	1,000 -	
	ค่าสาธารณูปโภค	508	2,000 -	
	ค่าพาหนะ	509	800 -	
	เงินสดย่อย	101		3,800 -
	ค่าใช้จ่ายที่ยังไม่ได้เบิกขอชดเชย			

ใบสำคัญจ่าย

เลขที่ 201

วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25x0 มิ.ย. 7	ส่งคืน	วจ.1	2,500 -	25x0 มิ.ย. 1	ยอดยกมา		92,000 -
19	ซื้อ	วจ.1	21,000 -	30	ทะเบียนใบสำคัญจ่าย	พส.1	266,000 -
30	ส่งคืน	วจ.1	1,000 -				
	ทะเบียนเช็ค	พช.1	145,000 -				
	ยอดยกไป		188,500 -				
			358,000 -				358,000 -
				ก.ค. 1	ยอดยกมา		188,500 -

บริษัท สีสาวดี จำกัด
รายละเอียดใบสำคัญค่างจ่าย
ณ วันที่ 30 มิถุนายน 25X0

<u>เลขที่</u> <u>ใบสำคัญจ่าย</u>	<u>ผู้รับเงิน</u>	<u>รายการ</u>	<u>จำนวนเงิน</u>
5-12	บริษัท ทานตะวัน จำกัด	ซื้อสินค้า	90,000.-
6-01	บริษัท ดาวกระจาย จำกัด	ซื้อสินค้า	37,500.-
6-07	บริษัท ทานตะวัน จำกัด	ซื้อสินค้า	21,000.-
6-09	ร้านดอกकुณเพอร์นิเจอร์	เครื่องใช้สำนักงาน	20,000.-
6-10	ร้านดอกकुณเพอร์นิเจอร์	เครื่องใช้สำนักงาน	<u>20,000.-</u>
	รวม		<u>188,500.-</u>

บทที่ 9

การบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม
อาจารย์เบญญา หวังมหาพร

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการจำหน่ายหรือการให้บริการ โดยผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการเป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บจากลูกค้าและนำส่งภาษีเป็นรายเดือนต่อกรมสรรพากร

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักร โดยต้องเป็นการขายสินค้าหรือการให้บริการเป็นธุรกิจหรือเป็นอาชีพเท่านั้น ไม่ว่าจะขายภายในประเทศ หรือส่งออกต่างประเทศ ประกอบกิจการในรูปแบบร้านค้าเจ้าของคนเดียว คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญ บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และนิติบุคคลอื่น

การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ประมวลรัษฎากรมีการกำหนดให้มีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการบางประเภท เช่น การขายพืชผลทางการเกษตร การสอบบัญชี การว่าความ การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาล ผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก และกิจการขนาดย่อมที่มีรายรับไม่ถึงเกณฑ์ 1,800,000 บาทต่อปี เป็นต้น

การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการมีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มกับสำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ โดยใช้แบบคำขอคือ แบบ ภ.พ.01 และถือว่าเป็นผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มทันทีเมื่อเจ้าพนักงานรับคำขอดังกล่าว ปัจจุบันกรมสรรพากรจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7

ภ.พ.20
ใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

กรมสรรพากร

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร: 0-0000-00000-00-0

ชื่อผู้ประกอบการ: บริษัท เอ. บี. ซี จำกัด
 ชื่อสถานที่ประกอบกิจการ: บริษัท เอ. บี. ซี จำกัด
 เป็น สำนักงานใหญ่ สาขา

ตั้งอยู่: อาคาร ห้องเลขที่ ชั้นที่ หมู่บ้าน เลขที่
 หมู่ที่ ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
 ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

วันที่ได้ยื่นใบประกอบการจดทะเบียน: 10 มิถุนายน 2554

ออกให้เมื่อวันที่: ๕ มิ.ย. ๒๕๕๔
 ผู้ออกทะเบียน: (นายสุชาติ จันทร์ดี)
 ตำแหน่ง: หัวหน้าสรรพากรพื้นที่

1521443 02211080-2562022-0-01-066605 ๖๖9-02021000-02824119-1-01-25620220-0-0-0092-09 02021000

ภ.พ.01

Clear Data

ยี่ห้อ สรรพากรที่
 สรรพากรพื้นที่สาขา
 ผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่

1. ชื่อผู้ประกอบการ: เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร: [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

1.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดาเป็นเจ้าของส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีนิติบุคคล:
 ที่อยู่: อาคาร ห้องเลขที่ ชั้นที่ หมู่บ้าน เลขที่
 หมู่ที่ ตำบล/แขวง ถนน อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ [] [] [] [] [] []
 รหัสไปรษณีย์ รหัสไปรษณีย์ [] [] [] [] [] [] โทรศัพท์
 รัศมีเป็นคณะบุคคลที่มีนิติบุคคลไปขอแบบขอจดทะเบียนประจำตัวประชาชนของกรมสรรพากรที่ขึ้นกับคณะบุคคลด้วย

1.2 กรณีนิติบุคคล: (โปรดกรอกชื่อบริษัทในวงเล็บ)
 ชื่อภาษาอังกฤษ (สามัญ)
 ทะเบียนนิติบุคคลเลขที่
 วันเดือนปีจดทะเบียน
 จดทะเบียนที่
 สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ระบบ T.C.I.

2. ชื่อและที่อยู่สถานประกอบการ

2.1 ชื่อและที่อยู่หลักใหญ่: ชื่อสถานประกอบการ
 ที่อยู่: อาคาร ห้องเลขที่ ชั้นที่ หมู่บ้าน เลขที่ หมู่ที่
 ตำบล/แขวง ถนน อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ [] [] [] [] [] []
 รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

2.2 ชื่อและที่อยู่สาขา (โปรดกรอกตามข้อ 1) จำนวนทั้งสิ้น สาขา

3. กรณีจดทะเบียนก่อนวันประกอบกิจการตอนข้อ 1 ของประกาศฉบับกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 57)
 วันที่เริ่มรับแจ้งจดทะเบียน: วันที่ เดือน พ.ศ.
 วันที่แจ้งออกชนิดที่ขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (กรณีเป็นกิจการที่ได้รับอนุญาต): วันที่ เดือน พ.ศ.
 ในกรณีที่แจ้งจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มี: (1) เงินจดทะเบียน (บาท) [] [] [] [] [] []
 (2) ทรัพย์สินจดทะเบียน (บาท) [] [] [] [] [] []

4. ประเภทของการประกอบกิจการ: ชื่อตามลำดับประเภทสินค้าและบริการของการประกอบกิจการส่วนใหญ่ (ระบุจำนวนตามบัญชีตามบัญชี)

ประเภทกิจการ	ลำดับที่	รหัสประเภทกิจการ	ประเภทสินค้าและบริการ (ระบุ)	สำหรับจดทะเบียน (ISIC-RD)
1	[]	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []
1-ผลิต	2	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []
2-ค้าปลีก	3	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []
3-ขายส่ง	4	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []
4-ขายปลีก	5	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []
5-ให้บริการ	6	[]	[]	[] [] [] [] [] [] [] [] [] []

5. เอกสารที่แนบ: ได้แนบเอกสารต่าง ๆ ตามที่ใดระบุไว้ในรายละเอียดด้านล่าง
 มัดรวม จำนวน ฉบับ

จากแจ้งขอรับรองรายการที่แจ้งไว้จากแบบรายการที่ถูกต้องสมบูรณ์ทุกประการ

ลงชื่อ: ผู้ประกอบการ (นายสุชาติ จันทร์ดี) (ประทับตรา) [] [] [] [] [] []
 วันที่:
 ลงชื่อ: เจ้าหน้าที่
 วันที่:
 คำสั่ง: อนุมัติให้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับ สำนักงานใหญ่ สาขา ฉบับ
 อนุมัติให้เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่วันที่ เดือน พ.ศ.
 ลงชื่อ: ผู้อำนวยการระบบ
 ตำแหน่ง:
 วันที่:

ใบกำกับภาษี

ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องจัดทำและส่งมอบเอกสาร “ใบกำกับภาษี” ให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อแสดงมูลค่าขายของสินค้าหรือบริการ และจำนวนค่าภาษีมูลค่าเพิ่มเรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บในแต่ละ

ใบกำกับภาษี

บริษัท xxx จำกัด (สำนักรบใหญ่)
เลขที่ xx/xx ถนน xxx แขวง xxx เขต xxx กรุงเทพมหานคร ๑๐๐๐๐
โทร. x xxxxx xxxxx x xxxxx xxxxx
หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี x xxxxxxxxxxx

เล่มที่ x เลขที่ xx

วันที่ x xxxxx xxxxx

ชื่อผู้ซื้อ บริษัท xxx จำกัด (สำนักรบใหญ่)
ที่อยู่ xx/xx ถนน xxx แขวง xxxxx
เขต xxxxx กรุงเทพมหานคร ๑๐๐๐๐
หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี x xxxxxxxxxxx

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
1	xxxxxxxx	xxx	xx.xx	x.xxx
2	xxxxxxx	xxx	xx.xx	x.xxx
ราคารวมทั้งสิ้น				x.xxx
จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%				x.xxx
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น				x.xxx

จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร)
(xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx)
 مبلغ..... ผู้รับสินค้า

จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น
 مبلغ..... ผู้ขาย

รายละเอียดที่ต้องมีในใบกำกับกับภาษี

- 1 คำว่า "ใบกำกับภาษี" ใบที่เท่ากันได้ต้นขีด
- 2 ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ประกอบการ
- 3 หมายเลขลำดับของใบกำกับภาษี และหมายเลขลำดับของเล่ม (ถ้ามี)
- 4 ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ
- 5 วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับภาษี
- 6 ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าหรือของบริการ
- 7 จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือของบริการ โดยให้แยกออกจากมูลค่าของสินค้าและหรือของบริการให้ชัดเจน
- 8 ข้อความอื่นที่อธิบดีกำหนด

การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระหรือขอคืน

ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร (แบบ ภ.พ.30) นั้น คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระหรือขอคืนจากโครงสร้างของภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ

หากภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อให้ผู้ประกอบการชำระภาษีเท่ากับส่วนต่างนั้น แต่หากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขายให้ผู้ประกอบการนั้นมีสิทธิได้ขอคืนภาษี ตามการคำนวณดังนี้

$$\text{ภาษีที่ต้องชำระ(ขอคืน)} = \text{ภาษีขาย} - \text{ภาษีซื้อ}$$

ภาษีซื้อต้องห้าม

ภาษีซื้อต้องห้าม หมายถึง ภาษีซื้อที่กิจการได้ชำระไปแล้วเมื่อมีการซื้อสินค้าและบริการ แต่กฎหมายมีการระบุไม่ให้นำมาหักออกจากภาษีขาย

ความรับผิดชอบในภาษีมูลค่าเพิ่ม

ความรับผิดชอบในภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง จุดที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีความรับผิดชอบในการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยแยกพิจารณาระหว่างการขายสินค้าและการให้บริการ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบในภาษีมูลค่าเพิ่มจากการขายสินค้า เกิดขึ้นเมื่อส่งมอบสินค้า โดยไม่ต้องคำนึงถึงการรับชำระเงินจากลูกค้า
2. ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการให้บริการ เกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม

แบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยทั่วไปเป็นการยื่นแบบด้วย แบบ ภ.พ.30 ในแต่ละเดือน

แบบ ภ.พ.30 เป็นแบบแสดงรายการและชำระภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนมูลค่าเพิ่มที่ต้องเสียภาษี โดยคำนวณจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี

ในการยื่นแบบ ภ.พ. 30 นั้นให้ยื่นแบบเป็นรายเดือน ทุกเดือนไม่ว่าจะมีการขายสินค้าหรือบริการหรือไม่ก็ตาม ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

การบันทึกรายการบัญชีและรายการปรับปรุงในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. เมื่อซื้อสินค้า สินทรัพย์ หรือบริการ

เช่น รายการซื้อคอมพิวเตอร์จำนวน 20,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1,400 บาท รวมเป็นเงินที่จ่ายทั้งสิ้น 21,400 บาท ภาษีซื้อของคอมพิวเตอร์สามารถขอคืนได้

ดังนั้น ให้บันทึกรายการบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25x1	31	เครื่องใช้สำนักงาน		20,000	-	
ธ.ค.		ภาษีซื้อ		1,400	-	
		เงินสด				21,400
		บันทึกรายการซื้อเครื่องใช้สำนักงาน				-

ดังนั้น ให้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายค่ารับรอง ดังนี้

ทั้งนี้ ภาษีซื้อตามใบกำกับภาษี ในบางกรณีนั้นจะถือเป็นรายการ ภาษีซื้อต้องห้าม ไม่สามารถนำมาหักจากภาษีขายได้ เช่น ภาษีซื้อของค่ารับรอง รถยนต์นั่ง หรือใบกำกับภาษีอย่างย่อ เป็นต้น เช่น รายการค่ารับรองจำนวน 1,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 70 บาท รวมเป็น เงินที่จ่ายทั้งสิ้น 1,070 บาท ภาษีซื้อของค่ารับรอง ถือเป็นภาษีซื้อต้องห้าม

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25x1 ช.ค.	31	ค่ารับรอง เงินสด จ่ายค่ารับรอง 1,070 บาท		1,070 -	1,070	-

2. เมื่อขายสินค้า สินทรัพย์ หรือบริการ

ดังนั้นให้บันทึกรายการขาย ดังนี้

		สมุดรายวันทั่วไป				หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25x1 ธ.ค.	31	ลูกหนี้ ขาย ภาษีขาย บันทึกรายการขายสินค้า		xx	-	xx	-
						xx	-

3. รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นเดือน

ณ วันสิ้นเดือน ให้ปิดบัญชีภาษีซื้อ และภาษีขาย โดยเปรียบเทียบยอดภาษีขายและภาษีซื้อของเดือน

หากภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อแสดงว่าต้องมีการชำระภาษีเพิ่ม ให้บันทึกผลต่างด้านเครดิตของภาษีซื้อและภาษีขายไว้ในบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย (Value Added Tax Payable)

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นเดือน มีดังนี้

		สมุดรายวันทั่วไป				หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน		
25x1 ธ.ค.	31	ภาษีขาย ภาษีซื้อ ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย ปรับปรุงรายการภาษีซื้อและภาษีขาย ณ วันสิ้นเดือน		xx -	xx - xx -	- -	

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นเดือน มีดังนี้

แต่หากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย แสดงว่าต้องมีการ
ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้บันทึกผลต่างด้านเดบิตของ
ภาษีซื้อและภาษีขายไว้ในบัญชีลูกหนี้กรมสรรพากร
(Revenue Department Receivable)

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า ..	
วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
25x1						
ธ.ค.	31	ภาษีขาย		xx	-	
		ลูกหนี้กรมสรรพากร		xx	-	
		ภาษีซื้อ				xx
		ปรับปรุงรายการภาษีซื้อและภาษีขาย ณ				
		วันสิ้นเดือน				

การเปรียบเทียบการบันทึกรายการของผู้ประกอบการ
จดทะเบียนและผู้ประกอบการทั่วไป

วันที่	รายการค้า*	ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	ผู้ประกอบการทั่วไป
ม.ค.2	ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ มูลค่า 144,000 บาท	ซื้อ 134,579.44 ภาษีซื้อ 9,420.56 เจ้าหนี้การค้า 144,000.-	ซื้อ 144,000.- เจ้าหนี้การค้า 144,000.-
ม.ค.18	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ในวราคารวม 100,000 บาท	ลูกหนี้การค้า 100,000.- ขาย 93,457.94 ภาษีขาย 6,542.06	ลูกหนี้การค้า 100,000.- ขาย 100,000.-

*หมายเหตุ สมมุติจำนวนเงินที่ต้องชำระเท่ากัน

บทที่ 5

การปิดบัญชีและการจัดทำงบการเงิน
อาจารย์เบญญา หวังมหาพร

กระบวนการปิดบัญชี (Closing Process)

เมื่อมีการจัดทำบทดลองหลังปรับปรุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
ขั้นตอนต่อไป คือ การวัดผลการดำเนินงานในงวดบัญชีนั้น ๆ ว่า กิจการมีรายได้รวมเป็นจำนวนเท่าใด
มีค่าใช้จ่ายรวมเป็นจำนวนเท่าใด นำรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาทำการเปรียบเทียบเพื่อคำนวณ
หากำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน เมื่อการวัดผลการดำเนินงานแล้วเสร็จจะแสดงฐานะการเงิน
ของกิจการในวันสิ้นงวด เพื่อแสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เป็นเจ้าของเป็นจำนวนเท่าใด
ในส่วนของผู้เจ้าของที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินนี้จะนำผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน
ในงวดบัญชีนั้นมาแสดงเป็นส่วนหนึ่งของส่วนของผู้เจ้าของด้วย

รายการปิดบัญชี เป็นขั้นตอนของการทำให้บัญชีรายได้ และค่าใช้จ่ายของแต่ละรอบบัญชีถูกปิดไปบัญชีสรุปยอดรายได้ ค่าใช้จ่าย แล้วหาผลสรุปว่ากิจการได้กำไร หรือขาดทุนเท่าไร ผลของการปิดบัญชีจะทำให้บัญชีรายได้ และค่าใช้จ่ายที่เปิดอยู่เดิมมียอดเป็นศูนย์ คือ ยอดเดบิตเท่ากับยอดเครดิต

เหตุผลที่ต้องปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย คือ

1. เพื่อรวบรวมรายได้ และค่าใช้จ่ายทั้งหมดของงวดบัญชี เพื่อเปรียบเทียบหาผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามหลักการเปรียบเทียบรายได้ และค่าใช้จ่าย
2. เพื่อไม่ให้ยอดรายได้ และค่าใช้จ่ายสะสมอยู่ในบัญชีเกินกว่า 1 งวดบัญชี

ขั้นตอนการปิดบัญชีของกิจการให้บริการ

- ขั้นตอนการปิดบัญชีสำหรับกิจการให้บริการ มีขั้นตอนดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 โอนปิดบัญชีในหมวดรายได้ไปบัญชีกำไรขาดทุน
 - ขั้นตอนที่ 2 โอนปิดบัญชีในหมวดค่าใช้จ่ายไปบัญชีกำไรขาดทุน
 - ขั้นตอนที่ 3 โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุน ที่ได้จากการเปรียบเทียบยอดบัญชีกำไรขาดทุนในขั้นตอนที่ 1 และบัญชีกำไรขาดทุนในขั้นตอนที่ 2 ไปบัญชีในหมวดส่วนของผู้ถือหุ้น
- 3.1 ไปบัญชีทุน (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของเจ้าของคนเดียว)
 - 3.2 ไปบัญชีกำไรสะสม (กรณีกิจการจัดตั้งกิจการในรูปของบริษัท)
- ขั้นตอนที่ 4 แบ่งเป็น 2 กรณี คือ
 - 4.1 โอนปิดบัญชีถอนใช้ส่วนตัวไปบัญชีทุน (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของเจ้าของคนเดียว)
 - 4.2 โอนปิดบัญชีเงินปันผลจ่ายไปบัญชีกำไรสะสม (กรณีกิจการจัดตั้งในรูปของบริษัท)

บริษัท คลื่นนิ่ง จำกัด
กระดาษทำการ
สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบทดลองหลังปรับปรุง		วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
		เดบิต	เครดิต					
เงินสด	11	25,000						
ลูกหนี้การค้า	12	6,000						
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		120					
อาคาร	13	100,000						
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	13-1		10,000					
เจ้าหนี้การค้า	21		3,000					
เงินกู้ยืมระยะยาว	25		30,000					
หุ้นสามัญ	31		75,000					
กำไรสะสม	32		6,000					
เงินปันผลจ่าย	33	500						
รายได้ค่าบริการ	41		17,150					
คอกเบียร์รับ	42		300					
เงินเดือนและค่าจ้าง	51	3,150						
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	52	1,000						
ค่าสาธารณูปโภค	53	850						
คอกเบียร์จ่าย	54	800						
หนี้สงสัยจะสูญ	55	70						
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	56	5,000						
ภาษีนิติบุคคล	57	1,316						
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	23		1,316					

ภาษีฯ = 20% [รายได้ (17,450) - ค่าใช้จ่ายก่อนภาษี (10,870)]

สมุดรายวันทั่วไป				
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
ขั้นตอนที่ 1				
ช.ค. 31	รายได้ค่าบริการ	41	17,150	
	คอกเบียร์รับ	42	300	
	กำไรขาดทุน	34		17,450
	ปิดบัญชีรายได้			
ขั้นตอนที่ 2				
ช.ค. 31	กำไรขาดทุน	34	12,186	
	เงินเดือนและค่าจ้าง	51		3,150
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	52		1,000
	ค่าสาธารณูปโภค	53		850
	คอกเบียร์จ่าย	54		800
	หนี้สงสัยจะสูญ	55		70
	ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	56		5,000
	ภาษีนิติบุคคล	57		1,316
	ปิดบัญชีค่าใช้จ่าย			
ขั้นตอนที่ 3				
ช.ค. 31	กำไรขาดทุน	34	5,264	
	กำไรสะสม	32		5,264
	ปิดบัญชีกำไรขาดทุน			
ขั้นตอนที่ 4				
ช.ค. 31	กำไรสะสม	32	500	
	เงินปันผลจ่าย	33		500
	ปิดบัญชีเงินปันผลจ่าย			

การหยุดคงเหลือยกไปและหยุดคงเหลือยกมา

การทำรายการปิดบัญชี

บัญชีที่ถูกปิด คือ บัญชีรายได้ และค่าใช้จ่าย

ส่วนบัญชีที่ยังไม่ถูกปิดยังมียอดคงเหลืออยู่ คือ บัญชีในหมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน และหมวดส่วนของเจ้าของ ซึ่งก็คือบัญชีที่ปรากฏอยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน

ขั้นตอนต่อไปคือ การหยุดคงเหลือยกไปและหยุดคงเหลือยกมา เพื่อนำไปเป็นยอดคงเหลือต้นงวดบัญชีใหม่

บัญชีเหล่านี้เรียกว่า บัญชีถาวร (**Permanent Accounts**) ซึ่งไม่ถูกปิดเมื่อสิ้นงวดบัญชี

ในส่วนของ “หยุดคงเหลือยกมา” และ “หยุดคงเหลือยกไป” นั้น จะใส่เครื่องหมาย “V” ในช่องหน้าบัญชี เพื่อแสดงให้เห็นว่ารายการนั้นไม่ได้ผ่านมาจากสมุดรายวันข้างต้น

และไม่ได้เกี่ยวข้องกับบัญชีอื่น

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

เจ้าหนี้การค้า		เลขที่บัญชี 21		เงินกู้ยืมระยะยาว		เลขที่บัญชี 25	
25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	3,000	ระหว่างงวด	3,000	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	30,000	ระหว่างงวด	30,000
	<u>3,000</u>		<u>3,000</u>		<u>30,000</u>		<u>30,000</u>
	25x2	25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา		25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา	
			3,000			30,000	
	ตอกเบื้อค้างจ่าย		เลขที่บัญชี 22		ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย		เลขที่บัญชี 23
25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	800			ธ.ค. 31 ยอดยกไป	1,316	ธ.ค.31 ภาษีนิติบุคคล	1,316
	<u>800</u>		<u>800</u>		<u>1,316</u>		<u>1,316</u>
	25x2	25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา		25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา	
			800			1,316	
	หุ้นสามัญ		เลขที่บัญชี 31				
25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	75,000			ธ.ค. 31 ยอดยกไป	75,000		75,000
	<u>75,000</u>		<u>75,000</u>				
	25x2	25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา		25x2	ม.ค. 1 ยอดยกมา	
			75,000			75,000	

กำไรสะสม

เลขที่บัญชี 32

25x1 ธ.ค.31	เงินปันผลจ่าย ยอดยกไป	รว.1 ✓	500 10,764 11,264	25x1 ม.ค. 1 ธ.ค.31	ยอดยกมา กำไรขาดทุน (ขั้นตอนที่ 3)	✓ รว.1	6,000 5,264 11,264
				25x2 ม.ค.1	ยอดยกมา	✓	10,764

เงินปันผลจ่าย

เลขที่บัญชี 33

25x1 ระหว่างปี	เงินสด	รว.1	500 500	25x1 ธ.ค.31	กำไรสะสม (ขั้นตอนที่ 4)	รว.1	500 500
-------------------	--------	------	------------	----------------	-------------------------	------	------------

กำไรขาดทุน

เลขที่บัญชี 34

25x1 ธ.ค.31	ค่าใช้จ่าย (ขั้นตอนที่ 2) กำไรสะสม (ขั้นตอนที่ 3)	รว.1 รว.1	12,186 5,264 17,450	25x1 ธ.ค.31	รายได้ (ขั้นตอนที่ 1)	รว.1	17,450 17,450
----------------	--	--------------	---------------------------	----------------	-----------------------	------	------------------

รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้ค่าบริการ เลขที่บัญชี 41		ดอกเบี้ยรับ เลขที่บัญชี 42	
25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 17,150	ระหว่างปี 17,150	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 300	ระหว่างปี 300
<u>17,150</u>	<u>17,150</u>	<u>300</u>	<u>300</u>
เงินเดือนและค่าจ้าง เลขที่บัญชี 51		ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เลขที่บัญชี 52	
25x1	25x1	25x1	25x1
ระหว่างปี 3,150	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 3,150	ระหว่างปี 1,000	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 1,000
<u>3,150</u>	<u>3,150</u>	<u>1,000</u>	<u>1,000</u>
ค่าสาธารณูปโภค เลขที่บัญชี 53		ดอกเบี้ยจ่าย เลขที่บัญชี 54	
25x1	25x1	25x1	25x1
ระหว่างปี 850	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 850	ระหว่างปี 800	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 800
<u>850</u>	<u>850</u>	<u>800</u>	<u>800</u>
หนี้สงสัยจะสูญ เลขที่บัญชี 55		ค่าเสื่อมราคา-อาคาร เลขที่บัญชี 56	
25x1	25x1	25x1	25x1
ระหว่างปี 70	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 70	ระหว่างปี 5,000	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 5,000
<u>70</u>	<u>70</u>	<u>5,000</u>	<u>5,000</u>
ภาษีนิติบุคคล เลขที่บัญชี 57			
25x1	25x1		
ธ.ค. 31 ภาษีค้างจ่าย 1,316	ธ.ค. 31 กำไรขาดทุน 1,316		
<u>1,316</u>	<u>1,316</u>		

งบทดลองหลังรายการปิดบัญชี (Post Closing Trial Balance)

งบทดลองหลังรายการปิดบัญชี เป็นรายงานที่แสดงบัญชีถาวร งบทดลองหลังรายการปิดบัญชีจึงแสดงเฉพาะบัญชีในหมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน และหมวดส่วนของผู้ถือหุ้น (ยกเว้นบัญชีกำไรขาดทุน และบัญชีเงินปันผลจ่ายที่ได้ถูกปิดเข้าบัญชีกำไรสะสมไปเรียบร้อยแล้ว) เท่านั้น

งบทดลองหลังรายการปิดบัญชีมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พิสูจน์ว่ายอดรวมของยอดคงเหลือด้านเดบิตของบัญชีถาวร เท่ากับ ยอดคงเหลือด้านเครดิตของบัญชีถาวร
2. บัญชีชั่วคราวทั้งหมด (บัญชีในหมวดรายได้ และหมวดค่าใช้จ่าย รวมทั้งกำไรขาดทุน และบัญชีเงินปันผลจ่าย) จะต้องมีการปิดบัญชี และต้องมียอดคงเหลือ เท่ากับ ศูนย์

จากตัวอย่างของบริษัท คลีนนิ่ง จำกัด สามารถ
แสดงงบทดลองหลังรายการปิดบัญชี ได้ดังนี้

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด
งบทดลองหลังการปิดบัญชี
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

		หน่วย : บาท	
	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	25,000	
ลูกหนี้การค้า	12	6,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		120
อาคาร	13	100,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	13-1		10,000
เจ้าหนี้การค้า	21		3,000
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	22		800
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	23		1,316
เงินกู้ยืมระยะยาว	25		30,000
หุ้นสามัญ	31		75,000
กำไรสะสม	32		10,764
	บาท	<u>131,000</u>	<u>131,000</u>

1. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด
 กระดาษทำการ (บางส่วน)
 วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบกำไรขาดทุน	
		เดบิต	เครดิต
รายได้ค่าบริการ	41		17,150
ดอกเบี้ยรับ	42		300
เงินเดือนและค่าจ้าง	51	3,150	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	52	1,000	
ค่าสาธารณูปโภค	53	850	
ดอกเบี้ยจ่าย	54	800	
หนี้สงสัยจะสูญ	55	70	
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	56	5,000	
ภาษีนิติบุคคล	57	1,316	

รายได้ :

รายได้ค่าบริการ
 ดอกเบี้ยรับ

17,150
 300

รายได้อื่น
 17,450

ค่าใช้จ่าย :

เงินเดือนและค่าจ้าง
 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
 ค่าสาธารณูปโภค
 ดอกเบี้ยจ่าย
 หนี้สงสัยจะสูญ
 ค่าเสื่อมราคา-อาคาร
 ภาษีนิติบุคคล
 กำไรสุทธิ

3,150
 1,000
 850
 800
 70
 5,000
 1,316

ต้นทุนค่าบริการ
 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร
 ต้นทุนทางการเงิน
 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

12,186

5,264

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด
 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : บาท

ใช้ประกอบการคำนวณกำไรสะสมปลายงวดเพื่อแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

บริษัท คลินิก จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน) (แบบแสดงยอดขั้นเดียว)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

	หมายเหตุ	หน่วย : บาท	
		25x1	25x0
รายได้			ตัวเลขหมุด
รายได้ค่าบริการ		17,150	17,750
รายได้อื่น		300	200
รวมรายได้		<u>17,450</u>	<u>17,950</u>
ค่าใช้จ่าย			
ต้นทุนค่าบริการ*		3,150	3,150
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร**		6,920	6,500
รวมค่าใช้จ่าย		<u>10,070</u>	<u>9,650</u>
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		7,380	8,300
ต้นทุนทางการเงิน***		800	800
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		6,580	7,500
ค่าใช้จ่ายภาษีนิติบุคคล (สมมุติ 20%)		1,316	1,350
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		<u>5,264</u>	<u>6,000</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (สมมุติมี 1,000 หุ้น)		5.264	6.00

*ต้นทุนค่าบริการ (Cost of Service) คือ ต้นทุนของการให้บริการ ซึ่งในที่นี้หมายถึง เงินเดือนและค่าจ้าง เพราะถือเป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อจ้างบุคลากรในการให้บริการลูกค้า

**ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร โดยค่าใช้จ่ายในการขาย คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาย ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหาร คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการบริหารงานของกิจการ

***ต้นทุนทางการเงิน คือ ดอกเบี้ยจ่าย และต้นทุนอื่นที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการกู้ยืมเงินของกิจการ

บริษัท คลินิก จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

	หมายเหตุ	หน่วย : บาท	
		25x1	25x0
			ตัวเลขหมุด
รายได้ค่าบริการ		17,150	17,750
ต้นทุนค่าบริการ		3,150	3,150
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น		<u>14,000</u>	<u>14,600</u>
รายได้อื่น		300	200
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย		14,300	14,800
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		6,920	6,500
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		<u>7,380</u>	<u>8,300</u>
ต้นทุนทางการเงิน		800	800
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		6,580	7,500
ค่าใช้จ่ายภาษีนิติบุคคล (สมมุติ 20%)		1,316	1,500
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		<u>5,264</u>	<u>6,000</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (สมมุติมี 1,000 หุ้น)		5.264	6.00

2. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ทุนเรือนหุ้นที่ ออกและเรียก ชำระแล้ว	กำไร (ขาดทุน) สะสม	หน่วย : บาท	รวม	
			จากงบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จปี 25x0	จากงบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จปี 25x1
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 25x1	75,000	6,000	81,00	
บวก กำไรสุทธิ / หัก ขาดทุนสุทธิ	-	5,264		5,264
หัก เงินปันผลจ่าย	-	(500)		(500)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1	75,000	10,764		85,764
			ไปงบแสดงฐานะการเงิน (ส่วนของผู้ถือหุ้น)	

3. งบแสดงฐานะการเงิน

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด
กระต่ายท่าการ (บางส่วน)
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบแสดงฐานะการเงิน	
		เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	25,000	
ลูกหนี้การค้า	12	6,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		120
อาคาร	13	100,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	13-1		10,000
เจ้าหนี้การค้า	21		3,000
เงินกู้ยืมระยะยาว	25		30,000
หุ้นสามัญ	31		75,000
กำไรสะสม (ณ วันที่ 1 ม.ค. x1)	32		6,000
เงินปันผลจ่าย*	33	500	
ดอกเบียค้างจ่าย	22		800
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	23		1,316

บริษัท คลีนนิ่ง จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินทรัพย์		หน่วย : บาท	
เงินสด			25,000
ลูกหนี้การค้า	6,000		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	120		5,880
อาคาร	100,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	10,000		90,000
รวมสินทรัพย์			120,880
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สิน			
เจ้าหนี้การค้า			3,000
ดอกเบียค้างจ่าย			800
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย			1,316
เงินกู้ยืมระยะยาว			30,000
รวมหนี้สิน			35,116
ส่วนของผู้ถือหุ้น			
หุ้นสามัญ			75,000
กำไรสะสม ณ วันที่ 31 ธ.ค. x1**			10,764
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น			85,764
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			120,880

** จากกำไร (ขาดทุน) สะสมในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

บทที่ 6

การบัญชีสำหรับ
กิจการซื้อขายสินค้า

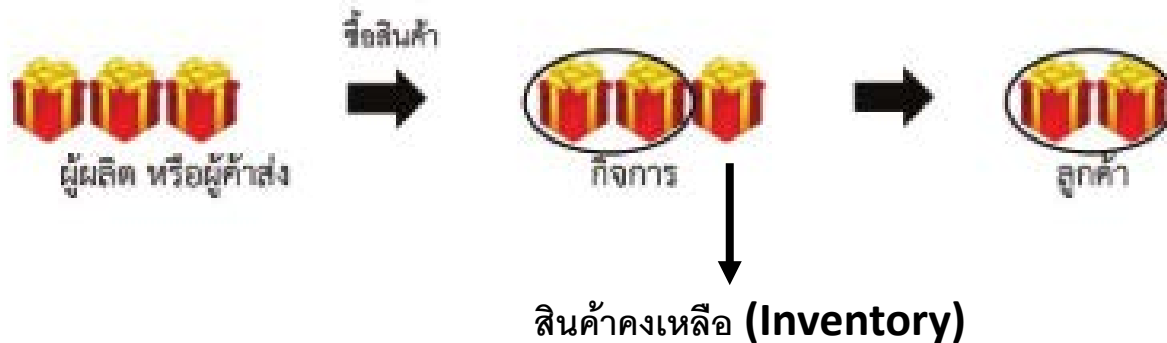
อาจารย์เบญญา
หวังมหาพร

กิจการซื้อขายสินค้า (Merchandising firms)

รูปแบบการดำเนินกิจการในประเทศไทยมี 3 รูปแบบ คือ

- กิจการให้บริการ
- กิจการซื้อขายสินค้า (กิจการพาณิชย์กรรม)
- กิจการผลิตสินค้า (กิจการอุตสาหกรรม)

กิจการซื้อขายสินค้านี้มีวิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลืออยู่ 2 วิธี คือ

1. การบันทึกสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic inventory system)
2. การบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง (Perpetual inventory system)

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในฐานะที่กิจการเป็นผู้ซื้อ

- 1 ซื้อสินค้าจากผู้ผลิต หรือผู้ค้าส่ง
- 2 ส่งคืนสินค้าเนื่องจากสินค้าที่ซื้อมีตำหนิหรือไม่ตรงตามที่สั่ง
- 3 ได้รับส่วนลดจากการซื้อสินค้าในครั้งนั้น
- 4 จ่ายค่าขนส่งที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้าเข้ามาในกิจการ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในฐานะที่กิจการเป็นผู้ขาย

- 5 ขายสินค้าให้ผู้บริโภค หรือลูกค้า
- 6 รับคืนสินค้า เนื่องจากสินค้าที่ขายมีตำหนิหรือไม่ตรงตามที่ลูกค้าสั่ง
- 7 ให้ส่วนลดจากการขายสินค้าในครั้งนั้น
- 8 จ่ายค่าขนส่งที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้า และส่งให้ถึงมือผู้บริโภค หรือลูกค้า

1. การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic inventory system)

1.1 เมื่อซื้อสินค้ามาขาย (Purchases of Merchandise)

ตัวอย่างที่ 6.1-1 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินสดมูลค่า 25,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	หน้า ..
25x1 มิ.ย.	5	ซื้อ (Purchases)	51	25,000	-	
		เงินสด (Cash)	11		25,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินสด				

ตัวอย่างที่ 6.1-2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	หน้า ..
25x1 มิ.ย.	5	ซื้อ (Purchases)	51	25,000	-	
		เจ้าหนี้การค้า (Accounts Payable)	21		25,000	-
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ				

1.2 เมื่อมีการส่งคืนสินค้าที่ซื้อหรือขอส่วนลดราคาสินค้าเนื่องจากสินค้ามีตำหนิ (Purchase returns and allowances)

ตัวอย่างที่ 6.2-1 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้ส่งสินค้าคืนให้กับผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย เป็นจำนวน 1,900 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยผู้ขายจึงขอให้บริษัท เอ จำกัด เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 200 บาท โดยการส่งคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินสดของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	หน้า ..
25x1	15	เงินสด* (Cash) ส่งคืนสินค้าและส่วนลด (Purchase returns and Allowances) กิจการส่งคืนสินค้าและได้รับส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย	11 51-1	2,100**	-	2,100 -

ตัวอย่างที่ 6.2-2 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้ส่งสินค้าคืนให้กับผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมากเป็นจำนวน 1,900 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยผู้ขายจึงขอให้บริษัท เอ จำกัด เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 200 บาท โดยการส่งคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	หน้า ..
25x1	15	เจ้าหนี้การค้า** (Accounts Payable) ส่งคืนสินค้าและส่วนลด (Purchase returns and Allowances) กิจการส่งคืนสินค้าและได้รับส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย	21 51-1	2,100	-	2,100 -

1.3 เมื่อมีการขายสินค้า (Sale of merchandise)

ตัวอย่างที่ 6.3-1 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 25,000 บาท เป็นเงินสดมูลค่า 30,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1 มิ.ย.	20	เงินสด (Cash)	11	30,000	-		
		ขาย (Sales)	41			30,000	-
		ขายสินค้าเป็นเงินสด					

ตัวอย่างที่ 6.3-2 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 25,000 บาท เป็นเงินเชื่อมูลค่า 30,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1 มิ.ย.	20	ลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable)	12	30,000	-		
		ขาย (Sales)	41			30,000	-
		ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ					

1.4 เมื่อมีการรับคืนสินค้าที่ซื้อหรือให้ส่วนลดราคาสินค้าเนื่องจากสินค้ามีตำหนิ (Sale returns and allowances)

ตัวอย่างที่ 6.4-1 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้รับสินค้าคืนจากลูกค้า เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมาก จากราคาทุนของสินค้า 1,000 บาท ราคาขาย 1,500 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยทางบริษัทจึงขอให้ลูกค้า เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 300 บาท โดยการรับคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการขายสินค้าเป็นเงินสดของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25x1 มิ.ย.	25 รับคืนสินค้าและส่วนลด (Sale returns and Allowances) เงินสด* (Cash) กิจการรับคืนสินค้าและให้ส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย	41-1	1,800**	-	-
		11		1,800	

ตัวอย่างที่ 6.4-2 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้รับสินค้าคืนจากลูกค้า เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมาก จากราคาทุนของสินค้า 1,000 บาท ราคาขาย 1,500 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยทางบริษัทจึงขอให้ลูกค้า เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 300 บาท โดยการรับคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25x1 มิ.ย.	25 รับคืนสินค้าและส่วนลด (Sale returns and Allowances) ลูกหนี้การค้า** (Accounts Recievable) กิจการรับคืนสินค้าและให้ส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย	41-1	1,800	-	-
		12		1,800	

ส่วนลด (Discount)

ในการดำเนินธุรกิจซื้อขายสินค้ามักจะมีการให้ส่วนลดกับผู้ซื้อสินค้า แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่
ประเภทที่ 1 ส่วนลดการค้า (Trade discount)

ตัวอย่างที่ 6.5-1 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 25x1 บริษัท ขายดี จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 10,000 บาท ได้รับส่วนลดการค้า 10% การบันทึกบัญชี จะใช้ยอดราคาสินค้าราคาสุทธิเท่ากับ 9,000 บาท สามารถแสดงการคำนวณราคาสินค้าที่ขายสุทธิได้ดังนี้

ราคาสินค้า (ก่อนหักส่วนลดการค้า)	10,000 บาท
หัก ส่วนลดการค้า 10% ของราคาสินค้า	1,000 บาท
ราคาสินค้าสุทธิ	<u>9,000</u> บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25x1 เม.ย.	20 ซื้อ (Purchases) เงินสด (Cash) กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินสด	51	9,000	-	
		11		9,000	-

ตัวอย่างที่ 6.5-2 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 25x1 บริษัท ขายดี จำกัด ขายสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 20,000 บาท ให้รับส่วนลดการค้า 5%,10% การบันทึกบัญชีจะใช้ราคา 17,100 บาท ในการบันทึกบัญชี สามารถแสดงการคำนวณราคาสินค้าที่ขายสุทธิได้ดังนี้

ราคาสินค้า (ก่อนหักส่วนลดการค้า)	20,000 บาท
หัก ส่วนลดการค้า 5% ของราคาสินค้า	1,000 บาท
ราคาสินค้าก่อนหักส่วนลดอีก 10%	19,000 บาท
หัก ส่วนลดการค้า 10%	1,900 บาท
ราคาสินค้าสุทธิ	<u>17,100</u> บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป		หน้า ..			
วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	
25x1 เม.ย.	20 ซื้อ (Purchases) เงินสด (Cash) กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินสด	51	9,000	-	
		11		9,000	-

ประเภทที่ 2 ส่วนลดเงินสด (Cash discount)

ส่วนลดเงินสดที่จะได้รับนั้น มักจะกำหนดในรูปของเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงิน

เงื่อนไขการให้ส่วนลดเงินสด

ตัวอย่างเงื่อนไขการให้ส่วนลดประเภทอื่นๆ เช่น

เงื่อนไข	คำอธิบาย
n /30	ให้ชำระหนี้ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ปรากฏในใบกำกับสินค้า
3/10, n/30	ถ้าชำระหนี้ค่าสินค้าที่ซื้อเป็นเงินเชื่อภายใน 10 วัน จะได้รับส่วนลดเงินสด 3% ของหนี้ที่ชำระ แต่ต้องชำระหนี้ภายใน 30 วัน
n / EOM	ให้ชำระหนี้ภายในวันสิ้นเดือนของเดือนที่ซื้อสินค้า (EOM ย่อมาจาก End of Month)
2/EOM, n/60	ถ้าชำระภายในสิ้นเดือนที่มีการซื้อสินค้านั้น จะได้รับส่วนลดเงินสด 2% แต่จะต้องชำระหนี้ทั้งหมดภายใน 60 วัน (EOM ย่อมาจาก End of Month)
3/10 ,EOM	ให้ชำระหนี้ภายในวันสิ้นเดือนของเดือนถัดไป แต่ถ้าชำระหนี้ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป จะได้รับส่วนลดเงินสด 3%
3/10 EOM, n/60	ถ้าชำระหนี้ไม่เกินวันที่ 10 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการซื้อสินค้า จะได้รับส่วนลด 3% ของหนี้ที่ชำระ แต่จะต้องชำระหนี้ ภายใน 60 วัน

1.5 การจ่ายชำระเงินค่าสินค้า ในกรณีมีเงื่อนไขส่วนลดเงินสด

ตัวอย่างที่ 6.6 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 100 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

กรณีที่ 1 กิจการซื้อสินค้ามีเงื่อนไขส่วนลด แต่ ณ วันที่จ่ายชำระเงินไม่ได้รับส่วนลดตามระยะเวลาที่กำหนด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	5 ซื้อ	51	100 -	
	เจ้าหนี้การค้า	21		100 -
	กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
วันจ่าย	เจ้าหนี้การค้า	21	100 -	
ชำระ	เงินสด	11		100 -
	กิจการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าและไม่ได้รับส่วนลด			

กรณีที่ 2 กิจการซื้อสินค้ามีเงื่อนไขส่วนลด แต่ ณ วันที่จ่ายชำระเงินได้รับส่วนลดตามระยะเวลาที่กำหนด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	5 ซื้อ	51	100 -	
	เจ้าหนี้การค้า	21		100 -
	กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
วันจ่าย	เจ้าหนี้การค้า	21	100 -	
ชำระ	ส่วนลดรับ	51-2		2 -
	เงินสด	11		98
	กิจการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าและได้รับส่วนลด			

ตัวอย่างที่ 6.7 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 80 บาทไปเป็นเงินเชื่อในราคา 100 บาทเงื่อนไข 2/10, n / 30 ถ้าในวันนี้ บริษัท เอ จำกัด คาดว่าลูกหนี้จะไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ภายใน 10 วัน บริษัท เอ จำกัด จะต้องรับรู้ยอดขาย 100 บาท แต่หาก บริษัท เอ จำกัด คาดว่าลูกหนี้จะสามารถจ่ายชำระหนี้ภายใน 10 วันได้ บริษัท เอ จำกัด จะต้องรับรู้ยอดขายเพียง 98 บาทและต้องประมาณการส่วนลดจ่ายไว้ 2 บาทควบคู่กับการรับรู้ยอดขายการค้า 100 บาท

1.6 การรับชำระเงินค่าสินค้าในกรณีที่มีเงื่อนไขส่วนลดเงินสด

แต่หากลูกหนี้การค้าจ่ายชำระเงินไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ในครั้งแรก

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

	กรณีคาดว่าจะได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย และ ณ วันที่รับชำระได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์	กรณีคาดว่าจะไม่ได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย และ ณ วันที่รับชำระไม่ได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์
25x1 มิ.ย. 5	ลูกหนี้การค้า ขาย ประมาณการส่วนลดจ่าย <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u>	ลูกหนี้การค้า ขาย <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u>
วันรับชำระ	เงินสด ประมาณการส่วนลดจ่าย ลูกหนี้การค้า รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการให้ส่วนลด	เงินสด 100 ลูกหนี้การค้า รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการไม่ได้ให้ส่วนลด

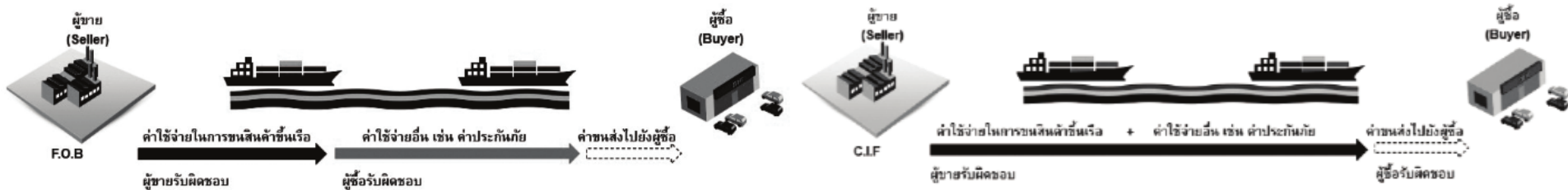
การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

	กรณีคาดว่าจะได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย แต่ ณ วันที่รับชำระไม่ได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์	กรณีคาดว่าจะไม่ได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย แต่ ณ วันที่รับชำระได้ให้ส่วนลด
25x1 มิ.ย. 5	ลูกหนี้การค้า ขาย ประมาณการส่วนลดจ่าย <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u>	ลูกหนี้การค้า ขาย <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u>
วันรับชำระ	เงินสด ประมาณการส่วนลดจ่าย ลูกหนี้การค้า ส่วนลดที่ลูกหนี้ไม่ได้รับ รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการไม่ได้ให้ส่วนลด	เงินสด 98 ส่วนลดจ่าย ลูกหนี้การค้า รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการไม่ได้ให้ส่วนลด

เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่งสินค้า (Terms of transportation)

ในการขนส่งสินค้าทั้งผู้ซื้อและผู้ขายสินค้า ต้องมีการกำหนดว่า ผู้ใดจะต้องรับผิดชอบในการขนส่งสินค้า ทั้งการขนส่งสินค้าในประเทศ หรือ การขนส่งระหว่างประเทศ หรือที่เรียกกันว่า **Incoterm (International Commercial Terms)** ซึ่งโดยทั่วไปเงื่อนไขเกี่ยวกับการขนส่งสินค้ามักจะปรากฏในใบกำกับสินค้าหรือใบส่งของ ทั้งนี้ผู้ซื้อและผู้ขายต้องทำการตกลงกันให้ชัดเจนว่า ค่าขนส่งสินค้า ค่าระวางสินค้า ค่าเบี้ยประกันภัย หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขนส่งสินค้า จะเป็นภาระหรือหน้าที่ของฝ่ายใด เงื่อนไขในการขนส่งสินค้าที่สำคัญมีหลายรูปแบบ เช่น เงื่อนไขการขนส่งแบบ **F.O.B** และ **C.I.F.**

1.7 ค่าขนส่งที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้าเข้ามา

กรณีที่ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อซื้อ และจ่ายค่าขนส่งเองเป็นเงินสด

ตัวอย่างที่ 6.8-1 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาท จากบริษัท สามารถ จำกัด โดยที่ผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง โดยกิจการได้จ่ายค่าขนส่งสินค้าจำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ซื้อ)						การบันทึกบัญชีของบริษัท สามารถ จำกัด (ผู้ขาย)					
25x1 มิ.ย.	5	ซื้อ	51	25,000	-	25x1 มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	25,000	-
		เจ้าหนี้การค้า	21		25,000			ขาย	41		25,000
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ						ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
		ค่าขนส่งเข้า	52	600	-			ไม่ต้องบันทึกบัญชีในส่วน of ค่าขนส่งเพราะผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่งนั้นตามเงื่อนไขการขนส่ง			
		เงินสด	11		600						
		จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อ									

กรณีที่ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อซื้อ แต่ผู้ขายได้จ่ายค่าขนส่งดังกล่าวแทนผู้ซื้อไปก่อน ผู้ซื้อจะต้องบันทึกรายการที่ผู้ขายจ่ายแทนไว้ใน บัญชีเจ้าหนี้การค้า

ตัวอย่างที่ 6.8-2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาท จากบริษัท สามารถ จำกัด โดยบริษัท สามารถ จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง และจ่ายค่าขนส่งสินค้า จำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ซื้อ)						การบันทึกบัญชีของบริษัท สามารถ จำกัด (ผู้ขาย)					
25x1 มิ.ย.	5	ซื้อ	51	25,000	-	25x1 มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	25,000	-
		เจ้าหนี้การค้า	21		25,000			ขาย	41		25,000
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ						ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
		ค่าขนส่งเข้า	52	600	-			ลูกหนี้การค้า	12	600	-
		เจ้าหนี้การค้า	21		600			เงินสด	11		600
		เกิดค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อผู้ขายจ่ายแทน						จ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อ*			

*ผู้ขายจะบันทึกบัญชีการจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อ เนื่องจากมีการจ่ายเงินสดออกไป (ด้านเครดิต) และจะไม่บันทึกบัญชีค่าขนส่ง (ด้านเดบิต) เนื่องจากตามเงื่อนไขการขนส่ง คือ ความรับผิดชอบค่าขนส่งไม่ได้เป็นของผู้ขาย ผู้ขายจึงต้องรับรู้ว่าผู้ซื้อเป็นผู้ขายเพิ่มขึ้นจากการที่ผู้ขายจ่ายค่าขนส่งแทนไปก่อน จึงเดบิต บัญชีลูกหนี้การค้าเพิ่มขึ้นแทน

1.8 ค่าขนส่งที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้าและส่งให้ถึงมือผู้บริโภคหรือลูกค้า

กรณีที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อขาย และจ่ายค่าขนส่งเองเป็นเงินสด

ตัวอย่างที่ 6.9-1 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 25,000 บาท เป็นเงินเชื่อมูลค่า 30,000 บาท ให้บริษัท ลูกน้อง จำกัด เจือนไขผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการได้จ่ายค่าขนส่งสินค้า จำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท ลูกน้อง จำกัด (ผู้ซื้อ)						การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ขาย)					
25x1	มิ.ย.	5	ซื้อ เจ้าหน้าที่การค้า	51	30,000	-					
			ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	21						30,000	-
ไม่ต้องบันทึกบัญชีในส่วนของค่าขนส่งเพราะผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่งนั้นตามเงื่อนไขการขนส่ง											
25x1	มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	30,000	-					
			ขาย	41						30,000	-
			ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ								
			ค่าขนส่งออก	53	600	-					
			เงินสด	11						600	-
			จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ขาย								

กรณีที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อขาย แต่ผู้ซื้อได้จ่ายค่าขนส่งดังกล่าวแทนผู้ขายไปก่อน

ตัวอย่างที่ 6.9-2 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 23,000 บาท เป็นเงินเชื่อมูลค่า 30,000 บาท ให้บริษัท ลูกน้อง จำกัด เจือนไขผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง โดยบริษัท ลูกน้อง จำกัด เป็นผู้จ่ายค่าขนส่งสินค้า จำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท ลูกน้อง จำกัด (ผู้ซื้อ)						การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ขาย)					
25x1	มิ.ย.	5	ซื้อ	51	30,000	-					
			เจ้าหน้าที่การค้า	21						30,000	-
			ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ								
			เจ้าหน้าที่การค้า	21	600	-					
			เงินสด	11						600	-
			จ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขาย*								
25x1	มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	30,000	-					
			ขาย	41						30,000	-
			ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ								
			ค่าขนส่งออก	53	600	-					
			ลูกหนี้การค้า	12						600	-
			เกิดค่าขนส่งสินค้าที่ขายผู้ซื้อจ่ายแทน								

*ผู้ซื้อจะบันทึกบัญชีการจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ขาย เนื่องจากมีการจ่ายเงินสดออกไป (ด้านเครดิต) แต่จะไม่บันทึกบัญชีค่าขนส่ง (ด้านเดบิต) เนื่องจากตามเงื่อนไขการขนส่ง คือ ผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่งความรับผิดชอบค่าขนส่งไม่ได้เป็นของผู้ซื้อ ผู้ซื้อจึงจะต้องรับรู้ว่าผู้ขายซึ่งเคยเป็นเจ้าหน้าที่การค้าได้ลดลงบางส่วน โดยการ เดบิต บัญชีเจ้าหน้าที่การค้า จากการจ่ายค่าขนส่งแทน (เสมือนการที่ผู้ซื้อจ่ายชำระหนี้คืนผู้ขายไปบางส่วน)

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับบัญชีสินค้านี้อื่น ๆ

1. การนำสินค้าไปเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ หรือเพื่อการโฆษณาในกิจการ

วันที่		สมุดรายวันทั่วไป	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x1	1	ค่าโฆษณา	5..	xxx	-		
ม.ค.		ซื้อ	5..			xxx	-
		กิจการนำสินค้าไปแจกให้ลูกค้า					

2. การที่เจ้าของกิจการนำสินค้ามาลงทุนในกิจการของตนเอง จะถือเป็นการเพิ่มทุนของเจ้าของ และกิจการมีสินค้าเพิ่มขึ้น (ในชื่อบัญชีซื้อ)

3. การนำสินค้าไปใช้ส่วนตัว เช่น การนำสินค้าของกิจการ ไปใช้งานที่บ้านตนเอง ที่ไม่ใช่การนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ ให้บันทึกรายการดังกล่าวเป็น บัญชีถอนใช้ส่วนตัว และบันทึกการลดลงของสินค้าคงเหลือในกิจการ (ในชื่อบัญชีซื้อ)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 ม.ค.	1 ซื้อ ทุน-ชื่อเจ้าของ เจ้าของนำสินค้ามาลงทุนในกิจการ	5.. 3..	xxx -	xxx -

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 ม.ค.	1 ถอนใช้ส่วนตัว ชื่อ เจ้าของนำสินค้าไปใช้ส่วนตัว	3.. 5..	xxx -	xxx -

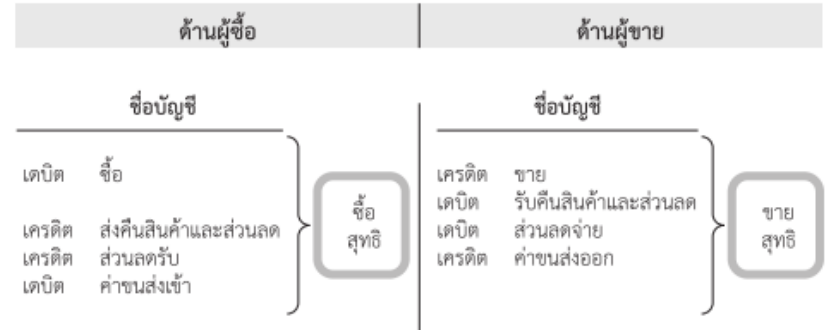
การคำนวณต้นทุนสินค้าขาย (Cost of Goods Sold)

การคำนวณต้นทุนสินค้าขายตามระบบสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวดแบบย่อ เป็นดังนี้

สินค้าคงเหลือต้นงวด		xxx
บวก ซื้อสุทธิ**		xxx
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย		xxx
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด *		(xxx)
ต้นทุนสินค้าขาย		xxx

*สินค้าคงเหลือปลายงวดสามารถหาได้จากการตรวจนับ และตีราคาสินค้าคงเหลือที่มีอยู่จริงในคลังสินค้าของกิจการ ณ วันสิ้นงวดบัญชี

**ยอดซื้อสุทธิ สามารถคำนวณได้จากรายการบัญชีในฝั่งของผู้ซื้อทั้งหมด นั่นคือ

ดังนั้น การคำนวณต้นทุนสินค้าขายแบบละเอียด เป็นดังนี้

สินค้าคงเหลือต้นงวด				xxx
บวก ซื้อสุทธิ				
ซื้อ			xxx	
ค่าขนส่งเข้า			xxx	
หัก ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	(x)			
ส่วนลดรับ	(x)	(xxx)	xxx	
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย				xxx
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด				(xxx)
ต้นทุนสินค้าขาย				xxx

2. การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System)

ลักษณะสำคัญของการบันทึกบัญชีแบบต่อเนื่อง

1. การบันทึกรายการซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบจะบันทึกรายการในชื่อของบัญชีสินค้าคงเหลือ (ไม่ได้บันทึกในชื่อ บัญชีซื้อ)
2. ค่าขนส่งเข้าจะบันทึกเข้าที่บัญชีสินค้าคงเหลือ ไม่ใช่บัญชีค่าขนส่งเข้า รวมถึงรายการส่งคืนสินค้าและส่วนลด และส่วนลดรับก็จะนำไปหักบัญชีสินค้าคงเหลือ โดยที่ไม่ได้แยกบัญชีออกมาโดยเฉพาะ
3. บัญชีแยกประเภทย่อยรายตัวของสินค้าจะถูกบันทึกเพื่อใช้เป็นบัญชีคุมสินค้าคงเหลือ โดยบัญชีย่อยนี้จะบันทึกทั้งปริมาณและราคาของสินค้าคงเหลือ

ด้านผู้ซื้อ

	การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด	การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง
เมื่อซื้อสินค้า	เดบิต ซื้อ	เดบิต สินค้าคงเหลือ
เมื่อมีการส่งคืนสินค้า หรือขอส่วนลดเนื่องจากสินค้ามีตำหนิ	เครดิต ส่งคืนสินค้า และส่วนลด	เครดิต สินค้าคงเหลือ
เมื่อได้รับส่วนลดเงินสด	เครดิต ส่วนลดรับ	เครดิต สินค้าคงเหลือ
เมื่อมีค่าขนส่งเมื่อซื้อ	เดบิต ค่าขนส่งเข้า	เดบิต สินค้าคงเหลือ

ด้านผู้ขาย

	การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด	การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง
เมื่อขายสินค้า	เครดิต ขาย	เครดิต ขาย และบันทึกต้นทุนสินค้าขาย โดยเดบิต ต้นทุนสินค้าขาย เครดิต สินค้าคงเหลือ
เมื่อมีการรับคืนสินค้า	เดบิต รับคืนสินค้าและส่วนลด	เดบิต รับคืนสินค้าและส่วนลด และบันทึกลดต้นทุนสินค้าขาย โดยเดบิต สินค้าคงเหลือ เครดิต ต้นทุนสินค้าขาย
เมื่อให้ส่วนลดเงินสด	เดบิต ส่วนลดจ่าย	เดบิต ส่วนลดจ่าย
เมื่อมีค่าขนส่งเมื่อขาย	เดบิต ค่าขนส่งออก	เดบิต ค่าขนส่งออก

เฉพาะ
สินค้าที่
รับคืน

2.1 เมื่อซื้อสินค้ามาขาย (Purchases of Merchandise)

ตัวอย่างที่ 6.11-1 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินสดมูลค่า 25,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 มิ.ย.	5 สินค้าคงเหลือ (Inventory) เงินสด (Cash) ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	14	25,000	-
		11		25,000 -

ตัวอย่างที่ 6.11-2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 มิ.ย.	5 สินค้าคงเหลือ (Inventory) เจ้าหนี้การค้า (Accounts payable) ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	14	25,000	-
		21		25,000 -

2.2 เมื่อมีการส่งคืนสินค้าและได้รับส่วนลด

ตัวอย่างที่ 6.12-1 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้ส่งสินค้าคืนให้กับผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมากเป็นจำนวน 1,900 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อย ผู้ขายจึงขอให้บริษัท เอ จำกัด เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 200 บาท โดยการส่งคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินสดของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 มิ.ย.	15 เงินสด (Cash)	11	2,100	-
	สินค้าคงเหลือ (Inventory)	14		2,100
	กิจการส่งคืนสินค้าและได้รับส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย			-

ตัวอย่างที่ 6.12-2 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้ส่งสินค้าคืนให้กับผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมากเป็นจำนวน 1,900 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อย ผู้ขายจึงขอให้บริษัท เอ จำกัด เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 200 บาท โดยการส่งคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
25x1 มิ.ย.	15 เจ้าหนี้การค้า (Accounts payable)	21	2,100	-
	สินค้าคงเหลือ (Inventory)	14		2,100
	กิจการส่งคืนสินค้าและได้รับส่วนลด เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย			-

2.3 เมื่อมีการขายสินค้า

ตัวอย่างที่ 6.13-1 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 25,000 บาท เป็นเงินสดมูลค่า 30,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย. 20	เงินสด (Cash)	11	30,000 -	
	ขาย (Sale)	41		30,000 -
	ขายสินค้าเป็นเงินสด			
	ต้นทุนสินค้าขาย (ราคาทุน) (Cost of good sold)	51	25,000 -	
	สินค้าคงเหลือ (ราคาทุน) (Inventory)	14		25,000 -
	บันทึกต้นทุนสินค้าขาย			

ตัวอย่างที่ 6.13-2 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 25,000 บาท เป็นเงินเชื่อมูลค่า 30,000 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย. 20	ลูกหนี้การค้า (Accounts receivable)	11	30,000 -	
	ขาย (Sale)	41		30,000 -
	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
	ต้นทุนสินค้าขาย (ราคาทุน) (Cost of good sold)	51	25,000 -	
	สินค้าคงเหลือ (ราคาทุน) (Inventory)	14		25,000 -
	บันทึกต้นทุนสินค้าขาย			

2.4 เมื่อมีการรับคืนสินค้าหรือให้ส่วนลดราคาสินค้าเนื่องจากสินค้ามีตำหนิ (Sale returns and allowances)

ตัวอย่างที่ 6.14-1 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้รับสินค้าคืนจากลูกค้า เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมาก จากราคาทุนของสินค้า 1,000 บาท ราคาขาย 1,500 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยทางบริษัทจึงขอให้ลูกค้า เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 300 บาท โดยการรับคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการขายสินค้าเป็นเงินสดของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	25 รับคืนสินค้าและส่วนลด (Sales returns and allowance) เงินสด (Cash) กิจการรับคืนสินค้าและให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย สินค้าคงเหลือ (Inventory) ต้นทุนสินค้าขาย (Cost of good sold) บันทึกต้นทุนสินค้าที่รับคืน	41-1	1,800**	-
		11		1,800 -
		14	1,000	-
		51		1,000 -

ตัวอย่างที่ 6.14-2 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ได้รับสินค้าคืนจากลูกค้า เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมาก จากราคาทุนของสินค้า 1,000 บาท ราคาขาย 1,500 บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ชำรุดเสียหายเพียงเล็กน้อยทางบริษัทจึงขอให้ลูกค้า เก็บสินค้านั้นไว้และให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดนั้นอีกจำนวน 300 บาท โดยการรับคืนทั้งหมดนี้เกิดจากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อของบริษัท เอ จำกัด เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 25x1

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	25 รับคืนสินค้าและส่วนลด (Sales returns and allowance) ลูกหนี้การค้า (Accounts receivable) กิจการรับคืนสินค้าและให้ส่วนลดเนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหาย สินค้าคงเหลือ (Inventory) ต้นทุนสินค้าขาย (Cost of good sold) บันทึกต้นทุนสินค้าที่รับคืน	41-1	1,800**	-
		12		1,800 -
		14	1,000	-
		51		1,000 -

ตัวอย่างที่ 6.15 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 100 บาท
เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30

2.5 การจ่ายชำระเงินค่าสินค้า

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

กรณีที่ 1 กิจการซื้อสินค้ามีเงื่อนไขส่วนลด แต่ ณ วันที่จ่ายชำระเงินไม่ได้รับส่วนลดตามระยะเวลาที่กำหนด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	5 สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้การค้า กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	14	100 -	
		21		100 -
		21	100 -	
วันจ่าย ชำระ	เจ้าหนี้การค้า เงินสด กิจการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าและไม่ได้รับ ส่วนลด	21		100 -
		11		100 -

กรณีที่ 2 กิจการซื้อสินค้ามีเงื่อนไขส่วนลด แต่ ณ วันที่จ่ายชำระเงินได้รับส่วนลดตามระยะเวลาที่กำหนด

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า ..

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1 มิ.ย.	5 สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้การค้า กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	14	100 -	
		21		100 -
		21	100 -	
วันจ่าย ชำระ	เจ้าหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เงินสด กิจการจ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าและได้รับส่วนลด	21		2 -
		14		98 -
		11		

2.6 การรับชำระเงินค่าสินค้าในกรณีที่มีเงื่อนไขส่วนลดเงินสด

ตัวอย่างที่ 6.16 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 80 บาทไปเป็นเงินเชื่อในราคา 100 บาทเงื่อนไข 2/10, n / 30

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

	กรณีคาดว่าจะได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย และ ณ วันที่รับชำระได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์	กรณีคาดว่าจะไม่ได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย และ ณ วันที่รับชำระไม่ได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์
25x1 มิ.ย. 5	ลูกหนี้การค้า 100 ขาย 98 ประมาณการส่วนลดจ่าย 2 <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u> ต้นทุนสินค้าขาย 80 สินค้าคงเหลือ 80 <u>บันทึกต้นทุนสินค้าขาย</u> เงินสด 98 ประมาณการส่วนลดจ่าย 2 ลูกหนี้การค้า 100 รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการให้ส่วนลด	ลูกหนี้การค้า 100 ขาย 100 ต้นทุนสินค้าขาย 80 สินค้าคงเหลือ 80 <u>บันทึกต้นทุนสินค้าขาย</u> เงินสด 100 ลูกหนี้การค้า 100 รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการไม่ได้ให้ส่วนลด

แต่หากลูกหนี้การค้าจ่ายชำระเงินไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ในครั้งแรก

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

	กรณีคาดว่าจะได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย แต่ ณ วันที่รับชำระไม่ได้ให้ส่วนลดตามที่คาดการณ์	กรณีคาดว่าจะไม่ได้ให้ส่วนลดในวันที่ขาย แต่ ณ วันที่รับชำระได้ให้ส่วนลด
25x1 มิ.ย. 5	ลูกหนี้การค้า 100 ขาย 98 ประมาณการส่วนลดจ่าย 2 <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u> ต้นทุนสินค้าขาย 80 สินค้าคงเหลือ 80 <u>บันทึกต้นทุนสินค้าขาย</u> เงินสด 100 ประมาณการส่วนลดจ่าย 2 ลูกหนี้การค้า 100 ส่วนลดที่ลูกหนี้ไม่ได้รับ 2 รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการไม่ได้ให้ส่วนลด	ลูกหนี้การค้า 100 ขาย 100 <u>ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ</u> ต้นทุนสินค้าขาย 80 สินค้าคงเหลือ 80 <u>บันทึกต้นทุนสินค้าขาย</u> เงินสด 98 ส่วนลดจ่าย 2 ลูกหนี้การค้า 100 รับชำระเงินภายใต้เงื่อนไขการให้ส่วนลด
วันรับชำระ		

2.7 เมื่อมีการจ่ายค่าขนส่งจากการซื้อสินค้าเข้ามา (Freight-in)

กรณีที่ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อซื้อ และจ่ายค่าขนส่งเองเป็นเงินสด

ตัวอย่างที่ 6.17-1 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาทจาก บริษัท สามารถ จำกัด เงื่อนไขผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง โดยกิจการเป็นผู้จ่ายค่าขนส่งสินค้า จำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ซื้อ)

25x1	มิ.ย.	5	สินค้าคงเหลือ	14	25,600*	-	
			เจ้าหนี้การค้า	21			25,000
			เงินสด	11			600
			ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อและจ่ายค่าขนส่งสินค้าเป็นเงินสด				
*จ่ายค่าสินค้า 25,000 บาท และค่าขนส่ง 600 บาท ซึ่งถือเป็นต้นทุนการได้มาในตัวของสินค้า							

การบันทึกบัญชีของบริษัท สามารถ จำกัด (ผู้ขาย)

25x1	มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	25,000	-	
			ขาย	41			25,000
			ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ				
ไม่ต้องบันทึกบัญชีในส่วนของค่าขนส่งเพราะผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่งนั้นตามเงื่อนไขการขาย							

กรณีที่ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบค่าขนส่งเมื่อซื้อ แต่ผู้ขายได้จ่ายค่าขนส่งดังกล่าวแทนผู้ซื้อไปก่อน ผู้ซื้อจะต้องบันทึกรายการที่ผู้ขายจ่ายแทนไว้ใน บัญชีเจ้าหนี้การค้า

ตัวอย่างที่ 6.17-2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 25x1 บริษัท เอ จำกัด ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมูลค่า 25,000 บาทจากบริษัท สามารถ จำกัด เงื่อนไขผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่งโดยบริษัท สามารถ จำกัด ได้จ่ายค่าขนส่งสินค้าแทนไป จำนวน 600 บาท

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกบัญชีของบริษัท เอ จำกัด (ผู้ซื้อ)

25x1	มิ.ย.	5	สินค้าคงเหลือ	14	25,600	-	
			เจ้าหนี้การค้า	21			25,600
			ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อและเจ้าหนี้ชำระค่าขนส่งแทน				

การบันทึกบัญชีของบริษัท สามารถ จำกัด (ผู้ขาย)

25x1	มิ.ย.	5	ลูกหนี้การค้า	12	25,000	-	
			ขาย	41			25,000
			ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ				
			ลูกหนี้การค้า	12	600	-	
			เงินสด	11			600
			จ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อ*				

*ผู้ขายจะบันทึกการจ่ายค่าขนส่งแทนผู้ซื้อ เนื่องจากมีการจ่ายเงินสดออกไป(ด้านเครดิต) แต่จะไม่บันทึกค่าขนส่ง(ด้านเดบิต) เนื่องจากตามเงื่อนไขการขายเป็นความรับผิดชอบของผู้ซื้อ

ตัวอย่างที่ 6.19 ต่อไปนี้เป็นบททดลองของบริษัท แสงทอง จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x0

บริษัท แสงทอง จำกัด
บททดลอง
วันที่ 31 ธันวาคม 25x0

	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	350,888	
ลูกหนี้การค้า	12	16,000	
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	12-1		300
สินค้าคงเหลือ	13	20,000	
ที่ดิน	14	100,000	
ยานพาหนะ	15	50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	15-1		20,000
อุปกรณ์สำนักงาน	16	38,500	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	16-1		5,000
เจ้าหนี้การค้า	21		31,700
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	22		888
หุ้นสามัญ	31		430,000
กำไรสะสม	32		87,500
รวม		<u>575,388</u>	<u>575,388</u>

รายการค้าระหว่างปี 25x1 มีดังนี้

- ม.ค. 2 ซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 20,000 บาท ส่วนลดการค้า 2% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/130, n/150 เงื่อนไขผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการจ่ายค่าขนส่งเป็นเงินสด 200 บาท
- ม.ค. 3 ขายสินค้าเป็นเงินสด 30,000 บาท (ต้นทุน 20,000 บาท) ส่วนลดการค้า 3% เงื่อนไขผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการจ่ายค่าขนส่ง 300 บาท
- ม.ค. 4 ส่งคืนสินค้าที่ซื้อไปเมื่อวันที่ 2 ม.ค. จำนวน 4,000 บาท ซึ่งเป็นราคาก่อนหักส่วนลดการค้า และขอส่วนลด เนื่องจากสินค้ามีตำหนิ 580 บาท
- ม.ค. 5 ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินสด 1,500 บาท
- 30 จ่ายค่าภาษีนิติบุคคลที่ค้างจ่ายเมื่อปีที่แล้วเป็นเงินสด
- ก.พ. 10 ' ม.ค. 30 ' ค่าสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 2 ม.ค. ทั้งหมด
- มี.ค. 12 ขายสินค้าเป็นเงินสด 20,000 บาท (ต้นทุน 12,000 บาท) เงื่อนไขการชำระเงิน 3/50, n/80 เงื่อนไขผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการจ่ายค่าขนส่งแทนไป 500 บาท
- มี.ค. 19 รับคืนสินค้าที่ขายเมื่อวันที่ 12 มี.ค. เนื่องจากสินค้ามีตำหนิ สินค้ามีราคาขาย 5,000 บาท
- เม.ย. 12 รับชำระหนี้ค่าสินค้า และค่าขนส่ง สำหรับสินค้าที่ขายไปเมื่อวันที่ 12 มี.ค. พร้อมให้ส่วนลดเงินสด
- เม.ย. 14 จ่ายชำระหนี้ค่าอุปกรณ์สำนักงาน
- พ.ค. 15 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 25,000 บาท ส่วนลดการค้า 2% เงื่อนไขผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการจ่ายค่าขนส่ง 500 บาท
- มิ.ย. 17 ขายสินค้าเป็นเงินสด 10,000 บาท (ต้นทุน 7,000 บาท) ส่วนลดการค้า 1% เงื่อนไขผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบค่าขนส่ง กิจการจ่ายค่าขนส่ง 500 บาท

มี.ค.

การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
25x1				
ม.ค.	2	สินค้าคงเหลือ	13	19,600 -
		เจ้าหนี้การค้า	21	19,600 -
		ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อได้รับส่วนลดการค้า 2%		
		สินค้าคงเหลือ	13	200 -
		เงินสด	11	200 -
		จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อ		
ม.ค.	3	เงินสด	11	29,100 -
		ขาย	41	29,100 -
		ขายสินค้าเป็นเงินสดให้ส่วนลดการค้า 3%		
	3	ต้นทุนสินค้าขาย	51	20,000 -
		สินค้าคงเหลือ	13	20,000 -
		บันทึกต้นทุนของสินค้าที่ขาย		
		ค่าขนส่งออก	53	300 -
		เงินสด	11	300 -
		จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ขาย		
ม.ค.	4	เจ้าหนี้การค้า	21	4,500 -
		สินค้าคงเหลือ	13	4,500 -
		ส่งคืนสินค้าและขอส่วนลดเนื่องจากสินค้ามีตำหนิ		
ม.ค.	5	อุปกรณ์สำนักงาน	17	1,500 -
		เจ้าหนี้อุปกรณ์สำนักงาน	23	1,500 -
		ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินเชื่อ		
ม.ค.	30	ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	22	888 -
		เงินสด	11	888 -
		จ่ายค่าภาษีนิติบุคคลที่ค้างจ่าย		
ก.พ.	10	เจ้าหนี้การค้า (19,600 - ส่งคืนฯ 4,500)	21	15,100 -
		เงินสด	11	14,798 -
		สินค้าคงเหลือ	51-2	302 -
		จ่ายชำระหนี้ค่าสินค้าและได้รับส่วนลดเงินสด		

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
มี.ค.	12	ลูกหนี้การค้า	12	20,000 -
		ขาย	41	20,000 -
		ต้นทุนสินค้าขาย	51	12,000 -
		สินค้าคงเหลือ	13	12,000 -
		บันทึกต้นทุนของสินค้าที่ขาย		
		ลูกหนี้การค้า	12	500 -
		เงินสด	11	500 -
		จ่ายค่าขนส่งสินค้า		
มี.ค.	19	รับคืนสินค้าและส่วนลด	41-1	5,000 -
		ลูกหนี้การค้า	12	5,000 -
		รับคืนสินค้าจากลูกค้า		
		สินค้าคงเหลือ	13	3,000 -
		ต้นทุนสินค้าขาย	51	3,000 -
		บันทึกลดต้นทุนของสินค้าเนื่องจากการรับคืน		
เม.ย.	12	เงินสด	11	15,050 -
		ส่วนลดจ่าย	41-2	450 -
		ลูกหนี้การค้า (20,000 + ค่าขนส่ง 500 - รับคืน 5,000)	12	15,500 -
		รับชำระหนี้ค่าสินค้าให้ส่วนลดเงินสด และรับชำระหนี้ค่าขนส่ง		
เม.ย.	14	เจ้าหนี้อุปกรณ์สำนักงาน	23	1,500 -
		เงินสด	11	1,500 -
		จ่ายชำระหนี้ค่าอุปกรณ์สำนักงาน		
พ.ค.	15	สินค้าคงเหลือ	13	24,500 -
		เงินสด	11	24,500 -
		ซื้อสินค้าเป็นเงินสด		
		สินค้าคงเหลือ	13	500 -
		เงินสด	11	500 -
		จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อ		

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 3

วันที่		รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
มิ.ย.	17	เงินสด	11	9,900	-	
		ขาย	41		9,900 -	
		ขายสินค้าเป็นเงินสด				
		ต้นทุนสินค้าขาย	51	7,000	-	
		สินค้าคงเหลือ	13			7,000 -
		บันทึกต้นทุนของสินค้าที่ขาย				
		ค่าขนส่งออก	53	500	-	
		เงินสด	11		500 -	
		จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ขาย				

งบทดลองสำหรับปี 25X1 หลังการบันทึกรายการค้า
ของบริษัท แสงทอง จำกัด เปรียบเทียบระหว่างการ
บันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด และการบันทึกบัญชี
สินค้าแบบต่อเนื่อง

สินค้าคงเหลือต้นงวด (จากโจทย์)		20,000
บวก	ซื้อสุทธิ	
	ซื้อ	44,100
	ค่าขนส่งเข้า	700
หัก	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	(4,500)
	ส่วนลดรับ	(302)
		<u>39,998</u>
สินค้ามีไว้เพื่อขาย		59,998
หัก	สินค้าคงเหลือปลายงวด	(23,998)
ต้นทุนสินค้าขาย		<u>36,000</u>

รายได้จากการขายมีรายละเอียดดังนี้		
	ขาย	59,000
หัก	รับคืนและส่วนลด	(5,000)
	ส่วนลดจ่าย	(450)
	ขายสุทธิ	<u>53,550</u>

บริษัท แสงทอง จำกัด					
งบทดลอง					
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1					
	บันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด			บันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง	
	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	361,252		361,252	
ลูกหนี้การค้า	12	16,000		16,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		300		300
สินค้าคงเหลือ	13	20,000 (ต้นเดือน ธ.ค.)		23,998 (ปลายเดือน ธ.ค.)	
ที่ดิน	14	100,000		100,000	
ยานพาหนะ	15	50,000		50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	15-1		20,000		20,000
อุปกรณ์สำนักงาน	16	40,000		40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	16-1		5,000		5,000
เจ้าหนี้การค้า	21		31,700		31,700
หุ้นสามัญ	31		430,000		430,000
กำไรสะสม	32		87,500		87,500
ขาย	41		59,000		59,000
รับคืนสินค้าและส่วนลด	41-1	5,000		5,000	
ส่วนลดจ่าย	41-2	450		450	
ซื้อ	51	44,100			
ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	51-1		4,500		
ส่วนลดรับ	51-2		302		
ค่าขนส่งเข้า	52	700			
ต้นทุนสินค้าขาย	51				36,000
ค่าขนส่งออก	53	800		800	
รวม		<u>638,302</u>	<u>638,302</u>	<u>633,500</u>	<u>633,500</u>

ขั้นตอนในการจัดทำกระดาษทำการสำหรับ กิจการที่มีการซื้อขายสินค้า

1. ในกรณีบันทึกบัญชีตามวิธีสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด

จากยอดคงเหลือในงบทดลอง ของบริษัท แสงทอง จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี 1 ปี เป็นดังนี้

เงินสด	361,252	หุ้นสามัญ	430,000
ลูกหนี้การค้า	16,000	กำไรสะสม	87,500
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	300	ขาย	59,000
สินค้าคงเหลือ (1 ม.ค. 25x1)	20,000	รับคืนสินค้าและส่วนลด	5,000
ที่ดิน	100,000	ส่วนลดจ่าย	450
ยานพาหนะ	50,000	ซื้อ	44,100
ค่าเสื่อมราคาสะสม - ยานพาหนะ	20,000	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	4,500
อุปกรณ์สำนักงาน	40,000	ส่วนลดรับ	302
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์ฯ	5,000	ค่าขนส่งเข้า	700
เจ้าหนี้การค้า	31,700	ค่าขนส่งออก	800

ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับรายการปรับปรุง มีดังนี้

1. ให้สำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญร้อยละ 2 ของยอดลูกหนี้การค้า
2. คิดค่าเสื่อมราคายานพาหนะร้อยละ 20 ต่อปี
3. คิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ร้อยละ 5 ต่อปี
4. ภาษีนิติบุคคลอัตราร้อยละ 20
5. สินค้าปลายงวดตรวจนับ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ได้ 23,998 บาท

จากข้อมูลข้างต้น สามารถนำไปปรับปรุงรายการและบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป ได้ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	
25x1 ธ.ค. 31	หนี้สงสัยจะสูญ	5..	20	-		
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1..			20	-
	สำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ					
	ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	5..	10,000	-		
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	1..			10,000	-
	ปรับปรุงบัญชีค่าเสื่อมราคายานพาหนะปี 25x1					
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	1..	2,000	-		
	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	4..			2,000	-
ปรับปรุงบัญชีค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ปี 25x1						
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	5..	946	-			
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	2..				946	-
บันทึกภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย						

	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	361,252				361,252				361,252	
ลูกหนี้การค้า	16,000				16,000				16,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		300		a) 20		320				320
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	20,000				20,000		20,000			
ที่ดิน	100,000				100,000				100,000	
ยานพาหนะ	50,000				50,000				50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ		20,000		b)10,000		30,000				30,000
อุปกรณ์สำนักงาน	40,000				40,000				40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ฯ		5,000		c)2,000		7,000				7,000
เจ้าหนี้การค้า		31,700				31,700				31,700
หุ้นสามัญ		430,000				430,000				430,000
กำไรสะสม		87,500				87,500				87,500
ขาย		59,000				59,000	59,000			
รับคืนสินค้าและส่วนลด	5,000				5,000		5,000			
ส่วนลดจ่าย	450				450		450			
ซื้อ	44,100				44,100		44,100			
ส่งคืนสินค้าและส่วนลด		4,500				4,500		4,500		
ส่วนลดรับ		302				302		302		
ค่าขนส่งเข้า	700				700		700			
ค่าขนส่งออก	800				800		800			
	638,302	638,302								
หนี้สงสัยจะสูญ			a) 20		20		20			
ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ			b)10,000		10,000		10,000			
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ฯ			c)2,000		2000		2000			
			12,020	12,020	650,322	650,322				
สินค้าคงเหลือ (ปลายงวด)							23,998	23,998		
กำไรก่อนหักภาษี							/4,730			
							87,800	87,800		

	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
กำไรก่อนหักภาษี								/4,730		
ภาษีนิติบุคคล							d)946			
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย										d) 946
กำไรสุทธิ							3,784			3,784
							4,730	4,730	591,250	591,250

- a) สำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ b) ปรับปรุงค่าเสื่อมราคายานพาหนะ
 c) ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ d) บันทึกภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย

2. ในกรณีบันทึกบัญชีตามวิธีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง

จากยอดคงเหลือในงบทดลอง ของบริษัท แสงทอง จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 ซึ่งเป็นวันสิ้นงวดบัญชี 1 ปี เป็นดังนี้

เงินสด	361,252	เจ้าหนี้การค้า	31,700
ลูกหนี้การค้า	16,000	หุ้นสามัญ	430,000
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	300	กำไรสะสม	87,500
สินค้าคงเหลือ (31 ธ.ค. 25x1)	23,998	ขาย	59,000
ที่ดิน	100,000	รับคืนสินค้าและส่วนลด	5,000
ยานพาหนะ	50,000	ส่วนลดจ่าย	450
ค่าเสื่อมราคาสะสม - ยานพาหนะ	20,000	ต้นทุนสินค้าขาย	36,000
อุปกรณ์สำนักงาน	40,000	ค่าขนส่งออก	800
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์ฯ	5,000		

ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับรายการปรับปรุงมี ดังนี้

1. ให้สำรองหนี้สงสัยจะสูญร้อยละ 2 ของยอดลูกหนี้การค้า
2. คิดค่าเสื่อมราคายานพาหนะร้อยละ 20 ต่อปี
3. คิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ร้อยละ 5 ต่อปี
4. ภาษีนิติบุคคลอัตราร้อยละ 20

บริษัท แสงทอง จำกัด
 กระจายหักการ
 สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	361,252				361,252				361,252	
ลูกหนี้การค้า	16,000				16,000				16,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		300		a) 20		320				320
สินทรัพย์คงเหลือ (ปลายงวด)	23,998				23,998				23,998	
ที่ดิน	100,000				100,000				100,000	
ยานพาหนะ	50,000				50,000				50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ		20,000		b)10,000		30,000				30,000
อุปกรณ์สำนักงาน	40,000				40,000				40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ฯ		5,000		c)2,000		7,000				7,000
เจ้าหนี้การค้า		31,700				31,700				31,700
หุ้นสามัญ		430,000				430,000				430,000
กำไรสะสม		87,500				87,500				87,500
ขาย		59,000				59,000		59,000		
รับคืนสินค้าและส่วนลด	5,000				5,000		5,000			
ส่วนลดจ่าย	450				450		450			
ต้นทุนสินค้าขาย	36,000				36,000		36,000			
ค่าขนส่งออก	800				800		800			
	633,500	633,500								
หนี้สงสัยจะสูญ				a) 20		20		20		
ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ				b)10,000		10,000		10,000		
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ฯ				c)2,000		2,000		2,000		
			12,020	12,020	645,520	645,520				
กำไรก่อนหักภาษียกไป								/4,730		
							59,000	59,000		

	งบทดลองก่อนปรับปรุง		รายการปรับปรุง		งบทดลองหลังปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบแสดงฐานะการเงิน	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
กำไรก่อนหักภาษียกไป								/4,730		
ภาษีนิติบุคคล							d)946			
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย										d) 946
กำไรสุทธิ							3,784			3,784
							4,730	4,730	591,250	591,250

- a) สำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
- b) ปรับปรุงค่าเสื่อมราคายานพาหนะ
- c) ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์
- d) บันทึกภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย

ขั้นตอนการปิดบัญชีของกิจการพาณิชย์กรรม (ซื้อขายสินค้า) (กรณีบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด)

สำหรับขั้นตอนการปิดบัญชีของกิจการพาณิชย์กรรม มีขั้นตอนของการปิดบัญชีอยู่หลายรูปแบบ ในที่นี้จะขอแสดงขั้นตอนการปิดบัญชีโดยเปิดบัญชีต้นทุนขาย มีขั้นตอนการปิดบัญชี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 โอนปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณต้นทุนสินค้าขายไปบัญชีต้นทุนสินค้าขาย (ถือเป็นหมวดค่าใช้จ่าย)

ขั้นตอนที่ 2 โอนปิดบัญชีต้นทุนสินค้าขาย (ที่คำนวณได้จากขั้นตอนที่ 1) และบัญชีในหมวดค่าใช้จ่ายไปบัญชีกำไรขาดทุน

ขั้นตอนที่ 3 โอนปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหมวดรายได้ไปบัญชีกำไรขาดทุน

ขั้นตอนที่ 4 โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนที่ได้จากการเปรียบเทียบบัญชีกำไรขาดทุนในขั้นตอนที่ 3 และ บัญชีกำไรขาดทุนในขั้นตอนที่ 2 ไปบัญชีในหมวดส่วนของผู้ถือหุ้น

4.1 ไปบัญชีทุน (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของเจ้าของคนเดียว) โดยหากบัญชีในหมวดรายได้ (จากการปิดบัญชีขั้นตอนที่ 3) มากกว่าบัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย (จากการปิดบัญชีขั้นตอนที่ 2) จะถือว่ากิจการมีผลกำไรจากการดำเนินงาน และผลกำไรนั้นจะถือเป็นกำไรสุทธิของบัญชีทุนให้กับเจ้าของ (ด้านเครดิต) แต่หากบัญชีในหมวดรายได้น้อยกว่าบัญชีในหมวดค่าใช้จ่ายจะถือว่ากิจการมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน และผลขาดทุนนั้นจะถือเป็นกำไรสุทธิของบัญชีทุนที่เจ้าของต้องรับผิดชอบผลขาดทุนนั้น (ด้านเดบิต)

4.2 ไปบัญชีกำไรสะสม (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของบริษัท) โดยหากบัญชีในหมวดรายได้ (จากการปิดบัญชีขั้นตอนที่ 3) มากกว่าบัญชีในหมวดค่าใช้จ่าย (จากการปิดบัญชีขั้นตอนที่ 2) จะถือว่ากิจการมีผลกำไรจากการดำเนินงาน และผลกำไรนั้นจะถือเป็นกำไรสุทธิของบัญชีกำไรสะสมของบริษัท (ด้านเครดิต) แต่หากบัญชีในหมวดรายได้น้อยกว่าบัญชีในหมวดค่าใช้จ่ายจะถือว่ากิจการมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน และผลขาดทุนนั้นจะถือเป็นกำไรสุทธิของบัญชีกำไรสะสมของบริษัท (ด้านเดบิต) ด้วยเช่นกัน

** เมื่อทำขั้นตอนที่ 4 นี้เรียบร้อยแล้ว บัญชีกำไรขาดทุนจะถูกปิดด้วย **

ขั้นตอนที่ 5 แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

5.1 โอนปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัวไปบัญชีทุน (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของเจ้าของคนเดียว) ทั้งนี้เพราะ บัญชีเบิกใช้ส่วนตัวเป็นการที่เจ้าของนำสินทรัพย์ของกิจการไปใช้ส่วนตัว การเบิกใช้ส่วนตัวจึงถือเป็นกำไรสุทธิของเจ้าของ (ด้านเดบิต)

5.2 โอนปิดบัญชีเงินปันผลจ่ายไปบัญชีกำไรสะสม (กรณีจัดตั้งกิจการในรูปของบริษัท) ทั้งนี้เพราะ บัญชีเงินปันผลจ่ายเป็นการที่บริษัทจ่ายสินทรัพย์ไปให้กับผู้ถือหุ้น การจ่ายเงินปันผลของบริษัทจึงทำให้กำไรสุทธิของบริษัทต้องลดลง (ด้านเดบิต)

กระดาษทำการ

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	ยอดคงเหลือถึงวันปรับปรุง	
		เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	361,252	
ลูกหนี้การค้า	12	16,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		320
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	13	20,000	
ที่ดิน	14	100,000	
ยานพาหนะ	15	50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	15-1		30,000
อุปกรณ์สำนักงาน	16	40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์	16-1		7,000
เจ้าหนี้การค้า	21		31,700
หุ้นสามัญ	31		430,000
กำไรสะสม	32		87,500
ขาย	41		59,000
รับคืนสินค้าและส่วนลด	41-1	5,000	
ส่วนลดจ่าย	41-2	450	
ซื้อ	51	44,100	
ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	51-1		4,500
ส่วนลดรับ	51-2		302
ค่าขนส่งเข้า	52	700	
ค่าขนส่งออก	53	800	
หนี้สงสัยจะสูญ	54	20	
ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	55	10,000	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์	56	2,000	
ภาษีนิติบุคคล	57	946	
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	22		946

*ภาษีนิติบุคคล = 20% [รายได้ (53,550) - ค่าใช้จ่ายก่อนภาษี (48,820)]

** กรณีกิจการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง ในการปิดบัญชีให้เริ่มต้นที่ชั้นตอนที่ 2 ทั้งนี้เพราะ การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่องจะมีการบันทึกบัญชีเพื่อหาผลค้าของต้นทุนสินค้าขายในระหว่างงวดบัญชีอยู่แล้ว

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
ชั้นตอนที่ 1				
ธ.ค. 31	สินค้าคงเหลือปลายงวด	13	23,998	
	ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	51-1	4,500	
	ส่วนลดรับ	51-2	302	
	ต้นทุนสินค้าขาย	58	36,000	
	↳ สินค้าคงเหลือต้นงวด	13		20,000
	ซื้อ	51		44,100
	ค่าขนส่งเข้า	52		700
	ปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนขาย			
ชั้นตอนที่ 2				
ธ.ค. 31	กำไรขาดทุน	33	49,766	
	ต้นทุนสินค้าขาย	58		36,000
	ค่าขนส่งออก	53		800
	หนี้สงสัยจะสูญ	54		20
	ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	55		10,000
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์	56		2,000
	ภาษีนิติบุคคล	57		946
	ปิดบัญชีต้นทุนขาย และค่าใช้จ่าย			
ชั้นตอนที่ 3				
ธ.ค. 31	ขาย	41	59,000	เหลือผลดำเนินงาน Cr. 3,784 บาท
	รับคืนสินค้าและส่วนลด	41-1		
	ส่วนลดจ่าย	41-2		
	กำไรขาดทุน	33		53,550
	ปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับรายได้			
ชั้นตอนที่ 4				
ธ.ค. 31	กำไรขาดทุน	33	3,784	
	กำไรสะสม	32		3,784
	ปิดบัญชีกำไรขาดทุน			
ชั้นตอนที่ 5				
ธ.ค. 31	กำไรสะสม	32	XX	
	เงินปันผลจ่าย	3.		XX
	ปิดบัญชีเงินปันผลจ่าย (ถ้ามี)			

การหายออกเหลือยกไปและยอดคงเหลือยกมา

จากตัวอย่างของบริษัท แสงทอง จำกัด จะขอแสดงการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท รวมทั้งบัญชีที่เปิดขึ้นใหม่ คือ บัญชีกำไรขาดทุน และแสดงยอดคงเหลือยกไป สำหรับบัญชีใหม่หมวดสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นบัญชีถาวร ดังนี้

สินทรัพย์		ลูกหนี้การค้า	
เงินสด	เลขที่บัญชี 11	ลูกหนี้การค้า	เลขที่บัญชี 12
25x1	25x1	25x1	25x1
ม.ค. 1 ยอดยกมา	350,888	ม.ค. 1 ยอดยกมา	16,000
ก.พ. 3 ขาย	29,100	มิ.ย. 12 ขาย	20,000
ก.ย. 17 ขาย	9,900	เงินสด	500
พ.ย.22 ลูกหนี้การค้า	15,050	พ.ค.10 เจ้าหนี้การค้า	14,798
		มิ.ย. 12 ลูกหนี้การค้า	500
		ก.ค. 14 เจ้าหนี้การค้า	1,500
		ส.ค. 15 ซื้อ	24,500
		ค่าขนส่งเข้า	500
		ก.ย. 17 ค่าขนส่งออก	500
		ธ.ค. 31 ยอดยกไป	361,252
	404,938		320
	404,938		320
25x2		25x1	25x1
ม.ค. 1 ยอดยกมา	361,252	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	320
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	300
		ธ.ค. 31 หนี้สงสัยจะสูญ	20
			320
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	320
		ที่ดิน	
		25x1	25x1
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	100,000
		ธ.ค. 31 ยอดยกไป	100,000
			100,000
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	100,000
		ยานพาหนะ	เลขที่บัญชี 15
25x1	25x1	25x1	25x1
ม.ค. 1 ยอดยกมา	50,000	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	50,000
	50,000		50,000
25x2		25x1	25x1
ม.ค. 1 ยอดยกมา	50,000	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	30,000
			30,000
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	30,000

อุปกรณ์สำนักงาน		เลขที่บัญชี 16		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน เลขที่บัญชี 16-1	
25x1	25x1	25x1	25x1	25x1	25x1
ม.ค. 1 ยอดยกมา	38,500	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	40,000	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	5,000
เม.ย.14 เจ้าหนี้การค้า	1,500				
	40,000		40,000		ธ.ค.31 ค่าเสื่อมราคา
					2,000
					7,000
25x2		25x1	25x1	25x2	25x2
ม.ค. 1 ยอดยกมา	40,000	ม.ค. 1 ยอดยกมา	40,000	ม.ค. 1 ยอดยกมา	7,000

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
เจ้าหนี้การค้า		เลขที่บัญชี 21	
เจ้าหนี้การค้า	เลขที่บัญชี 21	ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	เลขที่บัญชี 22
25x1	25x1	25x1	25x1
มี.ค. 4 ส่งคืนสินค้า	4,500	เม.ย. 30 เงินสด	888
พ.ค. 10 บัญชีต่างๆ	15,100	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	946
			ธ.ค. 31 ภาษีนิติบุคคล
			946
ก.ค. 14 เงินสด	1,500	เม.ย. 5 อุปกรณ์ฯ	1,834
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	31,700		1,834
	52,800		
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	946
		หุ้นสามัญ	เลขที่บัญชี 31
25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	430,000	ม.ค. 1 ยอดยกมา	430,000
	430,000		430,000
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	430,000
		กำไรสะสม	เลขที่บัญชี 32
25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 ยอดยกไป	91,284	ธ.ค. 31 ยอดยกไป	87,500
			ธ.ค. 31 สูญขาดขาด
			3,784
			91,284
		25x2	25x2
		ม.ค. 1 ยอดยกมา	91,284
		กำไรขาดทุน	เลขที่บัญชี 33
25x1	25x1	25x1	25x1
ธ.ค. 31 บัญชีต่างๆ	49,766	ธ.ค. 31 บัญชีต่างๆ	53,550
กำไรสะสม	3,784		
	53,550		53,550

** เมื่อทำขั้นตอนที่ 4 นี้เรียบร้อยแล้ว บัญชีกำไรขาดทุนจะถูกปิดด้วย **

← ปิดบัญชีขั้นตอนที่ 2 49,766
ปิดบัญชีขั้นตอนที่ 3 53,550

จากตัวอย่างของบริษัท แสงทอง จำกัด สามารถแสดงงบทดลองหลังรายการปิดบัญชี
ได้ดังนี้

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบทดลองหลังการปิดบัญชี
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

	หน่วย : บาท		
	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	361,252	
ลูกหนี้การค้า	12	16,000	
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	12-1		320
สินค้าคงเหลือปลายงวด	13	23,998	
ที่ดิน	14	100,000	
ยานพาหนะ	15	50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	15-1		30,000
อุปกรณ์สำนักงาน	16	40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	16-1		7,000
เจ้าหนี้การค้า	21		31,700
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	22		946
หุ้นสามัญ	31		430,000
กำไรสะสม	32		91,284
	บาท	<u>591,250</u>	<u>591,250</u>

งบการเงิน

1. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

1.1 ส่วนของกำไรขาดทุนในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบแสดงยอดขั้นเดียว (Single Step)

บริษัท แสงทอง จำกัด
กระดาษทำการ (บางส่วน)
วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบกำไรขาดทุน	
		เดบิต	เครดิต
สินค้าคงเหลือต้นงวด**	13	20,000	
ขาย	41		59,000
รับคืนสินค้าและส่วนลด	41-1	5,000	
ส่วนลดจ่าย	41-2	450	
ซื้อ**	51	44,100	
ส่งคืนสินค้าและส่วนลด**	51-1		4,500
ส่วนลดรับ**	51-2		302
ค่าขนส่งเข้า**	52	700	
ค่าขนส่งออก	53	800	
หนี้สงสัยจะสูญ	54	20	
ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ	55	10,000	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ฯ	56	2,000	
ภาษีนิติบุคคล	57	946	
สินค้าคงเหลือปลายงวด**	13		23,998

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : บาท

รายได้ :				
ขาย		59,000		รายได้จากการขาย
หัก รับคืนสินค้าและส่วนลด	(5,000)			
ส่วนลดจ่าย	(450)	(5,450)	53,550	
ค่าใช้จ่าย :				
**ต้นทุนสินค้าขาย		36,000		
ค่าขนส่งออก		800		ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร
หนี้สงสัยจะสูญ		20		
ค่าเสื่อมราคา-ยานพาหนะ		10,000		
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ฯ		2,000		
ภาษีนิติบุคคล		946	49,766	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ			3,784	

ไปแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนผู้ถือหุ้น

**เป็นบัญชีที่ใช้ประกอบการคำนวณต้นทุนสินค้าขาย ซึ่งจะแสดงวิธีการคำนวณในหน้าถัดไป

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

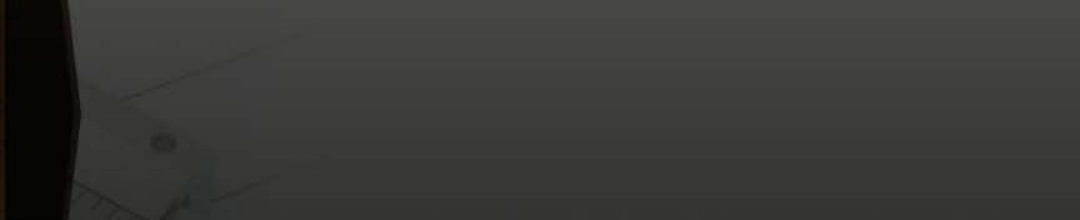
	หน่วย : บาท	
หมายเหตุ	25x1	25x0
รายได้		ตัวเลขสมมติ
รายได้จากการขาย	53,550	52,000
ค่าใช้จ่าย		
ต้นทุนสินค้าขาย	36,000	35,000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	12,820	12,560
รวมค่าใช้จ่าย	48,820	47,560
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	4,730	4,440
ต้นทุนทางการเงิน	-	-
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	4,730	4,440
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (สมมติ 20%)	946	888
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	3,784	3,552
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (สมมติมี 1,000 หุ้น)	3.784	3.552

การคำนวณต้นทุนสินค้าขาย

หน่วย : บาท

สินค้าคงเหลือต้นงวด		20,000	
<u>บวก</u> ซื้อสุทธิ			
<u>ซื้อ</u>	44,100		
<u>บวก</u> ค่าขนส่งเข้า	700		
<u>หัก</u> ส่งคืนสินค้าและส่วนลด	(4,500)		
<u>ส่วนลดรับ</u>	<u>(302)</u>	<u>39,998</u>	
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย		59,998	
<u>สินค้าคงเหลือปลายงวด</u>		<u>(23,998)</u>	
ต้นทุนสินค้าขาย		<u>36,000</u>	

1.2 ส่วนของกำไรขาดทุนในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แบบแสดงยอดหลายขั้น (Multiple Step)

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

หมายเหตุ	หน่วย : บาท	
	25x1	25x0
		ตัวเลขหมื่น
รายได้จากการขาย	53,550	52,000
ต้นทุนขาย	36,000	35,000
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	17,550	17,000
รายได้อื่น	-	-
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย	17,550	17,000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	12,820	12,560
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	4,730	4,440
ต้นทุนทางการเงิน	-	-
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	4,730	4,440
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (สมมติ 20%)	946	888
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	3,784	3,552
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (สมมุติมี 1,000 หุ้น)	3.784	3.552

2. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

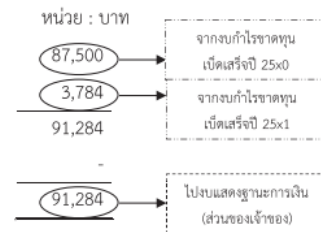
บริษัท แสงทอง จำกัด
 กระดาดำทำการ (บางส่วน)
 วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบแสดงฐานะการเงิน	
		เดบิต	เครดิต
หุ้นสามัญ	31		430,000
กำไรสะสม	32		87,500

หมายเหตุ: 430,000 และ 87,500 ในคอลัมน์เครดิต หมายถึง ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว และ กำไร (ขาดทุน) สะสมคงเหลือ ปลายงวดปี 25x0 ตามลำดับ

กำไรสะสม ณ วันที่ 1 มกราคม 25x1
 บวก กำไรสุทธิ

หัก เงินปันผลจ่าย
 กำไรสะสม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

บริษัท แสงทอง จำกัด
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

ทุนเรือนหุ้นที่ออก และชำระแล้ว	กำไร (ขาดทุน) สะสม	หน่วย : บาท	
		รวม	
1. ยอดคงเหลือต้นงวด 25x0	83,948	430,000 ¹	513,948
2. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	3,552 ²	-	3,552
3. ยอดคงเหลือปลายงวด 25x0	87,500	430,000 ¹	517,500
4. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	3,784 ³	-	3,784
5. เงินปันผลจ่าย	-	-	-
6. ยอดคงเหลือปลายงวด 25x1	91,284	430,000 ¹	521,284

หมายเหตุ: 430,000¹ และ 91,284 หมายถึง งบแสดงฐานะการเงินในส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะการเงิน

3. งบแสดงฐานะการเงิน

บริษัท แสงทอง จำกัด
 กระดาษทำการ (บางส่วน)
 วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

บริษัท แสงทอง จำกัด
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	งบแสดงฐานะการเงิน	
		เดบิต	เครดิต
เงินสด	11	361,252	
ลูกหนี้การค้า	12	16,000	
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	12-1		320
ที่ดิน	14	100,000	
ยานพาหนะ	15	50,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	15-1		30,000
อุปกรณ์สำนักงาน	16	40,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ฯ	16-1		7,000
เจ้าหนี้การค้า	21		31,700
หุ้นสามัญ	31		430,000
กำไรสะสม (ณ วันที่ 1 ม.ค. x1)	32		87,500
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	22		946
สินค้ำคงเหลือปลายงวด	13	23,998	

หน่วย : บาท

สินทรัพย์		
เงินสด		361,252
ลูกหนี้การค้า	16,000	
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(320)	15,680
สินค้ำคงเหลือปลายงวด		23,998
ที่ดิน		100,000
ยานพาหนะ	50,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ยานพาหนะ	(30,000)	20,000
อุปกรณ์สำนักงาน	40,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ฯ	(7,000)	33,000
รวมสินทรัพย์		553,930
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สิน		
เจ้าหนี้การค้า		31,700
ภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย		946
รวมหนี้สิน		32,646
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
หุ้นสามัญ		430,000
กำไรสะสม ณ วันที่ 31 ธ.ค. x1 (จากงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น)		91,284
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		521,284
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		553,930

4. งบกระแสเงินสด

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : บาท

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิ		3,784
รายการปรับปรุงกำไรสุทธิให้เป็นเกณฑ์เงินสด		
ค่าเสื่อมราคา	12,000	
หนี้สงสัยจะสูญ	20	
บวก การเพิ่มขึ้นของภาษีนิติบุคคลค้างจ่าย	58	
หัก การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ	(3,998)	8,080
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		11,864
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน	(1,500)	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		(1,500)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงิน		-
กระแสเงินสดสุทธิจากเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		10,364
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวด		350,888
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายงวด		361,252

5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นการอธิบายหรือการแยกแยะของรายการที่นำเสนอในงบการเงินดังกล่าวและข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอที่จะรับรู้ในงบการเงินที่นำเสนอ ซึ่งกิจการต้องเปิดเผยรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้เป็นที่มาตามที่มาตราฐานการรายงานทางการเงินกำหนด

ความสัมพันธ์ระหว่างงบการเงินสามารถแสดงได้ ดังนี้

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

	หมายเหตุ	25x1	25x0
รายได้		53,550	52,000
ค่าใช้จ่าย		(48,820)	(47,560)
กำไร (ขาดทุน) ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้		4,730	4,440
ต้นทุนทางการเงิน		-	-
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้		4,730	4,440
ภาษีเงินได้ (คงเหลือ 20%)		(946)	(888)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		3,784	3,552
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (คงเหลือ 1,000 หุ้น)		3.784	3.552

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 และ 25x0

	หุ้นเรือนหุ้นที่ออก และชำระแล้ว	กำไร (ขาดทุน) สะสม	รวม
1. ยอดคงเหลือต้นงวด 25x0	430,000	83,948	513,948
2. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	-	3,552	3,552
3. 3,552 ยอดคงเหลือปลายงวด 25x0	430,000	87,500	517,500
4. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	-	3,784	3,784
5. เงินปันผลจ่าย	-	-	-
6. ยอดคงเหลือปลายงวด 25x1	430,000	91,284	521,284

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

	25x1	25x0	25x1	25x0
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน			หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	361,252	360,888	หนี้สินหมุนเวียน	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	400,930	386,588	รวมหนี้สินหมุนเวียน	32,646
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			หนี้สินไม่หมุนเวียน	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	153,000	163,500	รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	-
			รวมหนี้สิน	32,646
			ส่วนของผู้ถือหุ้น	
			รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	521,284
			รวมหนี้สินและส่วนของผู้	
รวมสินทรัพย์	553,930	550,088	ถือหุ้น	553,900

บริษัท แสงทอง จำกัด
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	11,864
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน	(1,500)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	-
กระแสเงินสดสุทธิจากเงินคงเหลือและรายการเพื่อชำระหนี้	10,364
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นงวด	350,888
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายงวด	361,252